

Lantbruk 2008

Gäller från 2008-01-01

Innehåll

Detta villkor ingår i en serie av villkor för företag/lantbruk. Villkoren är indelade och numrerade efter ett gemensamt system. Numreringen är därför inte alltid löpande.

Några ord om din försäkring	3	6.3	Var försäkringen gäller.....	50
1. Allmänna villkor	5	6.4	Försäkrat intresse.....	50
1.5 Uppgifter för förnyad försäkring.....	5	6.5	Självrisk	51
2. Egendomsförsäkring	5	6.6	Försäkrad egendom	51
2.1 Vem gäller försäkringen för.....	5	6.7	Försäkringsform och försäkringsbelopp	51
2.2 När gäller försäkringen	5	6.8	Vad försäkringen gäller för.....	52
2.3 Var gäller försäkringen.....	5	6.9	Säkerhetsföreskrifter Skogsförsäkring	53
2.4 Försäkrat intresse.....	5	6.11	Åtgärder vid skada	54
2.5 Självrisk	5	6.12	Skadevärderingsregler.....	55
2.6 Försäkrad egendom	6	6.13	Skadeersättningsregler.....	57
2.7 Försäkringsform och försäkringsbelopp	7	7.	Olycksfallsförsäkring för oavlönad arbetskraft....	59
2.8 Vad försäkringen gäller för.....	7	7.1	Vem försäkringen gäller för.....	59
2.9 Säkerhetsföreskrifter Egendomsförsäkring	15	7.2	Vad försäkringen gäller för.....	59
2.11 Åtgärder vid skada	24	7.3	Försäkringsbelopp.....	59
2.12 Skadevärderingsregler.....	24	7.4	Självrisk	59
2.13 Skadeersättningsregler.....	29	8.	Epidemiförsäkring för djur.....	60
3. Avbrottsförsäkring	31	8.1	När försäkringen gäller	60
3.1 Vem försäkringen gäller för.....	31	8.2	Försäkrat intresse.....	60
3.2 När försäkringen gäller	31	8.3	Försäkringsbelopp.....	60
3.3 Försäkrat intresse.....	31	8.4	Självrisk och karenslösa.....	60
3.4 Försäkringsbelopp.....	32	8.5	Vad denna tilläggsförsäkring gäller för	60
3.5 Grundsjälvrisk.....	32	8.6	Säkerhetsföreskrifter	60
3.6 Vad försäkringen gäller för.....	32	8.7	Skadevärderingsregler.....	60
Grundförsäkring	32	8.8	Skadeersättningsregler.....	61
Brandförsäkring.....	32	8.9	Saneringskostnader	61
3.7 Säkerhetsföreskrifter	33	9	Grödaförsäkring.....	61
3.8 Åtgärder vid skada	33	9.1	Vem gäller försäkringen för.....	61
3.9 Skadevärderingsregler.....	34	9.2	När gäller försäkringen	61
3.10 Skadeersättningsregler.....	35	9.3	Var försäkringen gäller	61
4. Ansvarförsäkring.....	36	9.4	Försäkrat intresse.....	61
4.1 Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet.....	36	9.5	Självrisk/Karens.....	61
4.2 När försäkringen gäller	36	9.6	Försäkrad egendom	61
4.3 Var försäkringen gäller.....	36	9.7	Försäkringsform, upplysningsplikt och försäkringsbelopp.....	62
4.4 Försäkringsbelopp.....	36	9.8	Vad försäkringen gäller för.....	62
4.5 Självrisk	37	9.9.	Avdrag från ersättningen	63
4.6 Vad försäkringen gäller för.....	37	9.10	Åtgärder vid skada	63
4.7 Vad försäkringen inte gäller för.....	39	9.11	Ersättning vid skada.....	64
4.8 Föreskrifter	41	10.	Definitioner	64
4.9 Åtgärder vid skada	41			
4.10 Skaderegleringsbestämmelser.....	42			
4.11 Utökat skydd i ansvarsförsäkringen (särskilt avtal)	43			
5. Rättsskyddsförsäkring.....	46			
5.1 Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet.....	46			
5.2 När försäkringen gäller	46			
5.3 Var försäkringen gäller.....	46			
5.4 Försäkringsbelopp.....	46			
5.5 Självrisk	47			
5.6 Vad försäkringen gäller för.....	47			
5.7 Vad försäkringen inte gäller för.....	48			
5.8 Åtgärder vid tvist eller mål.....	49			
5.9 Skadeersättningsregler.....	50			
6 Skogsförsäkring	50			
6.1 Vem försäkringen gäller	50			
6.2 När försäkringen gäller	50			

Några ord om din försäkring

Viktigt om din försäkring

Det är viktigt att du studerar dessa villkor och Allmänna villkor företaget samt ditt försäkringsbrev tillsammans med andra villkor som i vissa kan gälla för försäkringen. Vilka villkor som gäller för försäkringen framgår alltid av ditt försäkringsbrev. Då kan du avgöra vad som gäller för just din försäkring.

Ditt försäkringsbrev visar vilket skydd du har. Där finns bland annat uppgifter om försäkringsställe, vad som är försäkrat, försäkringens omfattning, försäkringstid, grundsjälvrisk, vilka villkor som gäller för försäkringen, eventuell tilläggförsäkring och försäkringsbelopp för den egendom som är försäkrad.

Det är viktigt att du tittar efter i försäkringsbrevet om allting stämmer med de verkliga förhållandena. Om något är fel bör du snarast kontakta oss för att inte riskera för hög premie eller reducerad eller utebliven ersättning vid en skada. Det är försäkringsbrevet som tillsammans med försäkringsvillkoren utgör avtalet mellan dig och oss.

Det är också mycket viktigt att du läser igenom och följer de säkerhetsföreskrifter som gäller för din försäkring. Om du inte följer dem kan den ersättning du annars skulle få vid en skada minskas eller i vissa fall helt bortfalla. Hur stor minskningen blir är beroende på skadans storlek och vilken säkerhetsföreskrift du brutit mot.

Allmänna villkor företaget innehåller bestämmelser om bland annat

- försäkringstid och ändring av försäkringsvillkor,
- premiebetalning,
- uppsägning av försäkring,
- upplysningsplikt och riskökning,
- allmänna undantag,
- omprövning av beslut vid skada.

Vad är lantbruksförsäkringen avsedd för

Lantbruksförsäkringen är anpassad för lantbruksrörelse (lantbruk/skogsbruk) som bedrivs på jordbruksfastighet. Dessa villkor passar också för t ex hästgård/annan verksamhet med hästar men du måste teckna ett särskilt tillägg för ansvar- och rättsskydd. Lantbruksförsäkring tecknas också för ekonomibyggnader som styckats av från jordbruksfastighet.

Den försäkrade verksamheten framgår av ditt försäkringsbrev. Även annan näringsverksamhet* (se 9 Definitioner) än lantbruksrörelse kan ingå i din försäkring enligt detta villkor, men observera att du måste teckna tillägg om den årliga bruttointäkten från annan näringsverksamhet eller körning för annans räkning överstiger 2 basbelopp (se avsnitt 4.1.1).

För bostadshus, fritidshus och personligt lösöre gäller andra försäkringsvillkor. Om du har din bil eller traktor försäkrad hos oss får du dessa försäkringar på separata försäkringsbrev och med speciella försäkringsvillkor.

Villkoren är indelade i flera avsnitt

I försäkringsbrevet framgår det vilka avsnitt (2 – 7 enligt nedan) som försäkringen omfattar.

1. Allmänna villkor företaget – regler som finns i separat villkor – gäller för lantbruksförsäkringen i sin helhet
2. Egendomsförsäkring – avser fast och lös egendom inom verksamheten
3. Avbrottsförsäkring – avbrott som är en följd av skada på egendom
4. Ansvarsförsäkring – försäkringskydd vid skadeståndsskyldighet
5. Rättsskyddsförsäkring – advokat- och rättegångskostnader i tvist, mål, ärende eller skattemål
6. Skogsförsäkring – två olika omfattningsalternativ finns; ingår endast om det särskilt framgår av försäkringsbrevet
7. Olycksfallsförsäkring för oavlönad arbetskraft – tillägg krävs för arbetskraft som hjälper till i större omfattning
8. Epidemiförsäkring för djur – ingår endast om det särskilt framgår av försäkringsbrevet
9. Grödaförsäkring – ingår endast om det särskilt framgår av försäkringsbrevet
10. Definitioner – ordlista med ordförklaringar till ord markerade med asterisk (*) i villkoret.

När försäkringen omfattar Egendomsförsäkring kan du läsa om följande som är viktigt att veta

- om den händelse som inträffat omfattas av försäkringen – detta kan du läsa om i avsnitt 2.8, Försäkring kan tecknas med tre alternativa skydds nivåer,
- vilka säkerhetsföreskrifter du ska tänka på – kan du läsa om i avsnitt 2.9,
- vilka åtgärder du ska vidta vid skada – kan du läsa om i avsnitt 2.11,
- hur vi värderar skadad egendom – kan du läsa om i avsnitt 2.12, Försäkring kan tecknas med försäkringsformen fullvärdesförsäkring eller första risk.
- hur vi ersätter skadad egendom – kan du läsa om i avsnitt 2.13.

Det kan finnas särskilda villkor eller andra villkor som påverkar ditt försäkringsskydd. I de fall ytterligare villkor gäller för din försäkring framgår detta alltid av ditt försäkringsbrev.

Ordlista

Ibland kan det vara svårt att veta vad vi menar med vissa ord i villkorstexten. En del av dessa ord har vi markerat med en asterisk (*). Detta för att tala om att vi har beskrivit vad vi menar längst bak i villkoren, avsnitt 10. Definitioner.

Vem svarar för försäkringsskyddet

Det Dina-bolag vars namn och adress framgår av försäkringsbrevet svarar normalt för försäkringsskyddet enligt avsnitt 2 Egendomsförsäkring, avsnitt 3 Avbrottsförsäkring, avsnitt 6 Skogsförsäkring, avsnitt 8 Epidemiförsäkring, avsnitt 9 Grödaförsäkring.

För avsnitt 4 Ansvarsförsäkring, avsnitt 5 Rättsskyddsförsäkring och avsnitt 7 Olycksfallsförsäkring för oavlönad arbetskraft svarar Dina Försäkringar AB, Box 2372, 103 18 Stockholm (org.nr 516401-8029). Det Dina-bolag, som utfärdat försäkringen, är delägare i och ombud för Dina Försäkringar AB.

Dina Försäkringar AB svarar för hela försäkringsskyddet när försäkringsstället ligger utanför det lokala försäkringsbolagets koncessionsområde. Detta är i så fall angivet i ditt försäkringsbrev.

När vi i dessa försäkringsvillkor skriver "vi", "vår", "oss" eller "bolaget" menar vi den som svarar för försäkringen.

Om skada inträffar

Så här ska du göra när det inträffar en skada.

- Du ska efter bästa förmåga begränsa skadan så att den inte utvecklar sig till något ännu värre.
- Ring till oss och berätta vad som hänt och vad som skadats.
- Du ska inte kasta eller avlägsna saker som skadats innan du talat med oss. Du ska heller inte sätta igång med reparation utöver nödvändiga akutåtgärder innan vi har givit klarsignal.

När skadan anmäls till oss är det viktigt att vi får så fullständiga uppgifter som möjligt om vad som skett och vad som är skadat. Då kan vi behandla skadan lättare och snabbare ge rätt ersättning.

Försäkringstagaren ska anmäla skada till oss så snart som möjligt. Enligt gällande försäkringspraxis är det den försäkrade som ska visa att en ersättningsbar skada föreligger.

1. Allmänna villkor

Som tillägg till separat villkor – Allmänna villkor företag – gäller för denna försäkring följande.

1.5 Uppgifter för förnyad försäkring

För beräkning av premie för nytt försäkringsår ska försäkringstagaren lämna uppgift om

- företagets omsättning* för senaste räkenskapsår i annan näringsverksamhet* och vid körning för annans räkning*,
- antal hästar,
- ny-, till- eller ombyggnad eller annan jämförlig förbättring av försäkrad byggnad*,
- investering* av övrig försäkrad egendom,
- antal ha* vid ny- eller tillköp av åker eller produktiv skogsmark,
- antal ha* vid nytt- eller utökat arrende
- om Grödaförsäkring (se avsnitt 9) tecknats ska försäkringstagaren senast den första juni varje år meddela sitt Dina-bolag om antalet ha* som odlas inom respektive grödagrupp inte överensstämmer med uppgifterna i försäkringsbrevet. Ingen anmälan behöver göras om arealerna inom respektive grödagrupp är oförändrade.

2. Egendomsförsäkring

Om det anges i försäkringsbrevet att eigendomsförsäkring ingår, omfattar försäkringen ett skydd enligt detta avsnitt. Försäkring kan tecknas med tre alternativa skydds nivåer; brandförsäkring (2.8.3), grundförsäkring (2.8.1) eller allriskförsäkring (2.8.4) och djurförsäkring (2.8.5).

För Eigendomsförsäkring svarar normalt det Dina-bolag vars namn och adress framgår av försäkringsbrevet.

2.1 Vem gäller försäkringen för

Försäkringen gäller för:

- försäkringstagaren
- annan än försäkringstagaren
 - om denne är ägare av egendom som försäkringstagaren ansvarar för eller i avtal uttryckligen har åtagit sig att försäkra
 - om denne är arbetstagare och ägare av egendom som försäkringstagaren försäkrat förutsatt att ersättning inte kan erhållas från annan försäkring.

2.2 När gäller försäkringen

Försäkringen gäller för skada som inträffat under försäkringstiden under förutsättning att försäkringsbolagets ansvar föreligger - se Allmänna villkor företag avsnitt 1.3 Premiebetalning.

2.3 Var gäller försäkringen

Försäkringen gäller för försäkrad egendom inom det försäkringsställe som angetts i försäkringsbrevet. Försäkringen gäller också för försäkrad egendom på annan plats inom Norden*.

2.4 Försäkrat intresse

Försäkringen avser eigendomsskada som är en oundviklig följd av sådan skadehändelse för vilken försäkringen gäller.

Med eigendomsskada avses sådan fysisk skada på eller förlust av försäkrad egendom som har till följd att eigendomens värde minskas eller går förlorat och således inte sådan förlust som uppkommer t ex genom att eigendomen inte kan användas på beräknat sätt. Beträffande avbrottsförlust, se avsnitt 3. Avbrottsförsäkring.

2.5 Självrisk

Självrisk är den del av skadebeloppet* som den försäkrade får betala vid varje skadetillfälle.

Flera skador anses som en skada, om de uppkommit av samma orsak och vid samma tillfälle. Berörs olika villkorsavsnitt och med olika självrisker vid sådan skada, tillämpas endast en självrisk, den högsta.

Ska ersättning betalas genom denna försäkring och genom flera av dina försäkringar hos oss drar vi bara av en självrisk – den högsta – från det sammanlagd skadebeloppet*.

2.5.1 Grundsjälvrisk

Egendomsförsäkringen gäller med en grundsjälvrisk som anges i försäkringsbrevet. Om ingen grundsjälvrisk anges, är den 10 % av basbeloppet*.

2.5.2 Tilläggssjälvrisk

För vissa skadehändelser gäller tilläggssjälvrisk som då är beskriven under respektive avsnitt i villkoren. Tilläggssjälvrisken gäller utöver grundsjälvrisken.

2.5.3 Särskild självrisk

För vissa skadehändelser gäller en särskild självrisk som då är beskriven under respektive avsnitt i villkoren. Särskild självrisk gäller i stället för grundsjälvrisken. När grundsjälvrisken är högre än den särskilda självrisken gäller dock grundsjälvrisken.

2.6 Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar endast sådan egendom som används i jord- och skogsbruksverksamhet och därmed sammanhängande annan näringsverksamhet* och som

1. är angiven i försäkringsbrevet med objekttyp*, eller
2. finns angiven i avsnitt 2.6.1, eller
3. tillkommit under försäkringsåret och tillhör objekttyp* som är angiven i försäkringsbrevet, dock inte anskaffning av fastighet eller byggnad* utanför försäkringsstället.

Beträffande försäkrad egendom vid oberäknad utströmning från cistern - se 2.8.2. Cisternläckageförsäkring.

2.6.1 Försäkrad egendom som inte anges i försäkringsbrevet

Försäkringen omfattar alltid följande egendom – utan att anges i försäkringsbrevet - intill angivna belopp:

1. markanläggningar* och markinventarier* 2 basbelopp*
2. plansilo utan överbyggnad, gödselplatta, flytgödselbehållare, urinbrunn samtliga av betong samt fast monterad gödselpump.
Dessa ska vara belägna utanför och betjänar försäkrad byggnad fullvärde*
3. obärgad gröda* fullvärde*
4. annans egendom* 2 basbelopp*
5. arkivalier* 2 basbelopp*
6. arbetstagares egendom*, för varje arbetstagare 20% av basbelopp* eller belopp enligt kollektivavtal
7. pengar och värdehandlingar*
 - förvarade i godkänt låst värdeskåp* 2 basbelopp*
 - förvarade i låst brand- och dyrksäkert kassaskåp 1 basbelopp*
 - förvarade på annat sätt 20% av basbelopp*
 - vid rån* eller överfall* 2 basbelopp*

2.6.2 Undantagen egendom

Följande egendom omfattas av försäkringen endast om detta särskilt anges i försäkringsbrevet:

1. överbyggnad till flytgödselbehållare eller urinbrunn med täckning av presenning, plastduk eller gummiduk.
2. häst. Om djur ingår i försäkringen lämnas dock ersättning för skadebelopp intill 1 basbelopp* per häst under förutsättning att värde av hästarna ingår i försäkringsbeloppet för djur.
3. egendom hörande till vattenbruk (odling i vatten), vatten- eller vindkraftverk.
4. växthus och egendom däri.
5. motordrivna fordon för vilka trafikskadelagen gäller eller registreringspliktigt släpfordon, ej heller motor- och segelbåtar eller luftfartyg. Undantaget tillämpas dock inte för försäkrade självgående maskiner som framgår av punkt 2 och 3 i objekttypen lantbruksinventarier*, se definition längst bak i villkoret.
6. produktiv skog, skogsmark och skogsprodukter (se 6. Skogsförsäkring).

2.7 Försäkringsform och försäkringsbelopp

2.7.1 Försäkringsform

De försäkringsformer som förekommer är

- fullvärdesförsäkring*,
- förstariskförsäkring* eller Högsta ersättning*.

Vilken försäkringsform som gäller för de olika typerna av försäkrad egendom (= objekttyper* se definition längst bak i villkoret) framgår av försäkringsbrevet eller av texten nedan.

2.7.1.1 Fullvärdesförsäkring

Fullvärdesförsäkring* gäller för egendom för vilken detta angivits i försäkringsbrevet. Fullvärdesförsäkring* gäller dessutom alltid för plansilo mm samt obärgad gröda enligt avsnitt 2.6.1.

2.7.1.2 Förstariskförsäkring eller Högsta ersättning

Förstarisk försäkring* eller Högsta ersättning* gäller för egendom för vilken detta angivits i försäkringsbrevet tillsammans med ett försäkringsbelopp. Förstariskförsäkring* eller Högsta ersättning* gäller dessutom alltid för

- markanläggningar*, markinventarier*.
- annans egendom*.
- varor i annan näringsverksamhet
- arkivalier*.
- arbetstagares egendom*.
- pengar och värdehandlingar*.

2.7.2 Försäkringsbelopp

Försäkringen gäller med de försäkringsbelopp som finna angivna i försäkringsbrevet eller i avsnitt 2.6.1. För fullvärdesförsäkrad egendom anges inga försäkringsbelopp. Vid förstarisk försäkring* finns försäkringsbeloppen angivna antingen i försäkringsbrevet eller i detta försäkringsvillkor.

Anmärkning: Beträffande försäkringsbelopp i Cisternläckageförsäkringen, se avsnitt 2.8.2.2.

Det vid försäkringsårets början gällande försäkringsvärdet för egendomen anses vid varje tidpunkt därefter vara höjt med det belopp varmed egendomens värde ökat genom

- Investeringar*
samtliga investeringar* som tillkommit under försäkringsåret ingår i försäkringen, dock inte anskaffning av ny fastighet eller ny byggnad utanför försäkringsstället.
Anmärkning: Fastighet eller byggnad utanför försäkringsstället måste anmälas till försäkringsbolaget för att ingå i försäkringen.
- Prisändringar
prisändring enligt tillämpliga index för lantbruksnäringen.

2.8 Vad försäkringen gäller för

Om inget annat står angivet i försäkringsbrevet gäller försäkringen som grundförsäkring med omfattning enligt 2.8.1 och 2.8.2 nedan.

Om så är angivet i försäkringsbrevet för hela försäkringen eller för vissa objekt gäller försäkringen som brandförsäkring med omfattning enligt 2.8.2 och 2.8.3 nedan.

För vissa objekt kan grundförsäkringen enligt 2.8.1 nedan kompletteras med allriskförsäkring enligt 2.8.4. För djur kan grundförsäkringen kompletteras med begränsad djurförsäkring enligt 2.8.5. Tillägget ska i så fall finnas angivet för det speciella objektet i försäkringsbrevet.

Anmärkning 1: För egendom enligt 2.6.1 och som ingår i försäkringen utan att vara angiven i försäkringsbrevet gäller försäkringen enligt grundförsäkring utom i det fall det framgår av försäkringsbrevet att hela försäkringen gäller som brandförsäkring.

Anmärkning 2: För egendom hänförlig till objekttypen annans egendom* gäller försäkringen med samma omfattning som för egen egendom.

2.8.1 Grundförsäkring

Särskilda ersättningsbelopp vid genombrott på kraftverksdamm.

Vid skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med genombrott av kraftverksdamm och/eller regleringsdamm för kraftproduktion gäller följande:

- Skadas lös egendom i försäkrad byggnad lämnas ersättning intill ett (1) basbelopp.
- Skadas byggnader lämnas ersättning intill två (2) basbelopp för samtliga byggnader.
- Ingen ersättning lämnas enligt 3 Avbrottsförsäkring till följd av genombrott av damm enligt ovan.

Högsta ersättning för andra naturskador och dammgenombrott är 150 basbelopp* för

- egendomsskador och
- därav föranledda skador enligt avsnitt 3 Avbrottsförsäkring

Särskilda föreskrifter gäller, se 2.9.10.3 och 2.9.30.4.

2.8.1.1 Inventarier samt viss annan egendom

Beträffande byggnadsinventarier*, markinventarier*, lantbruksinventarier*, varor*, arkivalier*, arbetstagares egendom* samt pengar och värdehandlingar* gäller försäkringen för skada genom

- brand*
- explosion*
- åskslag
- elfenomen* som leder till fysisk skada på installationen
- storm*, hagel och snötryck*
- stöld eller uppsåtlig skadegörelse
- trafikolycka*
- annan yttre olyckshändelse. För lantbruksinventarier dock endast om det angivits i försäkringsbrevet (särskilt avtal)

Undantag enligt 2.8.1.4.

2.8.1.2 Djur

Försäkringen gäller för skada på djur* genom

- brand*
- explosion*
- åskslag
- elfenomen*
- storm*, hagel och snötryck*
- stöld eller uppsåtlig skadegörelse
- tjuvslakt
- trafikolycka*
- oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme (se 2.8.1.5.5)
- jordskred, jordras, bergras, lavin, jordskalv* och genombrott av dammbyggnad

Försäkringen gäller också vid skada på djur* om skadan är en oundviklig följd av annan skada som försäkringen gäller för.

Undantag enligt 2.8.1.4.

2.8.1.3 Övrig egendom

För övrig egendom (t ex byggnader) gäller försäkringen för plötslig och oförutsedd skada.

Anmärkning: Med skada förstås även förlust av försäkrad egendom.

Undantag enligt 2.8.1.4.

2.8.1.4 Undantag vid skada enligt 2.8.1.1 - 2.8.1.3

Försäkringen gäller inte för skada

1. som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller består i skada på förbrukningsmateriel.
2. genom annan yttre olyckshändelse enligt 2.8.1.1 eller genom plötslig och oförutsedd skada enligt 2.8.1.3 vars uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av
 - felaktig eller bristfällig konstruktion, felaktigt utförande eller felaktigt material, ingrepp i bärande stomme
 - eftersatt underhåll, bristande skötsel eller tillsyn.
 - att försäkrad egendom använts under förhållanden som innebär onormal påfrestning på egendomen.
3. genom kondens, fukt, korrosion (t ex rost/ frätning), oxidation, beläggning, röta, svamp, mögel, bakterier, virus, insekter, skadedjur, rovfåglar, rovdjur, lagring, medicin eller smakfel. Undantaget tillämpas dock inte om skadan är en oundviklig följd av skada som försäkringen i övrigt gäller för.
4. genom av annan än försäkringstagaren företagen yrkesmässig transport, förflyttning, behandling, demontering, reparation, bearbetning eller montering.
5. på utomhus förvarade lantbruksprodukter* genom väderpåverkan, översvämning eller genom djur. Med djur avses här alla slags djur.
6. på obärgad gröda*. Undantaget tillämpas dock inte vid skada genom brand eller i samband med transport.
7. på växthus, plasthall, båthus, sjöbod, tält eller annan täckningsanordning eller däri befintlig egendom genom snölast, annan väderpåverkan eller översvämning.
8. på byggnadsdel, installation eller anordning som läckt vid läckageskada.

2.8.1.5 Tilläggsjälvrisiker

Följande tilläggsjälvrisiker gäller utöver grundsjälvrisiken*, se 2.5. Finns ingen grundsjälvrisk* angiven i försäkringsbrevet är grundsjälvrisiken 10% av basbeloppet*.

2.8.1.5.1 Stöld, skadegörelse

Vid stöld av och skadegörelse på egendom

- i lokal eller cistern som inte uppfyller låskraven enligt nedan eller
- i olåst lokal eller
- under bar himmel.

Tilläggsjälvrisiken är 10 % av basbeloppet. Denna tilläggsjälvrisk gäller inte vid skada på djur.

Låskrav

Lokal och låsanordning ska i sin helhet ge ett godtagbart skydd mot inbrott och försvåra bortförande av egendom.

Med lokal menas även arbetsbod, redskapsbod och fordon.

Alla låsenheter skall vara av typ som är godkänd av försäkringsbolagen.

- Krav på lokal

Lokal ska ha golv, väggar, tak, dörrar och fönster som är svåra att forcera.

Lokaler som direkt ansluter till varandra och som disponeras av försäkringstagaren anses som en och samma lokal.

- Krav på låsanordning för lokal

Byggnad och lokal i byggnad ska ha dörrar, portar och luckor låsta med av bolaget godkänd låsenhet med lås och slutbleck. Alternativt kan av försäkringsbolaget godkänt hänglås och beslag användas. Hänglås ska vara av minst klass 2. Dörr, port och lucka anses inte vara låst om nyckel har lämnats kvar i låset.

För pardörrar gäller dessutom att den ena dörren ska vara reglad upp- och nedtill med säkrade kantreglar eller på likvärdigt sätt.

Krav på låsanordning gäller inte byggnadsdel med djur. Kraven på låsanordning gäller däremot för lokal i djurstall.

Nyckel, kod eller låskombination till byggnad och lokal ska handhas och förvaras på betryggande sätt. Den får t ex inte vara märkt eller placerad så att den kan identifieras av obehörig. Den får inte heller förvaras på sådant sätt i byggnad eller lokal att den är lättillgänglig för obehöriga.

- Krav på låsanordning för cistern

Påfyllnings- och tappningsanordningar samt andra öppningar ska vara försedda med låsanordning som lägst motsvarar beslag och hänglås klass 2.

2.8.1.5.2 Översvämning

- Vid skada genom översvämning.

Tilläggsjälvrisiken är 40 % av basbeloppet.

2.8.1.5.3 Påkörningsskada, eget fordon

Vid skada på egendom som blir påkört med eget fordon.

Tilläggsjälvrisken är 40 % av basbeloppet.

2.8.1.5.4 Påkörningsskada m m

Vid skada på maskin om skadan

- uppkommit genom påkörning av föremål under arbete på fält eller i skog eller när maskinen på annan plats utför arbetsmoment eller
- orsakats av föremål som kommit in i maskinen.

Tilläggsjälvrisken är 40 % av basbeloppet*.

Tilläggsjälvrisken tillämpas dock inte vid påkörningsskada som inträffar vid transport på allmän väg.

Om det i försäkringsbrevet för en självgående maskin är angivet en särskild självrisk vid påkörningsskada m m, gäller försäkringsbrevets självrisk i stället för den som finns angiven under denna punkt.

2.8.1.5.5 Larm eller reservverk saknas

Vid skada genom oförutsett avbrott i tillförseln av el, gas, vatten eller värme krävs att reservverk med tillräcklig kapacitet finns som uppfyller dels myndighetskrav dels kraven nedan. Vid besättning med fler än 2 000 fjäderfä, 30 vuxna grisar, 150 växande grisar över 20 kg eller fler än 30 kalvar yngre än 6 månader krävs alltid att larm finns som uppfyller kraven nedan. Larmet får ersättas med nödventilation som startar automatiskt vid övertemperatur eller strömavbrott.

Tilläggsjälvrisken är 20 % av skadebeloppet, dock lägst 40 % av basbeloppet, om godkänt reservverk eller larm saknas.

Krav på reservverk

Reservverk ska vara så dimensionerat att drift av anläggningen säkerställs. På aggregatet ska göras fortlöpande underhållsservice t ex efter anvisning av tillverkaren, så att aggregatet hålls i ett funktionsdugligt skick. Provkörning ska ske minst varannan månad. Anteckningar om utförd service och provkörning ska göras i en speciell driftsjournal.

Krav på larm

Larm och annan överspänningsskänslig elektronik ska åsköverspänningsskyddas på samma sätt som anges för dator i LBKs rekommendationer. Larmanläggning ska vara godkänt av bolaget och hållas i funktionsdugligt skick. Provning av larmet ska göras minst varannan månad. Anteckning om utförd provning ska göras i en speciell driftsjournal.

Larmanläggning ska minst en gång per år kontrolleras av fackman. Påvisade brister ska omgående åtgärdas.

2.8.1.5.6 Personalutrymme

Vid skada orsakad av läckage eller genom frysning.

Tilläggsjälvrisken är 10 % av basbeloppet*, om nedanstående särskilda åtgärder vidtagits. Om inte särskilda åtgärder vidtagits är tilläggsjälvrisken 20 % av skadebeloppet, dock lägst 40 % av basbeloppet*.

Särskilda åtgärder ska vidtas för att förhindra skada genom frysning.

2.8.2 Cisternläckageförsäkring

2.8.2.1 Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar följande egendom inom försäkringsstället samt inom arrenderat område:

- mark, grundvatten, vattentäkt, vattendrag, sjö och annat vattenområde.

2.8.2.2 Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet är 25 basbelopp*.

2.8.2.3 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för skada genom oförutsedd utströmning av vätska från cistern, tank eller annan behållare samt för förmögenhetsförlust som är en direkt följd av skadan.

2.8.2.4 Tilläggsjälvrisk

Tilläggsjälvrisk vid skada enligt 2.8.2 är 40% av basbeloppet* utöver grundsjälvrisk*, om nedanstående krav är uppfyllda. Om inte nedanstående krav är uppfyllda är tilläggsjälvrisk 20 % av skadebeloppet, dock lägst 40 % av basbeloppet*.

Krav på cistern för brandfarliga vätskor

Cistern ska uppfylla vad som sägs i förordningen om brandfarliga vätskor inklusive gällande tillämpningsföreskrifter.

Cistern ska vara försedd med elektroniskt överfyllnadsskydd.

Om cistern är placerad på golv får golvet inte vara försett med golvbrunn som leder till avlopp för vatten.

Besiktning av cistern för brandfarliga vätskor med tillhörande utrustning och skyddsanordningar ska utföras av sakkunnig person dels när den tas i bruk dels därefter vart 12:e år. Den sakkunnige ska vara auktoriserad av SWEDAC (Styrelsen för teknisk ackreditering) eller annan behörig myndighet. Intyg över utförd besiktning ska av försäkringstagaren visas för bolagets representant vid skada eller annars på begäran.

Beträffande krav på låsanordning för cistern, se 2.8.1.5.1.

2.8.3 Brandförsäkring

(gäller då enbart brandförsäkring tecknats)

2.8.3.1 Särskild självrisk

Vid skada enligt 2.8.3.3 på egendom för vilken enbart brandförsäkring tecknats gäller att självrisk är ett basbelopp*. Är grundsjälvrisk* högre än ett basbelopp* gäller grundsjälvrisk.

2.8.3.2 Brand, explosion och åskslag

Försäkringen gäller för skada genom

- brand*
- explosion*
- åskslag

2.8.3.2.1 Undantag

Försäkringen enligt 2.8.3.2 gäller inte för skada

- genom sprängningsarbete.
- på motor, ljuddämpare, däck eller slangar genom explosion i någon av dessa.

2.8.3.3 Naturskador eller dammgenombrott

Försäkringen gäller för skada genom

- ras - varmed förstås att jordmassor, klippblock eller stenar kommit i rörelse och avsevärt ändrat läge.
- lavin.
- jordskalv*.
- vulkanutbrott.
- översvämning - varmed förstås att vatten till följd av skyfall (minst 1 mm/minut eller 50 mm/dygn), snösmältning eller stigande sjö eller vattendrag, strömmat från markytan direkt in i byggnad eller inomhus trängt upp ur avloppsledning.
- genombrott av vattendamm, se dock 2.8.3.3.1 nedan.

2.8.3.3.1 Särskilda belopp vid genombrott på kraftverksdamm mm

Vid skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med genombrott av kraftverksdamm och/eller regleringsdamm för kraftproduktion gäller följande:

- vid skada på lös egendom i försäkrad byggnad lämnas ersättning intill ett basbelopp.
- vid skada på försäkrade byggnad lämnas ersättning intill två basbelopp för samtliga byggnader.

Anmärkning: Med damm avses i detta sammanhang naturlig eller konstruerad uppdämning för vatten.

Högsta ersättning för andra naturskador och dammgenombrott är 150 basbelopp* för

- egendomsskador och
- därav föranledda skador enligt avsnitt 3 Avbrottsförsäkring

Särskilda föreskrifter gäller, se avsnitt 2.9.10.3 och avsnitt 2.9.30.4.

2.8.3.3.2 Undantag

Försäkringen enligt 2.8.3.3 gäller inte för

1. skada genom ras om skadan orsakats av
 - enbart sättning i mark eller grund
 - sprängnings-, schaktning-, pålnings- eller spontningsarbete
 - uppläggning av jord- eller stenmassor eller gruvsdrift
 - vatten- eller vågerosion.
2. skada på obärgad gröda* och lantbruksprodukter* förvarade utomhus.
3. skada på båthus, sjöbod, växthus, tält eller annan täckningsanordning samt egendom däri.

2.8.4 Allriskförsäkring (särskilt avtal)

Ingår endast för objekt för vilka allriskförsäkring angivits i försäkringsbrevet.

Kan omfatta byggnads-, mark- och/eller lantbruksinventarier* eller annan angiven maskin.

Försäkringen omfattar inte skördetröska eller annan självgående skördemaskin om inte dessa är särskilt angivna i försäkringsbrevet. Allriskskyddet gäller för den aktuella egendomen utöver vad som anges och med ändring av häremot stridande bestämmelser i 2.8.1 Grundförsäkring:

2.8.4.1 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd skada.

Vid ersättningsbar skada lämnas även ersättning enligt 3 Avbrottsförsäkring.

2.8.4.2 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

1. som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller består i skada på förbrukningsmaterial.
2. vars uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av
 - bristfällig konstruktion, felaktigt utförande eller material samt ingrepp i bärande stomme.
 - eftersatt underhåll, bristande skötsel eller tillsyn.
 - att försäkrad egendom använts under förhållanden som innebär onormal påfrestning på egendomen.
3. genom kondens, fukt, korrosion (t ex rost eller frätning), beläggning, oxidation, röta, svamp, mögel, bakterier, virus, insekter, skadedjur, rovfåglar, rovdjur eller lagring. Undantaget tillämpas dock inte om skadan är en oundviklig följd av skada som försäkringen i övrigt gäller för.
4. genom av annan än försäkringstagaren företagen yrkesmässig transport, förflyttning, behandling, demontering, reparation, bearbetning eller montering.
5. på växthus, plasthall, båthus, sjöbod, tält eller annan täckningsanordning eller däri befintlig egendom genom snölast, annan väderpåverkan eller översvämning.
6. som orsakats av dammbrott i kraftverksdamm eller regleringsdamm för elkraftsproduktion.
7. på byggnadsdel, installation eller anordning som läckt vid läckageskada.

2.8.4.3 Tilläggssjälvrisk

Tilläggssjälvrisk vid skada enligt 2.8.4 är 10% av basbeloppet* utöver grundsjälvrisk* om inte annan högre tilläggssjälvrisk ska gälla enligt 2.8.1.5.1 - 2.8.1.5.3 eller 2.8.1.5.5 - 2.8.1.5.6.

2.8.5 Djurförsäkring (särskilt avtal)

Ingår bara om så angetts i försäkringsbrevet och omfattar då endast de djurslag som angivits där.

Kan omfatta nötkreatur för mjölk- och/eller köttproduktion, får eller andra djur beroende på vad som angivits i försäkringsbrevet. Djurförsäkringsskyddet gäller för de här försäkrade djurslagen utöver vad som anges och med ändring av häremot stridande bestämmelser i 2.8.1 Grundförsäkring. Ersättning lämnas **inte** enligt 3 Avbrottsförsäkring.

2.8.5.1 Vad försäkringen omfattar

Försäkringen gäller för skada på djur genom sjukdom eller olycksfall utöver skada enligt 2.8.1.2 genom att djur

- dör
- kommer bort
- insjuknar eller skadas, så svårt att de enligt veterinär måste nödslaktas eller akut avlivas

Anmärkning: Vid en eller flera skador som inträffar inom samma 30-dagarsperiod gäller att skadebeloppen tillsammans måste överstiga skadegränsbeloppet enligt 2.8.5.3 eller enligt vad som angetts i försäkringsbrevet, för att skadan ska ersättas.

2.8.5.2 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

1. på grund av ålder, bristande eller upphörd avelsduglighet, låg produktion eller saneringssslakt. Med saneringssslakt avses slakt av kliniskt friska djur på grund av salmonella, epizootilagens sjukdomar, BVD, höga celltal med flera sjukdomar.
2. på djur yngre än 3 dagar.
3. genom sådant skadefall som förelegat (påbörjats) när försäkringen trädde i kraft, oavsett om skadefallet avser dolda fel. Skadefall anses ha inträffat när skadan eller sjukdomen enligt veterinärmedicinsk erfarenhet påbörjats oavsett när skadan eller sjukdomen först kunnat iakttas.
4. genom mastit såväl klinisk som subklinisk.

Ersättning lämnas inte för veterinärvårdskostnader.

2.8.5.3 Skadegräns vid skada på djur enligt 2.8.5

Vid skada enligt 2.8.5 gäller att försäkringen endast ersätter skada som överstiger skadegränsbeloppet som angivits i försäkringsbrevet. Vid en eller flera skador som inträffar inom samma 30 - dagarsperiod gäller att skadebeloppen tillsammans måste överstiga skadegränsbeloppet. Försäkringen gäller utan avdrag för annan självrisk vid skada på djur när skadegräns enligt 2.8.5.3 tillämpas. Tilläggssjälvrisk enligt 2.8.5.4 tillämpas dock.

2.8.5.4 Tilläggssjälvrisk

2.8.5.4.1 Tilläggssjälvrisk - Djurskötsel och veterinärvård

Vid skada enligt 2.8.5 gäller en särskild tilläggssjälvrisk om inte försäkringstagaren iakttagit följande för att förebygga och begränsa skada på djur

1. Djur ska skyddas mot onödigt lidande och sjukdom, samt i övrigt behandlas väl. Djur ska ges daglig tillsyn, samt få tillräckligt med foder och vatten.
2. Lagar, förordningar och föreskrifter som har till syfte att förebygga sjukdomar och skador på djur ska följas. Beslut och förelägganden av veterinär eller myndighet ska följas.
3. Djur ska ges nödvändig vård. Om djur insjuknar, skadas eller visar symtom på sjukdom, tecken på slöhet eller avmagring måste veterinär snarast uppsökas eller tillkallas.
4. Veterinär ska uppsökas eller tillkallas igen om djurs hälsa inte har förbättrats under pågående behandling, vård, eftervård eller rehabilitering.
5. Anvisningar och rekommendationer utfärdade av veterinär för vård, behandling, eftervård eller rehabilitering av djur ska följas.
6. Försäkrade djur ska omhändertas med omsorg och i övrigt ska den aktsamhet iakttas som krävs för att förhindra att ett försäkringsfall inträffar eller för att begränsa dess följder.

Tilläggssjälvriskens är 20 % av skadebeloppet, dock lägst 40 % av basbeloppet. Vid allvarligt åsidosättande kan tilläggssjälvriskens ökas till 40 % av skadebeloppet.

2.8.5.4.2 Tilläggssjälvrisk om larm eller reservelverk saknas

Vid skada genom oförutsett avbrott i tillförseln av el, gas, vatten eller värme krävs att reservelverk med tillräcklig kapacitet finns som uppfyller dels myndighetskrav dels kraven nedan. Vid besättning med fler än 30 kalvar yngre än 6 månader krävs alltid att larm finns som uppfyller kraven nedan. Larmet får ersättas med nödventilation som startar automatiskt vid övertemperatur eller strömvabrott.

Tilläggssjälvriskens är 20 % av skadebeloppet, dock lägst 40 % av basbeloppet, vid skada på djur om godkänt reservelverk eller larm saknas.

Krav på reservverk

Reservverk ska vara så dimensionerat att drift av anläggningen säkerställs. På aggregatet ska göras fortlöpande underhållsservice t ex efter anvisning av tillverkaren, så att aggregatet hålls i ett funktionsdugligt skick. Provkörning ska ske minst varannan månad. Anteckningar om utförd service och provkörning ska göras i en speciell driftsjournal.

Krav på larm

Larm och annan överspänningsskänslig elektronik ska åsköverspänningsskyddas på samma sätt som anges för dator i LBKs rekommendationer. Larmanläggning ska vara godkänt av bolaget och hållas i funktionsdugligt skick. Provning av larmet ska göras minst varannan månad. Anteckning om utförd provning ska göras i en speciell driftsjournal.

Larmanläggning ska minst en gång per år kontrolleras av fackman. Påvisade brister ska omgående åtgärdas.

2.8.5.5 Skadevärderingsregler och högsta försäkringsbelopp

Skadebeloppet beräknas enligt följande: Skadat djur värderas till marknadsvärdet enligt 2.12.4.1, dock högst nedanstående värde per djur. För djur äldre än 6 år, sänks det högsta värdet med 10 % per år äldre än 6 år, dock lägst till 40 %. Avdrag görs vid beräkningen för eventuellt slaktvärde.

För mjölkkor som kalvat lämnas ersättning med 3 % av basbeloppet per ersatt djur för mjölkförluster utöver skadebeloppet.

Högsta värde per djur:

Nötkreatur, över 2 år	- 0,30 basbelopp
Nötkreatur, 1 – 2 år	- 0,20 basbelopp
Nötkreatur under 1 år	- 0,10 basbelopp
Får, baggar, lamm och getter	- 0,025 basbelopp

Ovanstående begränsning gäller inte vid försäkring av enskilda djur med egen identifikation och eget försäkringsbelopp i försäkringsbrevet.

2.8.6 Husbocksförsäkring (särskilt avtal)

När det anges i försäkringsbrevet att husbocksförsäkring ingår för försäkrad ekonomibyggnad till lantbruk, gäller följande.

För husbocksförsäkringen svarar Anticimex Försäkringar AB, Box 47 25, 100 74 Stockholm, om inte annat särskilt anges i försäkringsbrevet.

När försäkringen börjar gälla

Husbocksförsäkringen börjar gälla tolv månader efter försäkringens begynnelse, såvida inte vi vid besiktning dessförinnan funnit att vi kan acceptera husbocksförsäkring. Kan vi inte acceptera husbocksförsäkring gäller det undantag som Anticimex lämnat i separat meddelande.

När huset inte är äldre än tre år vid nyteckningstillfället och endast nytt virke använts vid uppförandet börjar försäkringen gälla vid försäkringens begynnelse.

Vad gäller försäkringen för

Försäkringen gäller för skada på ekonomibyggnad som anges i försäkringsbrevet när detta angrips av husbock eller hästmyror. Bolaget utför erforderlig sanering samt reparation där bärigheten äventyras genom insektsangreppet. Sanering utförs enligt gällande myndighetsföreskrifter. Reparation omfattar byte eller förstärkning av det angripna virket.

Husbocksförsäkringen gäller för sanering och åtgärder som utförs under normal arbetstid (dagtid) och förutsätter att försäkringstagaren låter vår personal få tillträde till huset.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- bortförande och återförande av löst gods,
- sanering eller reparation av lösöre,
- angrepp på rötskadat virke,
- angrepp på virke som har avsevärt förhöjda fuktvärden, förutsatt att dessa värden inte uppstått tillfälligt,
- skada på hus som är byggt, reparerat, om- eller tillbyggt med begagnat virke eller virke som kan misstänkas vara angripet av träskadeinsekter, förutsatt att bolaget inte särskilt har godkänt huset.

I de fall angrepp av träskadeinsekter upptäcks när försäkringen börjat gälla och angreppet startat före det att försäkringen börjat gälla ersätter försäkringen reparation där bärigheten äventyras genom insektsangreppet endast för den del av skadan som inträffat under försäkringstiden.

Särskilda säkerhetsföreskrifter

Utöver bestämmelserna i avsnitt 2.9 Säkerhetsföreskrifter gäller följande särskilda säkerhetsföreskrifter.

När angrepp upptäcks ska försäkringstagaren omedelbart underrätta bolaget samt bereda sanerings- och reparationspersonal tillträde och undanskaffa lösöre, som kan hindra eller försvåra arbetet.

Högsta ersättning

Högsta ersättning är 4 000 000 kronor vid varje skada, dock högst byggnadens marknadsvärde* utan hänsyn till de aktuella angrepp som orsakat reparationsbehovet.

Självrisk

Husbocksförsäkringen gäller utan självrisk.

2.9 Säkerhetsföreskrifter Egendomsförsäkring

En säkerhetsföreskrift är en föreskrift om vissa bestämda handlingssätt eller anordningar som är ägnade att förebygga eller begränsa skada. Den kan också vara en föreskrift om vissa bestämda kvalifikationer hos den försäkrade eller dennes anställda eller andra medhjälpare.

Den försäkrade svarar gentemot bolaget för att säkerhetsföreskrifter följs av

- den försäkrades företagsledning
- övriga anställda hos den försäkrade
- entreprenörer och andra uppdragstagare som anlitats av den försäkrade.

När någon som anges ovan inte följer dessa säkerhetsföreskrifter medför det normalt ett avdrag från skadeersättningen ur denna försäkring enligt avsnitt 2.9.30

Upplysningar

I säkerhetsföreskrifterna talas om tändskyddande beklädnad, brännbart och obrännbart material samt lättantändliga ämnen.

1. Med tändskyddande beklädnad menas material som godkänts som sådant enligt CITACs godkännandelista (svenskt Bygggodkännande AB; www.sitac.se). Till exempel 13 mm gipsplatta, 8 mm cementbunden spånskiva eller 8 mm fibercementskiva.
2. Med brännbart material menas t ex träpanel, spånskiva eller plywood, och med obrännbart material menas t ex betong, sten eller gips. Exempel på lättantändliga ämnen är hö, halm, spån, pappersemballage eller brännbara plaster.
3. Råd och anvisningar om hur skada genom brand, explosion, elfenomen och åska m m förebyggs och begränsas har utarbetats av Lantbrukets Brandskyddskommitté (LBK). LBK:s rekommendationer finns under www.lantbruketsbrandskydd.nu, men kan också beställas från ditt Dina-bolag.

2.9.1 Allmänna säkerhetsföreskrifter

1. De försäkrade ska iaktta aktsamhet och vidta åtgärder för att förebygga skada.
2. I anslutning till inomgårdsutrustning i brandfarlig miljö ska det alltid finnas brandsläckare av lägst klass 34 A 233 B C eller motsvarande.
3. De försäkrade ska iaktta de föreskrifter som
 - anges i försäkringsbrevet.
 - meddelas av tillverkare, leverantör, besiktningsman, försäkringsbolagets representant, veterinär eller motsvarande.
 - meddelas av myndighet.
 - anges i lag eller förordning om
 - brandfarliga varor
 - explosiva varor
 - djurskydd
 - elektrisk starkströmsanläggning
 - hälso- och miljöfarliga varor
 - anges i Jordbruksverkets byggråd (JBR)
 - anges i Trafikförordningen. Se även lag om vägtrafikdefinitioner.

2.9.2 Brandsläcknings-, brandlarm- och brandvarningssystem

2.9.2.1 Brandsläckning

Brandsläckningsutrustning ska finnas i den utsträckning som anges av bolaget och kommunens räddningstjänst.

Med brandsläckare avses certifierade handbrandsläckare med lägst effektivitetsklass 34 A 233 B C (minst 6 kg).

Brandsläckningsutrustning ska alltid hållas i funktionsdugligt skick och vara tillgängliga.

Minst två brandsläckare av lägst klass 34 A 233 B C eller motsvarande ska alltid finnas på självgående eller bogserad storbalspress (rundbals- eller fyrkantpress). På bogserad storbalspress får dock en av släckarna vara placerad på traktorn som drar pressen.

Minst en brandsläckare av lägst klass 34 A 233 B C eller motsvarande ska alltid finnas på

- självgående skördemaskin
- övriga självgående maskiner som väger mer än 600 kg och som inte omfattas av SBF (RUS, se 10. Definitioner, motor) samt är tillverkade efter 1999-01-01. För storbalspressar gäller dock ovanstående krav.

Vid arbete med hökanon eller halmhack ska alltid en brandsläckare av lägst klass 34 A 233 B C eller motsvarande finnas tillgänglig.

Vid brandfarliga heta arbeten ska släckutrustning enligt 2.9.3.6 eller 2.9.3.7 finnas.

Vid tillfällig inkörsel med motorredskap i djurstall ska brandsläckningsutrustning enligt 2.9.9.6 finnas.

2.9.2.2 Brandlarm och brandvarningssystem

Brandlarm och brandvarningssystem ska finnas i den utsträckning som anges av bolaget och kommunens räddningstjänst. Anläggningen ska vara godkänd av bolaget och hållas i funktionsdugligt skick. Provning av anläggningen ska göras enligt bolagets anvisningar.

2.9.2.3 Brandsektionering

Om krav på brandsektionering föreligger eller om premierabatt lämnats för brandsektionering ska branddörr, brandlucka eller annan liknande sektionering alltid vara stängd under tider då inte någon person arbetar i byggnaden nära brandsektioneringen. Brandsektioneringar, samt dörrar och luckor ska kontinuerligt underhållas och alltid vara i funktionsdugligt skick.

2.9.3 Brandfarlig sysselsättning

2.9.3.1 Öppen eld

Öppen eld får inte förekomma närmare än 15 meter från byggnad eller upplag av lättantändliga ämnen. Öppen eld får inte förekomma i djurstall eller annat utrymme med brännbart material eller lättantändliga ämnen.

Eld eller annan brandfarlig verksamhet får ej handhas på sådant sätt att brand kan uppstå.

2.9.3.2 Upplag

Upplag av lättantändliga ämnen får inte finnas närmare än 15 meter från byggnad.

2.9.3.3 Bränning av halm, gräs, ris, skräp, avfall mm

Bränning får förekomma endast enligt myndigheternas anvisningar. LBK:s rekommendationer för "Halm och gräsbränning mm" ska följas. Detta innebär bl a att:

1. Miljöfarligt avfall normalt aldrig får brännas.
2. I god tid innan bränningen påbörjas ska anmälan göras till kommunens räddningstjänst.
3. Bränning får inte utan särskilt tillstånd ske närmare byggnad eller upplag av lättantändliga ämnen än 75 meter.
4. Avståndet till brännbar växande gröda, skog, fordon eller maskiner måste vara minst 40 meter.
5. Vid bränning av stubb och halmrester på fält, direkt efter skörd, måste dessutom ett bälte på minst 2 meters bredd plöjas runt det område som ska eldas.
6. Bränning får inte påbörjas då stark vind råder eller förväntas enligt väderleksrapporten.

2.9.3.4 Upptining

Upptining med elström får utföras endast av behörig elinstallatör. Svetslåga, blåslampa, varmluftspistol eller dylikt får inte användas.

2.9.3.5 Tobaksrökning

Tobaksrökning får inte ske

- i djurstall
- i lokal med brännbart material eller lättantändliga ämnen, eller i andra lokaler där brandskada på grund av tobaksrökning kan uppstå
- vid upplag med brännbart material, lättantändliga ämnen eller annat som kan antändas av tobaksrökning.

2.9.3.6 Brandfarliga heta arbeten

Med heta arbeten avses svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.

1. Brandfarliga heta arbeten får utföras vid permanent arbetsplats inomhus (t ex gårdsverkstad) endast om
 - golv är av obrännbart material
 - väggar och tak är brandisolerade för att motstå brandspridning under 60 min (EI 60) och har tändskyddande beklädnad. För permanent arbetsplats i friliggande byggnad (t ex gårdsverkstad) som i huvudsak endast innehåller gårdsverkstad eller garage och som ligger mer än 15 meter från annan byggnad krävs endast tändskyddande beklädnad på väggar, tak, dörrar och fönster är utförda enligt LBK:s rekommendationer för garage och gårdsverkstad
 - arbetsplatsen är städad och lättantändligt material t ex hö, halm eller papperssäckar inte finns vid arbetsplatsen
 - 1 st brandsläckare av lägst klass 34 A 233 B C eller motsvarande finns vid arbetsplatsen.
2. Brandfarliga heta arbeten får utföras vid tillfällig arbetsplats inomhus eller utomhus inom 15 meter från byggnad eller brännbart material endast om
 - medgivande från bolaget inhämtas för arbetsplats i närheten av lättantändligt material eller vid plats där lättantändligt material finns (t ex djurstallar och spannmålstorkar).
 - arbetsplatsen är städad och vid behov vattnad.
 - brännbart material på och i närheten av arbetsplatsen har flyttats, skyddats eller avskärmats genom övertäckning med t ex blöt presenning. Eller om detta inte kan ske, materialet fuktas väl med vatten, brännbara byggnadsdelar är kontrollerade, skyddade och kan göras åtkomliga för släckinsats.
 - springor, hål, genomföringar och andra öppningar på och invid arbetsplatsen är tätade och kontrollerade med hänsyn till fara för brand.
 - En brandsläckare av lägst klass 34 A 233 B C eller motsvarande och en vattenslang med vattentryck fram till strålmunstycke eller två brandsläckare av lägst klass 34 A 233 B C eller motsvarande finns vid arbetsplatsen.
 - brandvakt, förutom den som utför arbetet finns. Den person som är brandvakt ska kontinuerligt bevaka arbetsplatsen och kunna hantera släckutrustning. Även under raster och efter arbetets slut ska arbetsplatsen bevakas av brandvakt tills risk för brand inte bedöms föreligga. Brandvakt ska dock alltid ha arbetsplatsen under uppsikt minst en timme efter det att brandfarliga heta arbeten avslutats.
 - alla entreprenörer (även andra lantbrukare) som utför arbetet på fastigheten ska minst ha giltigt certifikat enligt SBF (Svenska Brandskyddsföreningens behörighetsutbildning) för heta arbeten eller motsvarande.

2.9.3.7 Brandfarliga heta arbeten på tillfällig arbetsplats för annans räkning.

Dessa säkerhetsföreskrifter för heta arbeten som utförs för annans räkning gäller på tillfällig arbetsplats där heta arbeten utförs och fara för brand kan föreligga. Med heta arbeten avses svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.

Tillstånd

Den som avser att bedriva eller låta bedriva heta arbeten på tillfällig arbetsplats (exempelvis ägare eller brukare av fastighet eller total-/generalentreprenör) ska skriftligen utse en tillståndsansvarig, som ska bedöma om arbetena medför fara för brand.

Om fara för brand bedöms föreligga, får heta arbeten utföras endast under förutsättning att den tillståndsansvarige

- utfärdar tillstånd för arbetena på Svenska Brandskyddsföreningens (SBF) blankett Tillstånd/Kontrollista för heta arbeten eller motsvarande, som skall vara fullständigt ifylld samt
- under arbetenas utförande förvissas sig om att nedanstående säkerhetsregler följs.

Den tillståndsansvarige får delegera sitt ansvar endast om den som utsett honom skriftligen medgivit detta.

Den tillståndsansvarige får inte utföra de heta arbetena.

2.9.3.7.1 Säkerhetsregel nr 1 – Behörighet

Den som ska utföra brandfarliga heta arbeten ska ha behörighet och erfarenhet av brandskydd. Detsamma gäller den som ska vara brandvakt. Behörighetsutbildning ska vara genomförd enligt den plan som beslutats av försäkringsbolagens och SBF:s utbildningskommitté för heta arbeten.

Den som är utsedd att regelbundet vara tillståndsansvarig ska ha motsvarande utbildning och erfarenhet.

2.9.3.7.2 Säkerhetsregel nr 2 – Brandvakt

Brandvakt ska utses och finnas på arbetsplatsen – även under arbetsrast – under den tid som de heta arbetena utförs och under den efterbevakningstid – minst en timme – eller annan tid som den tillståndsansvarige angett i tillståndet.

Brandvakten får inte lämna arbetsplatsen förrän faran för brand upphört.

Brandvakt krävs inte när den tillståndsansvarige bedömer att det är uppenbart att arbetet kan utföras med samma säkerhet utan brandvakt.

2.9.3.7.3 Säkerhetsregel nr 3 – Brandfarlig vara

För arbete i utrymme som innehåller eller har innehållit brandfarlig vara, ska tillstånd inhämtas av kommunens brand-/räddningschef.

2.9.3.7.4 Säkerhetsregel nr 4 – Städning och vattning

Arbetsplatsen ska vara städad och vid behov vattnad.

2.9.3.7.5 Säkerhetsregel nr 5 – Brännbart material

Brännbart material på och i närheten av arbetsplatsen ska flyttas bort eller skyddas genom övertäckning eller avskärmas.

2.9.3.7.6 Säkerhetsregel nr 6 – Dolda brännbara byggnadsdelar

Värmeledande konstruktioner och dolda brännbara byggnadsdelar ska undersökas med hänsyn till brandfaran, samt vid konstaterad brandfara skyddas eller göras åtkomliga för omedelbar släckinsats.

2.9.3.7.7 Säkerhetsregel nr 7 – Otätheter

Springor, hål, genomföringar och andra öppningar på och i närheten av arbetsplatsen ska vara tätade och även kontrollerade med hänsyn till brandfaran.

2.9.3.7.8 Säkerhetsregel nr 8 – Släckutrustning

Godkänd, fungerande och tillräcklig släckutrustning ska finnas tillgänglig för omedelbar släckinsats. Här avses slang med vatten eller två certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A 233 B C (minst 6 kg).

Vid takläggning

Vid takläggning krävs slang med vatten och två certifierade handbrandsläckare med lägst effektivitetsklass 34A 233 B C (minst 6 kg) samt brytverktyg, exempelvis pikyxa, och handstrålkastare. När förutsättningar för släckning med vatten saknas, exempelvis vid risk för frysning eller vid lågt vattentryck, ska utrustningen kompletteras med ytterligare en certifierad handbrandsläckare med lägst effektivitetsklass 34A 233 B C (minst 6 kg).

2.9.3.7.9 Säkerhetsregel nr 9 – Svetsutrustning

Svetsutrustning ska vara felfri. Acetylenflaska ska vara försedd med bakslagsskydd. Svetsbrännare ska vara försedd med backventil för bränngas och syrgas. Skyddshandske och avstängningsnyckel ska finnas.

2.9.3.7.10 Säkerhetsregel nr 10 – Larmning

Räddningstjänsten/brandkåren ska kunna larmas omedelbart. Fungerande mobiltelefon ska finnas tillgänglig om inte stationär telefon finns inom räckhåll.

Den som uppdras att larma ska känna till arbetsplatsens adress.

2.9.3.7.11 Säkerhetsregel nr 11 – Torkning och uppvärmning

Vid torkning eller uppvärmning genom förbränning av gas, ska lågan vara innesluten så att den inte kan orsaka antändning.

2.9.3.7.12 Säkerhetsregel nr 12 – Torkning av underlag och applicering av tätskikt

Vid torkning av underlag och applicering av tätskikt får material uppvärmas till högst 300°C.

2.9.3.7.13 Säkerhetsregel nr 13 – Smältning av asfalt

Vid smältning av asfalt ska utrustningen uppställas, hanteras och tillses enligt SBFs ”Säkerhetsregler för smältning av asfalt vid arbeten på tak och balkonger”.

2.9.4 Elanläggning

2.9.4.1 Allmänt

Elanläggningar ska uppfylla i Sverige gällande starkströmsföreskrifter (Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter) och LBKs rekommendationer. Elinstallationsarbete får endast utföras av behörig elinstallatör eller av honom anställd yrkesman.

2.9.4.2 Revisionsbesiktning

Av försäkringsbrevet framgår om gården ska revisionsbesiktigas.

Elektrisk starkströmsanläggning inom ekonomibyggnad ska revisionsbesiktigas på försäkringstagarens bekostnad. Besiktningen ska utföras av besiktningsman som godkänts av Svenska Brandskyddsföreningens Elektriska Nämnd eller av bolaget.

Revisionsbesiktning ska ske minst vart tredje kalenderår. Vid revisionsbesiktning gjorda anmärkningar ska av behörig person rättas inom två månader efter besiktningen. Intyg om utförd besiktning, gjorda anmärkningar och vidtagna åtgärder ska av försäkringstagaren företes för bolagets representanter på begäran.

2.9.5 Datorutrustning, larm och annan elektronisk utrustning

2.9.5.1 Allmänt

Dator, datainformation, mikroprocessor, larm och annan åskkänslig elektronik ska överspänningsskyddas.

2.9.5.2 Dator

Dator, datainformation och mikroprocessor ska ha utrustning som skyddar mot skador som kan uppstå genom strömavbrott eller variationer i nätspänningen. Dator ska ha åsköverspänningsskydd enligt LBKs rekommendationer. Överspänningsskydd ska vara fackmannamässigt installerat.

Reservdelar till dator, datamedia, mikroprocessor och annan elektronisk utrustning ska finnas eller kunna skaffas fram inom 24 timmar. Alternativt kan ett serviceavtal tecknas med samma tidsgräns.

2.9.5.3 Larm

Larm och annan överspänningsskänslig elektronik ska åsköverspänningsskyddas på samma sätt som anges för dator i LBKs rekommendationer. Larmanläggning ska minst en gång per år kontrolleras av fackman. Påvisade brister ska omgående åtgärdas.

2.9.5.4 Datainformation

1. Förvaring av originalprogram

Originalexemplar av programvara ska förvaras på sådant sätt att inte originalexemplaret och installerade program kan skadas vid samma tillfälle.

2. Rutin för säkerhetskopiering av användarfiler

Säkerhetskopior av användarfiler i två exemplar ska framställas minst en gång per vecka eller med den högre frekvens som vanligen tillämpas inom den försäkrades verksamhetsområde. Säkerhetskopior ska vara korrekta och funktionsdugliga.

Säkerhetskopior ska förvaras skilda från originalexemplaren och skilda från varandra på sådant sätt att dessa inte kan skadas vid samma tillfälle.

2.9.6 Värmeanordningar

2.9.6.1 Bränsle

Bränsle (t ex eldningsolja, energigas, ved, flis, eller halm) ska hanteras och förvaras enligt LBK:s rekommendationer.

2.9.6.2 Uppvärmning och torkning

Uppvärmnings- och torkanläggning - hit räknas även halm och fliseldningsanläggning samt hetvattentvätt - ska anordnas enligt LBK:s rekommendationer.

Det innebär bl a speciella krav på utförandet av pannrum, luft- och rökkanaler samt förvaring av bränsle. Beträffande elevatorer och andra transportanordningar, se 2.9.7.

Innan uppvärmnings- eller torkanläggning tas i bruk ska den godkännas av bolaget.

2.9.6.3 Värmeapparat

Värmeapparat ska vara godkänd för den lokal den används i.

Elvärmeapparat ska vara typgodkänd av Svenska Elektriska Materielkontrollanstalten (SEMKO), behörig myndighet eller rekommenderad av LBK för ändamålet.

Energigaseldad elvärmeapparat ska vara typgodkänd av Svenska Gasverksföreningen, SP (Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut) eller behörig myndighet för ändamålet.

Värmeapparat med flytande bränsle ska vara typgodkänd av SP eller behörig myndighet.

2.9.6.4 Särskilda anordningar

Anordningar där risk för överhettning föreligger, t ex spisplattor, kaffebryggare och bastu ska vara försedda med ej urkopplingsbar timer.

2.9.7 Transportanordningar

Med transportanordningar avses anordningar som transporterar foder, spannmål och dylikt horisontellt eller vertikalt, t ex elevatorer, skruvar, transportfläktar och bandtransportörer.

1. Bandtransportör för horisontella transporter ska vara försedd med varvtalsvakt enligt LBKs rekommendation.
2. Elevator för vertikala transporter som har skopor monterade på rem ska vara försedd med av LBK rekommenderad låghastighetsvakt.
3. Alla lager ska vara av kul- eller rullagertyp och vara inbyggda så att de är skyddade mot föroreningar (dammtätt utförande).
4. Alla lager, transmissioner och elutrustningar ska vara lätt åtkomliga för rengöring och kontroll.
5. Direktverkande transportfläktar för hö eller halm ska fylla följande krav:
 - o delar av fläkt och fläkthus och rörböjar utförs i rostfritt stål eller annat från brandsynpunkt lämpligt material.
 - o plattform för inspektion och service ska finnas i anslutning till teleskopfördelare på den sida som elutrustningen finns. Sådan plattform ska ha räcke och bör vara försedd med fast uppstigningsanordning.
 - o fläkten skall vara gnistskyddad av företag som har ett särskilt tillstånd från LBK. Företaget ska ha märkt fläkten med en metallskylt som visar att den är gnistskyddad enligt LKB:s krav, samt ha försett fläkten med en väl synlig och lättläst skylt med kontroll- och skötselanvisningar enligt LKB:s brandsäkerhetskrav.
6. Höfördelare ska i hopskjutet läge via gångbana vara lätt åtkomlig för daglig rengöring och kontroll av elutrustning m.m.

2.9.8 Krossar, kvarnar, halmhackar och halmrivare

Alla nytillverkade krossar och kvarnar med remtransmission som installeras efter 1996-01-01 ska vara försedda med varvtalsvakt enligt LBKs rekommendationer. Varvtalsvakt ska kontrolleras varannan månad enligt LBKs rekommendationer.

Halmhackar och halmrivare ska vara godkända av LBK. Halmhackning/-rivning får endast ske i lokal som uppfyller LBKs rekommendationer. Halmhackning/-rivning ska alltid ske under uppsikt.

2.9.9 Motorredskap*, motorfordon* och stationär förbränningsmotor*

2.9.9.1 Allmänt

Motorfordon*, motorredskap* och stationär förbränningsmotor* ska hållas i gott skick och motorn hållas ren och fri från lättantändliga ämnen. Särskild uppmärksamhet ska ägnas elektriska systemet, bränslesystemet och avgassystemet. Elektriska systemet inkl huvudströmbrytare ska uppfylla försäkringsbranschens krav enligt SBF 127.

Självgående maskin och andra motordrivna fordon* ska alltid vara försedd med huvudströmbrytare*.

Annan uppställningsplats än som anges i 2.9.9.2 - 2.9.9.5 får endast användas efter samråd med bolaget och kommunens räddningstjänst.

Beträffande gas- och batteridrift se 2.9.9.8.

2.9.9.2 Uppställning av traktorer, skördetröskor och andra motorredskap*

2.9.9.2.1 Med dieselmotor, godkänt elsystem och huvudströmbrytare enligt SBF (RUS)

1. Krav på lokal: Lokalens golv ska vara av obrännbart material. Brännbart material (oskyddat trä eller annan brännbar konstruktion) får inte finnas närmare än 2 meter ovanför motorredskapet* och i övrigt inte närmare än 1 meter från motorredskapet*. Angivna avstånd får minskas till hälften om brännbart material eller konstruktion förses med tändskyddande beklädnad. Tändskyddande beklädnad ovanför uppställningsplats ska minst täcka en yta motsvarande redskapets längd respektive bredd, ökad med 1 meter på var sida om redskapet.
2. Krav på avstånd till lättantändliga ämnen:
Hö, halm eller upplag av andra lättantändliga ämnen får inte finnas närmare redskapet än 6 meter.

2.9.9.2.2 Med dieselmotor och ej godkänt elsystem enligt SBF (RUS)

Får ej ställas upp i byggnad.

2.9.9.2.3 Med ej dieseldriven motor

Lokal ska uppfylla bestämmelserna för garage.

2.9.9.2.4 Motorredskap* som inte omfattas av SBF (RUS)

Lokalen ska uppfylla bestämmelserna för garage.

2.9.9.3 Uppställning av personbilar, lastbilar och andra motorfordon

2.9.9.3.1 Med dieselmotor

Lokalen ska uppfylla bestämmelserna för garage.

2.9.9.3.2 Med ej dieseldriven motor

Lokalen ska uppfylla bestämmelserna för garage.

2.9.9.4 Undantag – uppställning av motordrivna fordon*

Uppställning av

- Motorredskap* som väger mindre än 600 kg (t ex åkgräsklippare, minigrävare och snöskotrar)
- Person- och lastbilar med dieselmotor och som inte omfattas av SBF (RUS) men som har elsystem med huvudströmbrytare som säkerhetsmässigt ligger i nivå med SBF 127, kan efter bolagets medgivande få ställas upp enligt 2.9.9.2.

2.9.9.5 Uppställning av motordrivna fordon vars batteri är bortmonterat

Motordrivna fordon* får ställas upp i annan lokal än garage* under förutsättning att startbatteriet har avmonterats före placeringen på uppställningsplatsen.

Motor får inte stannas eller startas i sådan lokal.

2.9.9.6 Tillfällig inkörsel i annan lokal än garage*

Inkörsel med motorredskap* får ske för transportändamål. Motorredskapet får inte vara kvar i lokalen längre tid än som behövs för att utföra arbetsuppgifterna.

Inkörsel i djurstallar får endast ske med dieseldrivet motorredskap*. Om motorredskapet inte omfattas av SBF (RUS) ska elsystemet med huvudströmbrytare ändå säkerhetsmässigt ligga i nivå med SBF 127. Inkörsel i djur (stallar med icke dieseldrivet motorredskap får dock undantagsvis ske, efter medgivande av bolaget, om elsystemet med huvudströmbrytare säkerhetsmässigt ligger i nivå med SBF 127. Vid inkörsel i djurstall ska alltid brandsläckare av lägst klass 34 A 233 B C eller motsvarande finnas i lokalen.

Samtliga motorredskap*, utom sådana med dieselmotorer ska vara försedda med gnistsläckare*.

Minst 1 meters avstånd ska hållas mellan det heta avgasröret och brännbart material eller lättantändliga ämnen.

Icke dieseldrivna motorer får inte startas i sådan lokal.

2.9.9.7 Stationär förbränningsmotor

Stationär förbränningsmotor ska vara försedd med gnistsläckare*.

Stationär förbränningsmotor ska utomhus placeras minst 6 meter från byggnad* och upplag av lättantändliga ämnen. Motorn får placeras inomhus om lokalen uppfyller kraven för garage* och avgasrör utformas i samråd med bolaget enligt rekommendationerna för skorsten i LBK:s rekommendationer.

Anmärkning: Gäller även traktor i stationär drift.

2.9.9.8 Gasdrift eller batteridrift

Uppställning och inkörsel av gasdrivet eller batteridrivet motorfordon* eller motorredskap* samt uppställning av gasdriven stationär motor får endast ske efter bolagets godkännande.

2.9.9.9 Laddning av batterier

Laddning av batterier ska utföras i ett väl ventilerat utrymme, enligt LBK:s rekommendationer.

I djurstallar får laddning endast ske på särskilt avskärmat plats enligt LBK:s rekommendationer. I lokal av typ foderutrymme och loge får laddning bara ske i särskilt rum vars golv, väggar, tak och dörr uppfyller brandklass EI 30 och är försedda med tändskyddande beklädnad. Laddningsplats för fodervagn ska vara avskild från påfyllningsplats.

2.9.9.10 Tankning och förvaring av motorbränsle

Tankning av motorfordon* eller motorredskap* får inte ske inomhus eller inom 6 meter från byggnad. Tankning får aldrig ske då motorn är igång.

Förvaring av motorbränsle och andra brandfarliga vätskor ska ske enligt LBKs rekommendationer.

2.9.10 Övriga särskilda säkerhetsföreskrifter

2.9.10.1 Snölast på tak

Byggnaders tak ska skottas om stora mängder snö samlats på taken.

2.9.10.2 Frysning

Särskilda åtgärder ska vidtas för att förhindra skada genom frysning.

2.9.10.3 Naturskador och dammgenombrott

När uppenbar risk för dammgenombrott, översvämning, jordskred, jordras eller annan naturskada befaras föreliggande ska den försäkrade anmäla detta till bolaget, samt anlita geoteknisk expertis för nödvändiga skyddsåtgärder.

2.9.10.4 Kylaggregat till mjölktank

På kylaggregatet ska göras fortlöpande underhållsservice t ex efter anvisning av tillverkaren, så att aggregatet hålls i ett funktionsdugligt skick. För kylaggregat som rymmer mer än tre kilogram kylmedel krävs minst en utförd underhållsservice var 12:e månad.

Anteckningar om utförd service ska göras i en speciell journal.

2.9.10.5 Handhavande, underhåll och utförande

Egendom ska underhållas och handhas så att skada eller förlust så långt som möjligt förhindras och skäliga åtgärder ska vidtas för att därigenom förhindra skada. Exempelvis ska försäkrad utföra skötsel, underhåll, service och tillsyn i rimlig omfattning. Drift, handhavande och annan användning ska ske på ett riktigt sätt.

När den försäkrade eller dennes arbetstagare borde inse att skada med stor sannolikhet ska komma att inträffa ska skäliga åtgärder vidtas för att förhindra skada.

Byggnad* och byggnadsdel* ska utföras enligt den byggnorm och de branschregler som gällde vid installations-, reparations-, renoverings- eller byggnadstillfället. Med byggnorm avses de regelverk som vid tiden för utförandet var gällande, exempelvis Jordbruksverkets byggråd (JBR), Svensk Byggnorm (SBN), Boverkets Byggregler (BBR) och branschregler.

Fordon och utrustning får inte användas under förhållanden som innebär onormal påfrestning på egendomen.

2.9.11 Rabatt för skadeförebyggande åtgärd

Försäkringstagare som erhåller rabatt eller lägre premie på grund av skadeförebyggande åtgärder ska se till att den skadeförebyggande utrustning som rabatt lämnats för, hålls i fullt funktionsdugligt skick. Detta innebär bl a att utrustning som t ex brandsläckare, slangrullar, varvtalsvakter, jordfelsbrytare, LBK-godkända halmhacknings- eller hökanonanläggningar ska hållas i funktionsdugligt skick samt att ändrade förhållanden ska anmälas till bolaget.

2.9.30 Påföljd vid åsidosättande

Har säkerhetsföreskrift inte följts görs ett avdrag från eljest utgående skadeersättning enligt nedan. Avdraget kan minskas om särskilda skäl kan anses föreligga med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter.

Avdrag görs inte

- om det kan antas att skadan skulle ha inträffat även om föreskriften iakttagits,
- om den som haft att tillse att föreskriften iakttogs inte kan lastas för att den åsidosatts.

2.9.30.1 Säkerhetsföreskrifter vid brandfarliga heta arbeten enligt 2.9.3.6 – 2.9.3.7.13

Har säkerhetsföreskrift inte följts sätts ersättningen ned med 30 % av eljest utgående ersättning, dock med lägst ett och högst 10 basbelopp*.

2.9.30.2 Säkerhetsföreskrifter för datainformation

Har säkerhetsföreskrifter för datainformation* enligt 2.9.5.4 inte följts görs avdrag motsvarande den merkostnad som uppstått till följd av att föreskriften inte följts.

2.9.30.3 Säkerhetsföreskrifter för snölast på tak eller för frysning

Har säkerhetsföreskrift för att förhindra snötrycksskada enligt 2.9.10.1 eller frysning enligt 2.9.10.2 inte följts innebär detta att ingen ersättning lämnas.

Nedsättning görs dock inte för skada genom snölast vid extrema väderleksförhållanden under förutsättning att det på grund av väderleksbetingelserna inte varit möjligt att undanröja snön samt att tidigare snöbelastning inte väsentligt påverkat skadan.

2.9.30.4 Säkerhetsföreskrifter vid naturskador och dammgenombrott

Har säkerhetsföreskrift för att förhindra naturskador och dammgenombrott enligt 2.9.10.3 inte följts gäller samma påföljd som vid åsidosättande av räddningsplikt enligt avsnitt 2.11.1.2. Det kan innebära att ingen ersättning lämnas.

2.9.30.5 Säkerhetsföreskrift för kylaggregat till mjölktank

Har säkerhetsföreskrifter för kylaggregat till mjölktank enligt 2.9.10.4 inte följts innebär detta att ingen ersättning lämnas.

2.9.30.6 Säkerhetsföreskrifter för handhavande, underhåll och utförande

Har säkerhetsföreskrifter för handhavande, underhåll och utförande enligt 2.9.10.5 inte följts innebär detta att ingen ersättning lämnas.

2.9.30.7 Annan säkerhetsföreskrift

Har annan säkerhetsföreskrift inte följts i övriga fall görs ett avdrag med 20 % av eljest utgående ersättning, dock med lägst ett halvt och högst tio basbelopp*.

2.11 Åtgärder vid skada

2.11.1 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående.
- begränsa skada som redan inträffat.
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad egendom.
- Se även 2.9.2.10.6 och 2.9.4.4 som avser uppenbar risk för skada genom naturskador och dammggenombrott.

2.11.1.1 Räddningskostnad

Bolaget ersätter den försäkrades kostnader för räddningsåtgärder enligt 2.11.1, om de med hänsyn till omständigheterna varit skäligen. I samband med sådan skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för skada som uppkommit genom att försäkrad egendom vid skälig räddningsåtgärd skadats, förkommit eller stulits. Ersättning lämnas dock inte om gottgörelse kan erhållas från annat håll.

Vid förstariskförsäkring* eller högsta ersättning* begränsas den sammanlagda ersättningen till försäkringsbeloppet.

2.11.1.2 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligt eller av grov vårdslöshet inte uppfyller sin räddningsplikt och om det kan antas att detta varit till men för försäkringsbolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på ersättningsbelopp som annars skulle ha betalats eller till fullständig befrielse från ersättningskyldighet.

2.11.2 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas till bolaget så snart som möjligt. Om anmälan gjorts senare och detta kan antas ha varit till nackdel för bolaget är bolaget berättigat att göra skälig nedsättning av ersättningen.

Dessutom ska den försäkrade när djur kommit bort och vid stöld, inbrott, rån, överfall eller annat brott snarast göra polisanmälan och sända in polisintyg till bolaget.

2.11.3 Ersättningskrav

Ersättningskrav ska framställas till försäkringsbolaget snarast efter det att skadan uppkommit och senast sex månader från det att den försäkrade fått kännedom om sin möjlighet att få ersättning. Framställs kravet senare är bolaget fritt från ansvar.

Den försäkrade är skyldig att specificera sitt ersättningskrav och på anmodan lämna förteckning över försäkrad egendom - skadad och oskadad - med uppgift om varje föremåls värde före och efter skadan samt ålder. Den försäkrade är även skyldig att på anmodan styrka ersättningskravet genom att lämna de upplysningar som står till buds och genom att tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma bolagets ansvarighet och ersättnings storlek.

Kostnad för framställande av ersättningskrav ersätts inte.

2.11.4 Gravationsbevis, panthavares godkännande

Om gravationsbevis eller panthavares godkännande behövs för att betala ut ersättning, ska den försäkrade sända in dessa handlingar till bolaget.

2.11.5 Besiktning av skada samt val av reparatör mm

Bolaget har rätt att besikta skada samt att innan åtgärder vidtas, utfärda anvisningar för återställande, reparation och tillvaratagande av skadad egendom. Den försäkrade är skyldig att följa bolagets anvisningar om val av entreprenör, reparatör och/eller metod för återställande, reparation eller sanering.

lakttar den försäkrade inte vad som här sagts är bolagets ansvarighet begränsad till den kostnad som skulle ha uppkommit om anvisningarna följts.

Bolaget har alltid rätt att besikta försäkrad egendom, även om skada inte inträffat.

2.12 Skadevärderingsregler

Hur försäkringsbolaget värderar skadad eller oskadad egendom.

- Vid skada på egendom beräknas skadebeloppet enligt nedan angivna regler.
- Skadad och oskadad egendom värderas efter samma grunder.
- Efter vilket alternativ värderingen ska göras beror på hur försäkringstagaren väljer att återställa (eller inte återställa) den skadade egendomen.

2.12.1 Byggnad* och byggnadsinventarier*

2.12.1.1 Hur skadevärdering görs

1. Byggnad* och byggnadsinventarier* skiljs åt, se Definitioner längst bak i detta villkor.
2. Byggnad* - varje byggnadsdel* värderas för sig.
3. Byggnadsinventarier* - varje föremål värderas för sig.
4. Vid värdering av skada medräknas inte kostnadsökning som uppkommer till följd av lag eller myndighets föreskrift. Se dock definition av kapacitet*.

2.12.1.2 Byggnad återställs

Återställande av byggnad* eller byggnadsdel* ska ske med rationella metoder och material. Endast ett av följande alternativ kan åberopas vid återställande av byggnaden i sin helhet. Bolaget ersätter endast den faktiska kostnaden för återställandet, som beräknas utifrån det valda alternativet.

Alternativ 1: Identiskt återställande av byggnad eller byggnadsdel.

Med identiskt återställande förstås reparation eller återuppförande på samma grund av samma byggnad av likvärdigt material, för samma ändamål och med samma kapacitet*.

Om byggnad är återställd inom två år värderas skadan till kostnaden för att utan dröjsmål återställa byggnad eller byggnadsdel med samma utförande men på ett rationellt sätt vad beträffar metoder och material.

Alternativ 2: Likvärdigt återställande av byggnad eller byggnadsdel.

Med likvärdigt återställande förstås återuppförande av likvärdig byggnad eller byggnadsdel av likvärdigt material, för samma ändamål uppförd på valfri plats inom driftsenheten* och inom två år.

1. Skadebeloppet begränsas till kostnaden för identiskt återställande.
2. Om kapaciteten utökas begränsas skadebeloppet till kostnaden för att återställa den ursprungliga byggnadens kapacitet*, dock högst till kostnaden för faktiskt återställd kapacitet.

Byggnadsdel som inte återställs värderas enligt 2.12.1.4 - 2.12.1.6.

2.12.1.3 Byggnadsinventarie återställs

Om återställande sker, d v s reparation eller anskaffande av nytt föremål av samma slag, för samma ändamål, med rationella metoder och material, inom två år värderas skadan till kostnaden för att utan dröjsmål återställa byggnadsinventarien*. Avdrag görs i vissa fall p.g.a. byggnadsinventariens ålder enligt värdeminskningstabell på sidan 26-27. Om begagnad likvärdig utbytesdel finns att tillgå ska sådan användas vid reparation. Om skadat föremål förbättras eller om ökning av marknadsvärdet sker i samband med återställandet, ska skäligt avdrag göras vid värderingen.

2.12.1.4 Annan byggnad, byggnadsinventarie uppförs

Om annan byggnad*, byggnadsdel* eller byggnadsinventarie* än sådan som kan omfattas av 2.12.1.2 - 2.12.1.3 uppförs, värderas skadan högst till föremålets tekniska värde enligt värdeminskningstabell på sidan 26-27. Föremålet ska uppföras utan dröjsmål, senast inom två år, inom driftsenheten och vara avsedd för lantbruksverksamheten. Värdet får dock inte överstiga vad det skulle ha kostat att reparera föremålet eller ersätta med likvärdigt begagnat föremål.

2.12.1.5 Byggnad, byggnadsinventarie uppförs inte inom driftsenheten

Återställs inte skadad byggnad*, byggnadsdel eller byggnadsinventarie* och inte heller annat föremål uppförs enligt 2.12.1.4, värderas skadan till det ekonomiska värdet*.

Värdet får dock inte överstiga vad det skulle ha kostat att reparera föremålet eller ersätta med likvärdigt begagnat föremål.

2.12.1.6 Byggnad / byggnadsinventarie som inte är i funktionsdugligt skick eller inte är underhållen

Om byggnad*, byggnadsdel* eller byggnadsinventarie* inte är i funktionsdugligt skick eller inte är underhållen, värderas skadan enligt värdeminskningstabell på sidan 26-27.

Värdet får dock inte överstiga vad det skulle ha kostat att reparera föremålet eller ersätta det med likvärdigt begagnat föremål.

2.12.1.7 Hinder på grund av lag eller myndighets föreskrift

1. Om skadad byggnad* inkl byggnadsinventarie* p g a lag eller myndighets föreskrift inte får återställas, ska hänsyn vid värderingen även tas till förlust genom att kvarvarande del av byggnaden inte kan användas (restvärdesersättning).
2. Vid hinder enligt 1 ovan är den försäkrade skyldig att följa bolagets anvisningar och på dess bekostnad vidta erforderliga åtgärder, såsom att söka dispens eller överklaga beslut. Följs inte anvisningarna är den försäkrade inte berättigad till ersättning för den förlust som uppstår genom att kvarvarande delar av byggnad inte kan användas.

2.12.1.8 Särskilt värdeavdrag vid skada genom väderpåverkan

Vid återställande av byggnad enligt 2.12.1.2 görs särskilt värdeminskningssavdrag enligt nedan på takbeläggning som är äldre än 25 år. Med tak avses hela takkonstruktionen t ex med eventuella ventilationskanaler, men inte takstolar om dessa inte är rötskadade.

För varje påbörjat år från det 26:e året sänks nyanskaffningsvärdet med 2%. Nyanskaffningsvärdet sänks dock högst med 60 %.

2.12.2 Markanläggning, markinventarie

2.12.2.1 Markanläggning eller markinventarie återställs

Med återställande avses här reparation eller anskaffade av nytt föremål av samma slag, för samma ändamål och med rationella metoder och material. Om återställande sker inom två år värderas skadan till kostnaden för att utan dröjsmål återställa markanläggning* eller markinventarie*. Avdrag görs på grund av markanläggningens eller markinventariens ålder enligt värdeminskningstabell på sidan 27.

2.12.2.2 Annan markanläggning eller markinventarie anskaffas

Om markanläggning ersätts med annan markanläggning eller markinventarie ersätts med annan markinventarie, värderas skadan högst till föremålets tekniska värde enligt värderingstabellen på sidan 27. Föremålet ska uppföras utan dröjsmål, senast inom två år, på fastigheten och vara avsedd för lantbrukverksamheten. Det tekniska värdet får dock inte överstiga vad det skulle ha kostat att återställa föremålet.

2.12.2.3 Markanläggning eller markinventarie anskaffas inte

Återställs inte skadad markanläggning* eller markinventarie* och inte heller annan markanläggning eller markinventarie uppförs enligt 2.12.2.2, värderas skadan till det ekonomiska värdet* (enligt samma definition som gäller beträffande ekonomiskt värde* för byggnad). Värdet får dock inte överstiga vad det skulle ha kostat att återställa föremålet.

2.12.2.4 Bristfällig markanläggning eller markinventarie

Om markanläggning* eller markinventarie* inte är underhållen eller i funktionsdugligt skick, värderas skadan enligt värdeminskningstabell på sidan 27. Värdet får dock inte överstiga vad det skulle ha kostat att reparera föremålet.

2.12.2.5 Hinder på grund av lag eller myndighets föreskrift

Vid hinder p g a lag eller myndighets föreskrift vad beträffar markanläggning* eller markinventarie* gäller samma sak som för byggnad, se 2.12.1.7.

Tabell - värdeminskingsavdrag för byggnad*, byggnadsinventarie*, markinventarie* och markanläggning*

		Årlig minskning av nyanskaffningsvärdet = tekniskt värde (görs för varje helt år som gått sedan egendomen första gången togs i bruk som ny)	Lägsta ersättning i % av nyanskaffningsvärdet		Högsta ersättning i % av nyanskaffningsvärdet för ej underhållen eller ej funktionsduglig egendom
			Vid återställande: återuppbyggnadsvärde	Vid icke återställande: Tekniskt värde*	
1.	BYGGNADER, BYGGNADSDELAR	1,5 %	100 %	40 %	25 %
2.	BYGGNADSinventarier och Markinventarier				
A	Dator med tillhörande datorutrustning	20 %	15 %	10 %	5 %
B	Styrenhet till dator/utfodring/mjölkröbot mm, värmexlare, värmepump och tillhörande utrustning	10 %	15 %	10 %	5 %
C	1 Gödsel- och urinbehållare, gödselplatta, pumpbrunn, utvändiga gödselkylvert 2 Golv, foderbord, invändig avloppsledning, brunnar, inredning av betong i djurstallar 3 Hötork, hötorntork, kalluftstork, inlastningsgrop, hissanordning, telfer 4 Körbanor	1,5 %	100 %	15 %	10 %
D	1 Spannmåls- och foderbehållare, ensilagesilos i annat material än trä, varmluftstork exkl panna 2 Utrustning för kylning och lagring av mjölk (se även E 2), inredning i mjölk- och personalrum 3 Vatteninstallation, ledningar utanför byggnad, värmeanläggning exkl panna, ventilation, solfångare 4 Elinstallationer, reservverk	3 %	100 %	15 %	10 %
E	1 Inredning i djurstall, box, grind, båspallmatta, bogstöd, båsavskiljare m m 2 Mjölkningsanläggning, kylkompressor (se även D 2), mjölkröbot (se även B) 3 Utgödslingsanordning, träbeteckning, spaltgolv, durklåt, stålgaller, gödsel- och urinpump, omrörare 4 Hökanon, utrustning för inläggning och uttagning av foder i silotorn, automatisk utfodringsanläggning, grovfodervagn, kraftfodervagn (se även 2 B), skruv, transportör 5 Komplet inredning i hönsstall med burar 6 Ensilagesilo i trä 7 Värmepanna, stålskorsten, kvarn, kross, foderblandare, sorteringsmaskin, elevator 8 Elmotor, pumpanläggning, hydroforanläggning, varmvattenberedare 9 Övrigt	5 %	25 %	15 %	10 %
3.	Markanläggningar				
A	Täckdiken, utrustning till invallningar exkl pumpar	3 %	75 %	15 %	10 %
B	Övriga markanläggningar	1 %	75 %	15 %	10 %

Anmärkning: Om skadad egendom ska ersättas med ekonomiskt värde* är ersättningen normalt 70% av det tekniska värdet*.

Exempel på värde- minskning	Nyanskaff- ningsvärde	Återupp- byggnads- värde	Tekniskt värde *	Ekonomiskt värde *
Loge 50 år	500 000 kr	500 000 kr	200 000 kr	140 000 kr
Loge, ej underhållen	500 000 kr	Oavsett föremålets ålder och åtgärd efter skadan är ersättningen högst 125 000 kr		
Datoranläggning 4 år	10 000 kr	2 000 kr	2 000 kr	1 400 kr
Markanläggning 100 år	100 000 kr	75 000 kr	15 000 kr	10 500 kr

2.12.3 Lantbruksinventarier

Lantbruksinventarier* och motordrivna fordon*

Skadan värderas till kostnaden för återställandet, dock högst till skillnaden mellan föremålets marknadsvärde omedelbart före och efter skadan. Varje föremål värderas för sig.

Om skadat föremål förbättras eller om ökning av marknadsvärdet sker i samband med återställandet, ska skäligt avdrag göras vid värderingen.

Bolaget har rätt att avgöra om föremålet ska repareras, om det ska ersättas med likvärdigt föremål eller om skadan ska betalas kontant. Om begagnad likvärdig utbytesdel finns att tillgå ska sådan användas vid reparation.

2.12.4 Lantbruksprodukter, obärgad gröda, djur

2.12.4.1 Lantbruksprodukter och djur

Lantbruksprodukter och djur som skadas värderas till marknadsvärdet på skadedagen, med avdrag för sådana normala försäljningskostnader som skulle ha uppkommit vid en planerad försäljning. Marknadsvärdet för djur ska dock lägst utgöra det genomsnittliga värdet för motsvarande egendom under perioden 6 månader före skadedagen - 6 månader efter skadedagen.

Om återanskaffning av produkter eller likvärdiga djur sker inom två år från skadedagen görs dessutom tillägg med de normala försäljningskostnaderna för den skadade egendomen, samt med inköpskostnaderna för den återanskaffade egendomen.

För djur som är under tillväxt och som på skadedagen ännu ej uppnått slaktmogen ålder gäller lägst följande värde: Skadan värderas till djurets värde vid produktionens början med tillägg för nedlagda kostnader och del i täckningsbidrag enligt bestämmelserna i 3. Avbrottsförsäkring för perioden från produktionens början fram till skadedagen.

Anmärkning: Beträffande högsta värde per djur vid begränsad djurförsäkring, se 2.8.5.5.

2.12.4.2 Obärgad gröda

Obärgad gröda som skadas värderas till marknadsvärdet vid skördetidpunkten, med avdrag för inbesparade kostnader.

2.12.5 Varor

Skadan värderas till varornas* värde enligt nedan med avdrag för eventuellt restvärde.

Har varornas* värde minskat på grund av inkurans eller annan omständighet värderas de med hänsyn till detta.

2.12.5.1 Varor anskaffade för försäljning

Varorna* värderas till vad det kostar att utan dröjsmål återställa dem. Med återställande förstås reparation eller återanskaffning av varor* av samma slag.

Återställs inte varorna* inom två år värderas de till vad det vid skadetillfället skulle ha kostat att återställa, dock högst till det pris för vilket varorna då hade kunnat försälgas minskat med inbesparad kostnad.

2.12.5.2 Varor som den försäkrade tillverkar

Varorna* värderas till tillverkningskostnad* för att utan dröjsmål återställa varorna*. Med återställande förstås reparation eller återanskaffning av varor* av samma slag.

Återställs inte varorna* inom två år värderas de till de faktiska tillverkningskostnaderna* vid skadetillfället, dock högst till det pris för vilket de då hade kunnat försäljas minskat med inbesparad kostnad.

2.12.5.3 Varor sålda och färdiga för leverans

Varorna* värderas, i den mån leverans inte kan fullgöras med andra varor*, till det avtalade försäljningspriset minskat med inbesparad kostnad.

2.12.6 Arkivalier

Skadan värderas till de skäligena kostnader som inom två år läggs ned på att återställa den information som förlorats genom skadan och för att återställa originalritningar.

2.12.7 Värdehandlingar

Skadan värderas till de skäligena kostnader som inom två år läggs ned på att återställa eller återanskaffa värdehandlingar*.

2.12.8 Arbetstagares egendom

Arbetstagares egendom* som den försäkrade är skyldig att ersätta enligt kollektivavtal värderas enligt kollektivavtalets regler.

Arbetstagares egendom* i övrigt värderas enligt bolagets hemförsäkringsvillkor.

2.12.9 Annans egendom

Skada värderas efter de regler som gäller för den objekttyp egendomen skulle ha tillhört om försäkringstagaren varit ägare.

2.12.10 Mark, grundvatten, vattentäkt, vattendrag, sjö och annat vattenområde

Skadan värderas till de normala kostnader som inom två år läggs ned för att återställa egendomen.

2.12.11 Tvist om värde

Vid tvist om värdet av skada på egendom ska på begäran av part värderingen hänskjutas till avgörande genom skiljedom. Lagen om skiljemän tillämpas.

2.13 Skadeersättningsregler

2.13.1 Skadeersättning

Försäkringen ska inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast ersättning för liden skada även om försäkringsbeloppet är större.

Ersättningsbeloppet utgörs av

- skadebelopp enligt 2.12 Skadevärderingsregler,
- räddningskostnad enligt 2.11.1.1,
- röjnings- och bärgningskostnad enligt 2.13.3,

med avdrag för

- självrisk enligt 2.5, 2.8.1.5, 2.8.2.4, 2.8.3.1 eller 2.8.4.3,
- eventuell underförsäkring enligt 2.13.2,
- eventuell påföljd vid åsidosättande av föreskrift enligt 2.9.4 och 2.11.1.2,

och med hänsyn till

- leverantörsgaranti enligt 2.13.5.

Anmärkning: Den högsta ersättning som kan erhållas vid förstarisikförsäkring är försäkringsbeloppet med eventuellt tillägg för investeringar och prisändringar som skett under försäkringsåret.

2.13.2 Underförsäkring

Försäkringstagaren ska underrätta bolaget om

- ny-, till-, eller ombyggnad eller jämförlig förbättring av byggnad,
- investering av övrig egendom,
- arealökning

för att nytt premieunderlag ska kunna fastställas. Om försäkringstagaren underlåter detta och om värdet av försäkrad egendom vid skadetillfället har ökat p g a ovanstående, föreligger underförsäkring.

Ersättningsbeloppet minskas då till så stor del som erlagd premie för all egendom utgör av den premie som skulle ha erlagts med beaktande av förändringarna. Premieunderlagen ska vara fastställda med samma värderingsmetod.

Reglerna om underförsäkring tillämpas dock inte om underförsäkringen beror på egendom som tillhör objekttyp* som är angiven i försäkringsbrevet eller under 2.6.1 under förutsättning att:

- egendomen tillkommit under försäkringsåret,
- egendomen inte avser byggnad eller fastighet utanför försäkringsstället.

2.13.3 Röjnings- och bärgningskostnad

I samband med sådan skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för kostnader för nödvändig bärgning, röjning, borttransport, destruktion och deponering.

Vid förstariskförsäkring och högsta ersättning begränsas den sammanlagda ersättningen till försäkringsbeloppet.

2.13.4 Inteckningshavare

2.13.4.1 Panträtt i fast egendom

För den som har panträtt i fast egendom eller tomträtt gäller bestämmelserna i lag om säkerhetsrätt i försäkringsersättning vid betalning av ersättning på grund av försäkringsavtal.

Säkerhetsrätten gäller inte vid skada på lös egendom.

2.13.4.2 Företagsinteckning

Om den som innehar rätt enligt företagsinteckning anmäler namn och adress hos bolaget, så har han, om skadan avser företagsintecknad egendom, företrädesrätt till ersättning för skada enligt försäkringsavtalet. Företrädesrätten gäller om ersättningsbeloppet överstiger 10 % av försäkringsbeloppet för ifrågavarande slag av egendom. Gällande lag om inbördes företrädesrätt mellan dessa inteckningshavare samt om andra rättsägares rätt vid konkurs och utmätning är tillämplig.

2.13.4.3 Fullvärdesförsäkrad egendom

Vid tillämpning av gällande bestämmelser om inteckningshavares rätt till skadeersättning anses vid beloppslös fullvärdesförsäkring av egendom dess värde enligt tillämpad värderingsmetod omedelbart före skadetillfället utgöra försäkringsbelopp.

2.13.5 Leverantörsgaranti

Är leverantör eller entreprenör enligt åtagande i avtal skyldig att ersätta skada på försäkrad egendom betalar bolaget inte kostnaden för detta. Denna begränsning avser dock inte följdskada på annan funktionell enhet än den som varit felaktig.

Undantaget tillämpas inte i den mån leverantör eller entreprenör inte kan fullgöra sin skyldighet och den försäkrade kan styrka detta.

Om den försäkrade är tillverkare eller försäljare av den försäkrade egendomen, lämnas inte ersättning för skada på denna, i det fall skadan skulle ha omfattats av för branschen gängse garanti vid försäljning eller leverans.

2.13.6 Skadeersättningsregler i övrigt

Bolaget har rätt att istället för att betala kontant ersättning föreskriva att skadad egendom återställs eller tillhandahålla annan likvärdig egendom.

Bolaget är inte skyldigt att överta skadad egendom, men har rätt att efter värdering överta större eller mindre del av denna.

Kommer egendom för vilken ersättning utgetts till rätta ska egendomen snarast ställas till bolagets förfogande. Den försäkrade får dock behålla egendomen om han utan dröjsmål återbetalar för denna erhållen ersättning.

Vid utbetalning av ersättning beaktas om den ersättningsberättigade är redovisningskyldig för mervärdesskatt.

2.13.7 Betalning och ränta

2.13.7.1 Tidpunkt för betalning av skadeersättning

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt fullgjort vad som åligger honom.

Den del av ersättning som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs eller återanskaffas, ska betalas senast en månad efter att den försäkrade visat att så skett.

Om myndighets förbud att återuppföra skadad byggnad överklagats och bolaget p g a detta väntat med att betala ut ersättning, ska ersättningen betalas senast en månad efter det att bolaget fått kännedom om att överklagandet inte lett till ändring.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen eller värderingen.

2.13.7.2 Räntebestämmelser

Betalas skadeersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljemannavärdering betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta.

Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt 2.11.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 % av basbeloppet*.

3. Avbrottsförsäkring

För Avbrottsförsäkring svarar normalt det Dina-bolag vars namn och adress framgår av försäkringsbrevet.

3.1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för försäkringstagaren såsom innehavare av försäkrad jord- och skogsbruksverksamhet och därmed sammanhängande annan näringsverksamhet.

3.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för avbrottsskada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft (försäkringstiden).

3.3 Försäkrat intresse

Försäkringen avser avbrottsskada som är en följd av egendomsskada enligt 3.6.

Med avbrottsskada avses sådan skada som består i

- bortfall av täckningsbidrag*
- förlust till följd av nödförsäljning av djur
- extra kostnader
- bortfall av hyres- och arrendeintäkter

enligt nedan:

A Vid djurproduktion

- Bortfall av täckningsbidrag* från nötkreatur, får, getter, svin, värphöns, slaktkycklingar, kalkoner och gäss.
Anmärkning: Hästar omfattas inte, såvida inte annat framgår av försäkringsbrevet.
- Bortfall av täckningsbidrag* genom att foder inte kunnat utnyttjas.
- Förlust till följd av nödförsäljning av nötkreatur, hästar, får, getter, svin, värphöns, slaktkycklingar, kalkoner och gäss.
- Extra kostnader vid anordnande av provisoriska stallar och fördyrad skötsel för nötkreatur, hästar, får, getter, svin, värphöns, slaktkycklingar, kalkoner och gäss.

B Vid växtodling

Extra kostnader för särskilda åtgärder vid skördearbete eller annan växtodlingsåtgärd som vid utebliven åtgärd skulle medföra förluster i skördevärde.

C Vid torkning och lagring av spannmål eller lagring av potatis

Bortfall av täckningsbidrag* vid skada på torknings-, lagrings- eller foderberedningsanläggning.

D Vid uthyrning av byggnader

Bortfall av hyres- och arrendeintäkter.

E Vid annan näringsverksamhet

Bortfall av täckningsbidrag* i annan näringsverksamhet*, se försäkringsbelopp 3.4.

F Vid körning för annans räkning

Bortfall av täckningsbidrag* och extra kostnader för hyra av ersättningsmaskin, se försäkringsbelopp 3.4.

3.4 Försäkringsbelopp

Om inte annat anges i försäkringsbrevet är försäkringsbeloppet 300 basbelopp*. Försäkringsbeloppet för annan näringsverksamhet* är dock 2 basbelopp och vid körning för annans räkning 2 basbelopp, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

3.5 Grundsjälvrisk

Om inte annat framgår av försäkringsbrevet gäller för Avbrottsförsäkringen samma grundsjälvrisk som för Egendomsförsäkringen - se 2.5.

Endast en grundsjälvrisk tillämpas även om mer än ett försäkringsbrev berörs vid samma skadetillfälle.

Tilläggsjälvrisk gäller dock enligt 3.6.1.1, om denna överstiger den i övrigt avtalade självrisken.

Det självrisksbelopp som erhålls vid beräkning avrundas nedåt till närmast 100-tal kronor.

3.6 Vad försäkringen gäller för

Vad försäkringen gäller för anges i försäkringsbrevet.

Grundförsäkring

Omfattning se 3.6.1 och 3.6.3 nedan

Brandförsäkring

Omfattning se 3.6.2 och 3.6.3 nedan

3.6.1 Grundförsäkring

Grundförsäkringen gäller för avbrottsskada

1. genom sådan skada som egendomsförsäkringen gäller för, även om egendomsskadan avser arrenderad byggnad.
2. som drabbar djurbesättning genom oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme om larm och reservverk finns som uppfyller kraven i föreskrifterna i Egendomsförsäkring 2.9.2.5.3 och 2.9.2.4.3.
3. som beror på att leveransavtal inte kan fullföljas på grund av sådan skada som egendomsförsäkringen gäller för. Skadan ska ha inträffat inom Norden, hos kund eller leverantör med vilken försäkringstagaren har gällande kontrakt. Försäkringen gäller inte för längre tid än den för leveranskontraktet återstående kontraktstiden. Högsta ersättning är 10 basbelopp om inte annat anges i försäkringsbrevet.

3.6.1.1 Tilläggsjälvrisk om larm eller reservverk saknas

Vid skada genom oförutsett avbrott i tillförseln av el, gas, vatten eller värme enligt 3.6.1, punkt 2, krävs att reservverk med tillräcklig kapacitet finns som uppfyller dels myndighetskrav dels kraven i föreskrifterna 2.9.2.4.3. Vid besättning med fler än 2 000 fjäderfä, 30 vuxna grisar, 150 växande grisar över 20 kg eller fler än 30 kalvar yngre än 6 månader krävs att larm finns som uppfyller föreskrifterna i 2.9.2.5.3. Larmet får ersättas med nödventilation som startar automatiskt vid övertemperatur eller strömavbrott.

Tilläggsjälvrisken är 20 % av skadebeloppet, dock lägst 40 % av basbeloppet, vid skada på djur om godkänt reservverk eller larm saknas.

3.6.2 Brandförsäkring

Försäkringen gäller för avbrottsskada genom sådan skada som egendomsförsäkringen gäller för, även om egendomsskadan avser arrenderad byggnad.

3.6.3 Avbrottsskada som uppkommit under ansvarstiden

Försäkringen gäller endast för sådan avbrottsskada som uppkommit under ansvarstiden.

Ansvarstiden räknas från den tidpunkt då skada enligt Egendomsförsäkring 2.8 inträffat och är vid ett återställande av byggnad, enligt Egendomsförsäkring 2.12.1.2 och återupptagande av tidigare produktionsgren 24 månader om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Det åligger försäkringstagaren att utan dröjsmål och senast inom 6 månader vidta åtgärder (minst projektering) för att återställa och återanskaffa skadad egendom så att produktionen kan återupptas.

Om inga åtgärder vidtas enligt ovan eller om ingen byggnad uppförs eller det uppförs byggnad för annan produktion är ansvarstiden vid

- djurproduktion – 6 månader
- växtodling – pågående lagringsperiod
- uthyrning och utarrendering av byggnader – 6 månader
- annan näringsverksamhet* – 6 månader
- körning för annans räkning – 1 månad
- skada som drabbar arrendatorn, om jordägaren inte vidtar åtgärder för att återställa den skadade byggnaden och arrendatorn inte råder över detta – 12 månader

3.7 Säkerhetsföreskrifter

För avbrottsförsäkringen gäller samma säkerhetsföreskrifter som för Egendomsförsäkringen, se 2.9.

Detsamma gäller beträffande påföljd vid åsidosättande av föreskrift, se 2.9.4.

3.8 Åtgärder vid skada

3.8.1 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående,
- begränsa skada som redan inträffat,
- i samråd med bolaget utan uppskov vidta lämpliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta eller upprätthålla den försäkrade verksamhetens drift och
- söka bereda arbetstagare, som genom skadan blivit utan arbete, annan sysselsättning inom eller utanför verksamheten.

3.8.1.1 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligen eller av grov vårdslöshet inte uppfyller sin räddningsplikt och om det kan antas varit till men för försäkringsbolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på ersättningsbelopp som annars skulle betalats eller till fullständig befrielse från ersättningskyldighet.

3.8.2 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav ska snarast anmälas till bolaget. Har avbrottsskada orsakats av egendomsskada genom stöld, inbrott, rån och överfall eller annat brott ska den försäkrade snarast göra polisanmälan och sända in polisintyg till bolaget.

3.8.3 Ersättningskrav

Försäkringstagaren ska senast tre månader efter ansvarstidens* slut till bolaget överlämna skriftligt ersättningskrav. Kravet ska vara upprättat i överensstämmelse med de för försäkringen gällande villkoren.

Framställs kravet senare är bolaget ansvarigt endast om kravet framställs inom sex månader från det att den försäkrade fått kännedom om sin möjlighet att få ersättning.

Den försäkrade är skyldig att bistå bolaget vid skadeutredningen och att på anmodan styrka ersättningskravet och tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma bolagets ansvarighet och ersättningsens storlek.

Kostnad för framställande av ersättningskrav ersätts inte.

3.9 Skadevärderingsregler

Skada värderas efter ansvarstidens* slut.

3.9.1 Bortfall av täckningsbidrag

Vid värdering av skada beräknas skadan till den faktiska förlusten för den skadade produktionsgrenen med driftsbokslut som underlag.

3.9.1.1 Beräkning av täckningsbidrag* under jämförelseperiod

Täckningsbidraget beräknas under en jämförelseperiod, som är av samma längd som ansvarstiden, dock högst 12 månader. Jämförelseperioden börjar 12 månader före dagen då skada enligt 3.6.1 eller 3.6.2 inträffat. Överstiger ansvarstiden 12 månader ska det sålunda beräknade beloppet ökas med täckningsbidraget under en mot den överskjutande tiden svarande jämförelseperiod, som också börjar 12 månader före skadedagen.

3.9.1.2 Beräkning av jämkat täckningsbidrag* under jämförelseperiod

Råder under ansvarstiden andra förhållanden än under jämförelseperioden och sammanhänger dessa förhållanden inte med skadan, ska det enligt 1 ovan beräknade beloppet jämkas. Jämkningsen ska ske genom att det för jämförelseperioden framräknade täckningsbidraget* ökas eller minskas.

Det jämkade beloppet ska anses utgöra det täckningsbidrag* som verksamheten skulle ha gett under ansvarstiden, om skadan inte inträffat.

3.9.2 Nödförsäljning av djur

Vid förlust som uppstår vid nödförsäljning av djur värderas skadan till skillnaden mellan det pris som normalt skulle ha erhållits för motsvarande djur (marknadsvärdet med avdrag för normala försäljningskostnader) och det faktiskt erhållna försäljningsvärdet med avdrag för de faktiska försäljningskostnaderna. Marknadsvärdet ska dock lägst utgöra det genomsnittliga värdet för motsvarande djur under perioden 6 månader före skadedagen - 6 månader efter skadedagen.

Om återanskaffning av likvärdiga djur sker inom två år efter skadedagen, görs dessutom tillägg med de normala försäljningskostnaderna för de försålda djuren, samt med inköpskostnaderna för de återanskaffade djuren.

3.9.3 Extrakostnader

1. Vid extra kostnader, som uppstår för anordnande av provisoriska stallar och fördyrad skötsel av djur, värderas sådan skada till av försäkringstagaren visade skäligena kostnader. Hänsyn tas till beräknat restvärde för de provisoriska anläggningarna.
2. Vid extra kostnader som uppstår för särskilda växtodlingsåtgärder eller vid körning för annans räkning, värderas sådan skada till av försäkringstagaren visade skäligena kostnader. Hänsyn ska tas till inbesparade egna kostnader.

3.9.3.1 Högsta ersättning för extra kostnader

När djuren behålls i provisoriska stallar får den högsta ersättningen enligt 3.9.3.1 inklusive eventuella produktionsförluster enligt 3.9.1 som uppstår i de provisoriska stallarna, inte överstiga den sammanlagda förlust som skulle uppstått vid en försäljning av djuren inom en vecka efter skadedagen.

Förlusten vid en försäljning av djuren skadedagen beräknas utifrån täckningsbidragsförlusten enligt 3.9.1 och nödförsäljningsförlusten enligt 3.9.2 under en beräknad återställandetid på högst 12 månader. Om återställandetiden förlängs av orsaker som försäkringstagaren inte råder över eller själv inte förorsakat kan den beräknade återställandetiden justeras till faktisk återställandetid, dock längst 24 månader.

3.9.4 Bortfall av hyres- och arrendeintäkter

Vid bortfall av hyres- och arrendeintäkter värderas sådan skada till uteblivna hyres- och arrendeintäkter minskat med inbesparade kostnader.

3.9.5 Skadebelopp

Skadebeloppet utgörs av skadans värde enligt 3.9.1 - 3.9.4 minskat med

1. det täckningsbidrag som verksamheten faktiskt har gett under ansvarstiden*,
2. sådana i täckningsbidraget ingående kostnader, som under ansvarstiden* kunnat inbesparas eller användas för annat ändamål t ex arbete,
3. det täckningsbidrag som svarar mot att avbrottstiden utökats, utöver den tid som skulle behövts för att återställa skadad egendom, till följd av att
 - förbättring, utvidgning eller annan förändring görs, inbegripet sådant som är en följd av myndighets beslut,
 - likvärdig byggnad enligt Egendomsförsäkring 2.12.1.2 alternativ 2 uppförs istället för identisk byggnad enligt 2.12.1.2 alternativ 1,
 - byggföretag inte anlåtats för hela eller delar av byggprocessen
4. det täckningsbidrag som innefattas i ersättning för egendomsskadan, t ex ersättning för djur, produkter eller arbete med återställande av byggnad,
5. sådan ökning av täckningsbidrag som till följd av skadan under ansvarstiden har uppstått i annan produktionsgren eller verksamhet, som försäkringstagaren själv eller annan för hans räkning driver,
6. ränteintäkter eller minskade räntekostnader som uppstått under ansvarstiden till följd av utbetald ersättning.

3.9.6 Tvist om värde

Vid tvist om avbrottsförlustens storlek ska på begäran av part värderingen hänskjutas till avgörande genom skiljedom. Lagen om skiljemän tillämpas.

3.10 Skadeersättningsregler

3.10.1 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet utgörs av

- skadebelopp enligt 3.9 Skadevärderingsregler,
- ränta enligt 3.10.2,

med avdrag för

- självrisk enligt 3.5,
 - eventuell underförsäkring enligt 3.10.4,
 - eventuell påföljd vid åsidosättande av föreskrift enligt 3.7 och räddningsplikt enligt 3.8.1.1,
- med hänsyn till
- högsta ersättning 3.10.3.

3.10.2 Ränta

Bolaget ersätter skäligen ränteförlust och/eller räntekostnad under ansvarstiden med hänsyn till att ersättningen inte betalas förrän efter ansvarstidens slut. Vid beräkning av ränteförlust eller räntekostnad tillämpas Riksbankens referensränta.

3.10.3 Högsta ersättning

Högsta ersättning är försäkringsbeloppet enligt 3.4.

3.10.4 Underförsäkring

Försäkringstagaren ska underrätta bolaget om

- ny-, till-, eller ombyggnad eller jämförlig förbättring av byggnad,
- investering av övrig egendom,
- arealökning
- antal djur av varje djurslag

för att nytt premieunderlag ska kunna fastställas. Om försäkringstagaren underlåter detta och om värdet av försäkrad egendom vid skadetillfället har ökat p g a ovanstående, föreligger underförsäkring.

Ersättningsbeloppet minskas då till så stor del som erlagd premie för all egendom utgör av den premie som skulle ha erlagts med beaktande av förändringarna. Premieunderlaget ska vara fastställt med samma värderingsmetod.

3.10.5 Tidpunkt för betalning

3.10.5.1 Tidpunkt för betalning av skadeersättning

Skada regleras efter ansvarstiden* slut. Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt fullgjort vad som åligger honom.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen eller värderingen.

3.10.5.2 Räntebestämmelser

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen.

För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljemannavärdering betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta. Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt 3.8.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 % av basbeloppet.

4. Ansvarsförsäkring

För Ansvarsförsäkring svarar Dina Försäkring AB, Box 2372, 103 18 Stockholm.

4.1 Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

Försäkringen gäller för i försäkringsbrevet angiven jordbruks- och skogsbruksverksamhet och därmed sammanhängande annan näringsverksamhet*. Se dock undantagen i 4.1.1 nedan.

Försäkringen gäller också för den försäkrade som ägare, brukare eller arrendator av fastighet som är angiven i försäkringsbrevet.

Försäkringen gäller för försäkringstagaren (den försäkrade) och dennes arbetstagare för skada orsakad i tjänsten.

För vissa motorfordon gäller trafikförsäkring, se 4.6.4.

4.1.1 Undantag

Försäkringen gäller inte

1. för annan näringsverksamhet* och körning för annans räkning överstigande 2 basbelopp i sammanlagd årlig bruttointäkt (det år skadan inträffade),
2. för byggnads-, grävnings- eller sprängningsarbete för annans räkning, se dock 4.11,
3. för annan hästverksamhet än arbetshästar i lantbruket,
4. för skadeståndsskyldighet som kan åläggas försäkringstagaren såsom medlem eller delägare i annan förening eller annat bolag än den försäkrade verksamheten

om inte annat anges i försäkringsbrevet.

4.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för ansvarsskada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft (försäkringstiden).

För försäkringstagare som upphör med sin verksamhet och därigenom ej längre har gällande ansvarsförsäkring gäller denna försäkring under ytterligare tre år från det att ansvarsförsäkringen upphörde.

4.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i hela världen utom i USA och Kanada.

4.4 Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet är 10 000 000 kr.

Försäkringsbeloppet utgör högsta sammanlagda ersättning som bolaget betalar för skadestånd inklusive ränta, samt kostnader för utredning, förhandling, räddning och rättegång.

4.4.1 Högsta ersättning

Ersättningen är begränsad till ett försäkringsbelopp vid varje skada och totalt två försäkringsbelopp per försäkringsår, dock högst:

1. ett försäkringsbelopp vid skada genom levererad produkt om flera skador orsakats av samma fel, brist eller defekt hos en eller flera produkter, oavsett om skadorna inträffat under ett eller flera försäkringsår. Ersättning lämnas därvid inom det försäkringsbelopp som gällde vid den tidpunkt då första skadan inträffade.
2. ett försäkringsbelopp för skador som uppkommit av samma orsak och inträffat vid samma tillfälle.
3. två basbelopp* vid skada på egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning hyrt, leasat, lånat, arrenderat, nyttjat, bearbetat, besprutat, lyft, transporterat eller förvarat.
4. två basbelopp* vid skada på djur som omhändertagits.
5. fem basbelopp* vid skada på egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning åtagit sig att installera, montera, demontera, reparera, kontrollera, besiktiga, lasta, lossa, transportera, lagra eller tillse.
6. fem basbelopp* för sakskada vid byggherreansvarsskada på grund av byggnads- eller anläggningsarbete på egen fastighet enligt avsnitt 4.7.5 Byggherre- och entreprenörsansvar.
7. 10 basbelopp vid skada enligt avsnitt 4.6.3 Ansvar enligt personuppgiftslagen.
8. 10 basbelopp* vid skada orsakad av förorening genom stallgödsel, urin eller pressvatten enligt avsnitt 4.7.4.1.
9. 25 basbelopp* vid ren förmögenhetsskada enligt avsnitt 4.6.2 Ren förmögenhetsskada, samt för sakskada enligt avsnitt 4.7.4.1 punkt 5.

Anmärkning: Beträffande skador enligt punkterna 3 och 5 ovan - se även undantagen 4.7.2.

4.5 Självrisk

Självrisk är den del av skadebeloppet* som den försäkrade får betala vid varje skada.

Ansvarsförsäkringen gäller med en självrisk som är 10 % av basbeloppet*, såvida inte annat avtalats och särskilt anges i försäkringsbrevet.

4.5.1 Särskilda självrisker

För vissa skadehändelser gäller dock särskilda självrisker enligt 4.5.1, om dessa är högre än den i övrigt avtalade självrisken. Självrisken är i följande fall

1. 20% av basbeloppet* vid skada på egendom som den försäkrade eller för hans räkning annan person
 - o hyrt, leasat, lånat, arrenderat, nyttjat eller bearbetat,
 - o åtagit sig att installera, montera, demontera, bearbeta, reparera, kontrollera, besiktiga, lasta, lossa, transportera, lagra eller tillse.
2. 20% av basbeloppet* vid skada orsakad av
 - o grävning, schaktning, planering, eller byggherreansvarsskada
 - o besprutnings- eller bepudringsåtgärd
 - o förorening genom stallgödsel, urin eller pressvatten
 - o förorening genom vätska från cistern, tank eller behållare
3. 30 % av skadebeloppet*, dock lägst ett basbelopp* och högst tio basbelopp*, vid sakskada genom brand eller explosion som orsakats av svetsning, skärning, lödning, isolering, takbeläggning, bearbetning med snabbgående verktyg eller annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.

4.5.2 Självrisk vid flera skador

Endast en självrisk dras av

- vid flera skador som orsakats av samma defekt hos en eller flera levererade produkter.
- för skador som uppkommit av samma orsak och vid samma skadetillfälle.

4.6 Vad försäkringen gäller för

Åtagande

Vid skadeståndskrav som kan omfattas av försäkringen och som överstiger självrisken enligt 4.5 åtar sig bolaget gentemot den försäkrade att

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger.
- förhandla med den som kräver skadestånd.
- föra den försäkrades talan vid rättegång eller skiljemannaförfarande och därvid betala de rättegångs- eller skiljemannakostnader som den försäkrade åsamkas eller åläggas att betala och som denne inte kan få ut av motpart eller annan.
- betala det skadestånd utöver gällande självrisk som den försäkrade är skyldig att erlagga.

4.6.1 Person- och sakskada

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för personskada och sakskada enligt

- allmänna skadeståndsrättsliga regler.
- allmänna bestämmelser utgivna av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde.
- sedvanligt kontrakt med strömleverantör där försäkrad övertagit ansvar enligt lagen om elektriska anläggningar.
- sedvanligt nyttjanderättsavtal med fastighetsägare avseende övertaget fastighetsägaransvar.

När denna försäkring gör undantag för sak- eller personskada gäller denna försäkring inte heller för förmögenhetsskada till följd av den undantagna skadan.

4.6.2 Ren förmögenhetsskada

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada i vissa fall enligt avsnitt 4.7.4 Miljöansvar, dock endast för åtagande enligt punkterna 1 och 2 i avsnitt 4.7.4.1.

Med ren förmögenhetsskada avses ekonomisk skada som uppstår utan samband med person- eller sakskada.

Högsta ersättning

Högsta ersättning är 25 basbelopp*, se även avsnitt 4.4.1 punkt 9.

4.6.3 Ansvar enligt personuppgiftslagen

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ekonomisk och ideell skada som den försäkrade kan bli skyldig att betala enligt 48 § personuppgiftslagen.

Högsta ersättning

Högsta ersättning är 10 basbelopp*, se även avsnitt 4.4.1 punkt 7.

4.6.4 Skada i följd av trafik med vissa motorfordon

Försäkringen omfattar:

1. trafikförsäkring för trafikförsäkringspliktigt men ej registreringspliktigt motordrivet fordon som huvudsakligen används i djurstall för transport av foder till djur.
2. ansvarsförsäkring enligt trafikskadelagen för självgående maskin som endast används i jordbruk för skördearbete, växtskyddsarbete eller radrensning och som inte är trafikförsäkringspliktig, på samma sätt som om trafikförsäkring varit tecknad.
3. trafikförsäkring för trafikförsäkringspliktig men ej registreringspliktig självgående maskin som är särskilt angiven i försäkringsbrevet.

Vid skada enligt 4.6.4 gäller försäkringen med det försäkringsvillkor som skulle ha gällt om individuell trafikförsäkring varit tecknad med trafiksjälvrisk.

4.6.5 Skada orsakad av hemdjur

Enligt 22 kap 7 § byggningabalken är ägare av hemdjur i regel skyldig att betala endast ett jämkat skadestånd för skada som djuret förorsakat på annans djur. I sådant fall betalar försäkringsbolaget likväl – med tillämpning av försäkringsvillkoren i övrigt – även den resterande delen av skadan.

4.6.6 Räddningskostnad

Om den försäkrade haft utgift (räddningskostnad) för att begränsa omedelbart förestående eller inträffad skada som kan föranleda skadeståndsskyldighet som omfattas av försäkringen, lämnas ersättning om åtgärderna med hänsyn till omständigheterna varit skäligen.

Ersättning lämnas dock inte för kostnad för att avvärja befarad skada på grund av defekt hos levererad produkt.

4.7 Vad försäkringen inte gäller för

4.7.1 Levererad produkt

Försäkringen gäller inte för

- skada på produkt som den försäkrade levererat om skadan består i eller är en följd av fel, brist eller defekt hos produkten,
- skada som kan avhjälpas genom åtgärdande av fel, brist eller defekt hos levererad produkt,
- skada orsakad av asbest, formaldehyd eller PCB (polyklorerade bifenyler, kemisk produkt som marknadsförs under ett stort antal varumärken),
- skada genom att levererad kemisk produkt eller levererat läkemedel inte förhindrat, avbrutit eller påverkat sådant beräkneligt händelseförlopp eller sådan beräknelig utveckling eller sjukdom som pågår eller skulle ha uppkommit om produkten inte använts,
- skada genom levererad produkt när den försäkrade underlåtit att utföra sedvanliga undersökningar, provningar eller analyser för att fastställa produktens lämplighet för avsett ändamål och detta medfört att fel, brist eller defekt i produkten inte upptäckts.

Med skada på levererad produkt förstås här även skada som beror på att den levererade produkten måste undersökas, repareras eller bytas ut och att ingrepp i samband därmed måste ske i annan egendom än den levererade produkten.

Försäkringen gäller inte heller för

- det avtalade värdet av den levererade felaktiga produkten,
I levererad produkt ingår värdet av i leveransavtalet ingående montage- och installationsarbeten, konstruktioner, råd och anvisningar som är utförda eller utarbetade eller avsedda att utföras eller utarbetas av den försäkrade.
- kostnad för information med anledning av fel, defekt eller säkerhetsbrist i levererad produkt,
- kostnad för reklamation, undersökning, återtagande, omleverans, prisavdrag, täckningsköp eller hävning,
- kostnad som den försäkrade svarar för vid fullgörande av leveransavtalet, såsom avhjälpande av fel, återmontering eller annan sådan kostnad.

4.7.2 Omhändertagen egendom

Försäkringen gäller inte för skada på omhändertaget trafikförsäkringspliktigt motordrivet fordon eller registreringspliktigt släpfordon.

4.7.3 Trafik med motordrivet fordon, luftfartyg, båtar eller hydrokopter

1. Försäkringen gäller inte för skada som omfattas av trafikförsäkring, vilken tillhandahålls i landet i fråga och som inträffar till följd av trafik med motordrivet fordon
 - för vilket trafikskadelagen eller motsvarande utländsk lag gäller eller
 - när det används inom tävlingsområdenär den försäkrade eller någon som denne ansvarar för är ägare, brukare eller förare av det motordrivna fordonet. Detta undantag tillämpas även om den försäkrade underlåtit att teckna trafikförsäkring.

Försäkringen gäller dock för skada som orsakats i följd av trafik enligt 4.6.4.

2. Försäkringen gäller inte heller för skada genom luftfartyg, svävare, hydrokopter, båtar eller bogserade föremål när den försäkrade eller någon som denne ansvarar för är ägare, brukare eller förare av farkosten. Undantaget avseende båtar eller bogserade föremål tillämpas inte när dessa brukas för transport av djur, lantbruksmaskiner eller annan lantbruksegendom som tillhör den försäkrade verksamheten.

4.7.4 Miljöansvar

Försäkringen gäller inte för skada som består i eller är en följd av

1. förorening av eller annan inverkan på vattendrag, sjö, vattentäkt eller annat vattenområde, grundvatten samt mark, byggnad*, anläggning eller anordning,
2. ändring av grundvattennivån,
3. rök, sot, damm, ånga, gas eller annan luftförorening,
4. buller,
5. skakning,
6. värme, lukt eller ljus,
7. fukt eller kondens,
8. översvämning i samband med nederbörd,
9. annan liknande störning,
10. urlakning från åkermark,
11. anrikning av oorganiska ämnen.

4.7.4.1 Undantaget för miljöansvar tillämpas inte

Undantaget tillämpas inte om skadan beror på

1. att fel tillfälligt begåtts eller
2. att fel plötsligt och oförutsett uppkommit på byggnad, anläggning eller anordning

eller om skadan enligt 4.7.4

3. punkterna 1) och 3) beror på besprutnings- eller bepudringsåtgärd.
4. punkterna 1), 8) och 10) beror på avrinning av stallgödsel, urin eller pressvatten som spritts på åkermark.
5. punkten 1) beror på oförutsedd utströmning av vätska från cistern, tank eller annan behållare.

I dessa fall gäller försäkringen även för ren förmögenhetsskada. Särskild självrisk gäller vid miljöskada, se 4.5.1.

Anmärkning: Miljöansvar vid grävning, byggnadsverksamhet eller sprängning för annans räkning kan ingå om det är angivet i försäkringsbrevet, se 4.11 Utökat skydd.

4.7.5 Byggherre- och entreprenörsansvar

Försäkringen gäller inte för sakskada som den försäkrade i egenskap av byggherre* eller entreprenör kan bli ansvarig för i samband med byggnads-, anläggnings-, eller installationsarbete enligt Miljöbalken eller andra grannlagsrättsliga regler.

Försäkringen gäller dock för sådan sakskada om investeringskostnaden för byggnads- och anläggningsarbetet på försäkrad fastighet uppgår till högst 20 basbelopp* och den försäkrade inte är ett byggnadsentreprenörföretag.

Högsta ersättning

Högsta ersättning är fem basbelopp*, se 4.4.1 punkt 6.

4.7.6 Böter, viten mm

Försäkringen gäller inte för böter, viten eller straffskadestånd (punitive damages) eller annan liknande ersättning.

4.7.7 Rådgivande verksamhet (konsultansvar)

Försäkringen gäller inte för skada uppkommen till följd av fel eller brist i utredningar, beskrivningar, beräkningar, ritningar, råd eller anvisningar, som lämnats i yrkesmässig rådgivande verksamhet.

4.7.8 Förutsebar skada

Försäkringen gäller inte om den försäkrade har handlat eller underlåtit att handla i medvetande om att detta innebar betydande risk för att skada skulle inträffa.

Se även allmänna villkor företaget avsnitt 1.9.1 Grov vårdslöshet och uppsåt.

4.7.9 Lag, myndighets föreskrift, domstols dom eller beslut

Försäkringen gäller inte för skada som orsakats genom åsidosättande av lag, myndighets föreskrift, domstols dom eller beslut, såvida inte den försäkrade kan visa att driftsledningen varken haft eller borde ha haft kännedom om åsidosättandet.

4.7.10 Arbetsskada

Försäkringen gäller inte för arbetsskada. Med arbetsskada avses här alla skador som orsakas arbetstagare på grund av arbete, i samband med arbete eller under arbete.

4.7.11 Ersättning från annan

Försäkringen gäller inte i den mån skada kan ersättas genom socialförsäkring, patientförsäkring, annan gällande försäkring eller ersättningsform eller som tjänsteförmån.

Försäkringen gäller dock om lagenlig regressrätt utövas mot försäkrad.

4.8 Föreskrifter

Utöver de allmänna föreskrifter som finns i detta avsnitt finns också särskilda föreskrifter. Sådana särskilda föreskrifter kan förekomma under respektive avsnitt i villkoren eller framgå av försäkringsavtalet, exempelvis besiktningsprotokoll till vilket försäkringsbrevet hänvisar.

Den försäkrade svarar gentemot bolaget för att nedanstående föreskrifter följs av

- den försäkrades företagsledning,
- övriga anställda hos den försäkrade,
- entreprenörer och andra uppdragstagare som anlitats av den försäkrade.

När någon som anges ovan inte följer dessa föreskrifter medför det normalt ett avdrag från skadeersättningen ur denna försäkring enligt avsnitt 4.8.2 Påföljd vid åsidosättande av föreskrift.

4.8.1 Allmänt

Den försäkrade ska iaktta

1. de föreskrifter som anges i försäkringsbrevet.
2. att skötsel, underhåll, service och tillsyn utförs enligt instruktioner från tillverkare, leverantör eller beställare. Fordon eller maskin får inte användas under förhållanden som innebär onormal påfrestning.
3. att dokumentationen i form av konstruktionsritningar, tillverkningsplaner, recept, instruktioner, bruksanvisningar, avtal, garantier och liknande handlingar i rimlig omfattning förvaras och på bolagets begäran uppvisas när det kan vara av betydelse för att kunna fastställa
 - leveranstidpunkt,
 - om skadeståndsskyldighet föreligger eller
 - om produkt varit defekt vid leverans.

4.8.2 Påföljd vid åsidosättande av föreskrift

Har den försäkrade inte iakttagit sina skyldigheter enligt föreskrifterna i avsnitt 4.8, och har detta medfört väsentlig nackdel i utredningen av skadestandsfrågan eller ersättningsberäkningen, görs ett avdrag med 20 % av annars utgående ersättning, dock med lägst ett halvt och högst tio basbelopp*.

Annan särskild påföljd kan finnas när den försäkrade inte iakttagit sina skyldigheter enligt särskilda föreskrifter. Detta framgår då av den särskilda föreskriften.

4.9 Åtgärder vid skada

4.9.1 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående.
- begränsa skada som redan inträffat.
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad egendom.

4.9.1.1 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligen eller av grov vårdslöshet inte iakttagit sin räddningsplikt enligt ovan, och om det kan antas varit till men för bolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på ersättningsbelopp som annars bort utgå, eller till fullständig befrielse från ersättningskyldighet.

4.9.2 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas till bolaget så snart som möjligt.

4.9.3 Skadeståndskrav

Skadeståndskrav ska vidarebefordras till bolaget snarast efter det att försäkrad erhållit det. Om skadeståndskravet inte framförts till bolaget inom sex månader efter det att försäkrad erhållit kravet, är bolaget fritt från åtagande enligt avsnitt 4.6.

4.9.4 Uppgiftsskyldighet och utredning

Den försäkrade är skyldig att utan ersättning verkställa de utredningar, analyser och undersökningar, som är av betydelse för att bedöma skadefallet och den försäkrades ansvarighet, vilka kan genomföras inom den försäkrades verksamhet. I händelse av rättegång ska den försäkrade tillse att vittnes- och sakkunnigbevisning kan föras med hjälp i erforderlig utsträckning av hos honom anställd personal.

4.9.5 Uppgörelse i godo

Om bolaget så begär är den försäkrade skyldig att medverka till uppgörelse i godo med den skadelidande. Den försäkrade har dock inte rätt att utan bolagets tillåtelse medge skadeståndsskyldighet, godkänna ersättningskrav eller utbetala ersättning. Den försäkrade är också skyldig att förhindra att den försäkrade ådöms skadeståndsskyldighet genom tredskodom.

Iakttar den försäkrade inte av bolaget lämnade föreskrifter är detta fritt från ansvar om inte kravet uppenbart var lagligen grundat.

Har bolaget förklarat sig villigt att göra upp i godo med den som kräver skadestånd är bolaget fritt från skyldighet att ersätta därefter uppkommen kostnad och att företa ytterligare utredning.

4.9.6 Polisutredning och rättegång

Har den försäkrade i sak som kan beröra försäkringen kallats till förhör hos polis- eller annan myndighet, eller har han i sådan sak instämts till domstol, ska han omedelbart underrätta bolaget om detta. Bolaget äger rätt att utse rättegångsombud samt lämna denne för rättegången erforderliga anvisningar och instruktioner.

När den försäkrade inte iakttar dessa skyldigheter kan en dom om ersättningskyldighet inte åberopas mot bolaget och inte heller ersätts rättegångs- eller skiljekostnader.

4.10 Skaderegleringsbestämmelser

4.10.1 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet utgörs av

- kostnader enligt avsnitt 4.6
- räddningskostnader enligt avsnitt 4.6.6

med avdrag för

- självrisk enligt avsnitt 4.5
- eventuell påföljd vid åsidosättande av föreskrift enligt avsnitt 4.8.2

med hänsyn till

- försäkringsbelopp enligt avsnitt 4.4
- eventuell påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt enligt avsnitt 4.9.1.1.

4.10.2 Betalning av ersättning

4.10.2.1 Tidpunkt för betalning av ersättning

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt avsnitt 4.9.

4.10.2.2 Räntebestämmelser

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljevärdering betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta.

Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt avsnitt 4.9.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 % av basbeloppet.

4.11 Utökat skydd i ansvarsförsäkringen (särskilt avtal)

Ansvarsförsäkring (entreprenöransvar) kan utökas att gälla för annan näringsverksamhet enligt nedan och ingår endast om detta särskilt anges i försäkringsbrevet.

4.11.1 Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

Med tillägg till avsnitt 4.1, gäller följande.

Försäkringen gäller för försäkringstagaren och avser i försäkringsbrevet angiven entreprenadverksamhet enligt avsnitt 4.11.1.1 – 4.11.1.3 nedan.

4.11.1.1 Sprängning på jordbruks- och skogsfastighet för annans räkning

När sprängning på jordbruks- och skogsfastighet för annans räkning anges i försäkringsbrevet, gäller ansvarsförsäkringen vid sprängning för annans räkning på jordbruks- och skogsfastighet med en i försäkringsbrevet högsta angiven bruttointäkt per år.

Undantag

Försäkringen gäller inte

1. vid sprängning i byggnad eller inom 50 meters avstånd från byggnad. Vid så kallad klenhållsprängning gäller dock försäkringen vid sprängning på minst fem meters avstånd från byggnad.
2. vid sprängning av diken och stubbar inom 200 m från byggnad, såvida inte speciellt goda förutsättningar råder.
3. vid sprängning inom tätbebyggt område eller inom ovanstående säkerhetsavstånd från tätbebyggt område.
4. om sprängningen utförs av person som saknar behörighet för sprängning.

4.11.1.2 Grävning för annans räkning

När grävning för annans räkning anges i försäkringsbrevet, gäller ansvarsförsäkringen vid grävning för annans räkning med en i försäkringsbrevet högsta angiven bruttointäkt per år.

4.11.1.3 Byggnadsverksamhet för annans räkning

När byggnadsverksamhet för annans räkning anges i försäkringsbrevet, gäller försäkringen vid byggnadsverksamhet för annans räkning med en i försäkringsbrevet högsta angiven bruttointäkt per år.

4.11.2 Var gäller försäkringen

Den utökade försäkringen för entreprenöransvar gäller endast inom Sverige.

4.11.3 Miljöskada

Med tillägg till avsnitt 4.6 och ändring av avsnitt 4.7.4, gäller för entreprenöransvar följande.

Entreprenörförsäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för personskada och sakskada och ren förmögenhetsskada* enligt 32 kap miljöbalken eller andra grannelagsrättsliga regler, som består i eller är en följd av

- förorening av eller annan inverkan på vattendrag, sjö, vattentäkt eller annat vattenområde, grundvatten samt mark, byggnad*, anläggning eller anordning,
- ändring av grundvattennivån,
- rök, sot, damm, ånga, gas eller annan luftförorening,
- buller,
- skakning,
- värme, lukt eller ljus,
- annan liknande störning.

Vid ren förmögenhetsskada* gäller försäkringen endast under förutsättning att fel tillfälligt begåtts eller att fel plötsligt och oförutsett uppkommit på byggnad, anläggning eller anordning.

Försäkringen omfattar skada genom sprängningsarbete endast om detta särskilt anges i försäkringsbrevet.

Undantag

Försäkringen omfattar inte miljöskada som den försäkrade kan bli ansvarig för

- i egenskap av byggherre*,
- till följd av verksamhet på egen fastighet,
- som denne åtagit sig att ersätta utöver AB 04*.

Försäkringen omfattar inte miljöskada som

- vid försäkringens ikraftträdande var känd eller borde vara känd av företags- eller driftledning eller
- har sina orsaker i sådana omständigheter att den försäkrade eller dennes driftledning borde ha insett att skada skulle komma att inträffa.
- består i eller är en följd av förändring av grundvattennivån om skada inträffar senare än två år efter utförandet av det skadeorsakande arbetet.

Särskild självrisk

Särskilda självrisker är ett halvt basbelopp* vid

- sakskada orsakad av sprutmålning,
- sakskada orsakad av sprängningsarbete,
- skada på ledningar och kablar i mark genom grävnings- eller liknande arbete.

Särskilda självrisker är 10 % skadebeloppet* vid ren förmögenhetsskada*, dock lägst ett halvt och högst tio basbelopp*.

Högsta ersättning

Högsta ersättning är 1 000 000 kronor per försäkringsår vid ren förmögenhetsskada*.

4.11.4 Räddningskostnad

Med tillägg till avsnitt 4.6.5 Räddningskostnad, gäller följande.

Försäkringen gäller inte för kostnader för skydds- och förstärkningsåtgärder - inte heller för åtgärder som vidtagits under arbetets gång - som kan anses nödvändiga med hänsyn till arbetets art och omfattning eller riskerna för omgivningen.

4.11.5 Böter, viten mm

Med tillägg till avsnitt 4.7.6 Böter, viten mm, gäller följande.

Försäkringen gäller inte för miljöskyddsavgift.

4.11.6 Ersättning från annan

Med tillägg till avsnitt 4.7.11 Ersättning från annan, gäller följande.

Finns för entreprenaden gällande byggherreansvarförsäkring som omfattar den försäkrades skadeståndsskyldighet, lämnas inte ersättning enligt detta villkor.

4.11.7 Särskilda föreskrifter

Utöver bestämmelserna i avsnitt 4.8 Föreskrifter, gäller följande särskilda föreskrifter.

För viss typ av arbete krävs besiktning eller andra åtgärder enligt nedan. Ersättning lämnas inte för kostnad avseende

- för- eller efterbesiktning,
- skydds och försäkringsåtgärder,
- att fastställa och följa grundvattennivån.

Se även avsnitt 4.6.6 Räddningskostnad.

Bolaget har rätt att under pågående avtalstid ålägga den försäkrade särskilda föreskrifter.

4.11.7.1 Allmänt

Entreprenadarbetet ska anpassas till förhållandena på arbetsplatsen samt till byggnader, anläggningar och annan egendom i grannskapet.

Den försäkrade ska iaktta

- att av myndighet utfärdade bestämmelser efterlevs,
- att anvisningar följs - exempelvis byggnad eller byggnadsdel ska utföras enligt gällande byggnorm och branschregler. Med byggnorm avses de regelverk som vid tiden för utförandet var gällande exempelvis Svensk Byggnorm (SBN), Boverkets Byggregler (BBR), Jordbruksverkets Byggråd (JBR) och branschregler.
- att arbetarskyddsstyrelsens anvisningar följs,
- att de föreskrifter som meddelats av tillverkare, leverantör, besiktningsman eller motsvarande i syfte att förhindra eller begränsa skada följs.

4.11.7.2 Markarbete

Vid markarbete* ska förbesiktning (syneförrättning) ske av byggnader och anläggningar i grannskapet som enligt erfarenhet normalt löper risk att skadas. Förbesiktningsprotokoll ska upprättas och kompletteras med erforderliga fotografier.

Förbesiktigad egendom ska efter arbetets slutförande utan dröjsmål efterbesiktigas.

Nödvändiga åtgärder ska vidtas för att förebygga skada.

Vid sprängning

Vid sprängningsarbete ska röktrycksprovning av skorstensstock utföras genom skorstensfejarmästares försorg.

Vid brunnsborring

Vid brunnsborringsarbete ska för- och efterbesiktning ske av byggnad som är belägen närmare borrhjulet än fem meter. Även vid längre avstånd ska byggnad besiktigas om denna enligt erfarenhet normalt löper risk att skadas.

Brunnsborring ska inte utföras närmare byggnad än fyra meter.

Särskild påföljd

Har särskild föreskrift vid markarbete* inte följts lämnas endast ersättning för skada i den mån skadan anses ha inträffat även om föreskriften hade iakttagits.

Har särskild föreskrift vid markarbete* avseende för- och efterbesiktning inte följts lämnas endast ersättning för skada som genom tillförlitlig utredning visas ha uppkommit som en följd av markarbetet. Det åligger den försäkrade att tillhandahålla sådan utredning.

4.11.7.3 Grundvatten

Vid arbeten där grundvattennivån kan påverkas ska erforderliga undersökningar göras före arbetets genomförande för att fastställa grundvattennivån och dessutom ska nivån följas under arbetets gång.

Nödvändiga åtgärder ska vidtas för att förebygga skada.

Särskild påföljd

Har särskild föreskrift inte följts lämnas endast ersättning för skada i den mån skadan anses ha inträffat även om föreskriften hade iakttagits.

Har särskild föreskrift för undersökningar inte följts lämnas endast ersättning för skada som genom tillförlitlig utredning visas ha uppkommit som en följd av förändringen av grundvattennivån. Det åligger den försäkrade att tillhandahålla sådan utredning.

5. Rättsskyddsförsäkring

För Rättsskyddsförsäkring svarar Dina Försäkring AB, Box 2372, 103 18 Stockholm.

5.1 Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

Försäkringen gäller för försäkringstagaren, dennes arbetstagare och andra medförsäkrade (de försäkrade) i tvist som har direkt samband med den i försäkringsbrevet angivna jordbruks- och skogsbruksverksamhet samt därmed sammanhängande annan näringsverksamhet*. Se dock undantagen i 5.1.1 nedan.

Försäkringen gäller också för den försäkrade som ägare, brukare eller arrendator av fastighet som är angiven i försäkringsbrevet.

5.1.1 Undantag

Försäkringen gäller inte

1. för annan näringsverksamhet* och körning för annans räkning överstigande 2 basbelopp i sammanlagd årlig bruttointäkt (det år skadan inträffade),
 2. för byggnads-, grävnings- eller sprängningsarbete för annans räkning,
 3. för annan hästverksamhet än arbetshästar i lantbruket
- om inte annat anges i försäkringsbrevet.

5.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för tvist som uppkommer under den tid försäkringen är i kraft (försäkringstiden) under förutsättning att försäkringsskydd för samma risk har varit gällande under en sammanhängande tid av minst två år. I denna tid får även inräknas tid då samma risk varit försäkrad i annat bolag.

Om försäkringsskyddet inte varit gällande under en sammanhängande tid av minst två år när tvist uppkommer, gäller försäkringen likväl under förutsättning att de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffat under försäkringstiden, samt att försäkringen gällt vid tidpunkten för tvistens uppkomst.

Försäkringen gäller även för tvist som uppkommer efter det att rättsskyddsförsäkringen upphört, p g a att den försäkrade verksamheten upphört, förutsatt att de händelser och omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffat under försäkringstiden samt att inte längre tid än tio år har förflutit sedan dessa händelser eller omständigheter inträffade.

Anmärkning: Preskriptionstiden räknas från det att ombud anlitas.

5.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i tvist

- med motpart som har hemvist inom Norden* eller
- som avser fastighet belägen inom Norden*.

Vid förvaltningsmål gäller försäkringen för prövning vid svensk domstol eller svensk myndighet enligt 5.6.4.

5.4 Försäkringsbelopp

Vid varje tvist är bolagets ersättningskyldighet för ombuds- och rättegångskostnader begränsad till fem basbelopp*.

För samtliga tvister som uppkommer under samma försäkringsår, är bolagets ersättningskyldighet begränsad till högst 25 basbelopp.

En tvist föreligger om

- två eller flera av de försäkrade står på samma sida i en tvist,
- försäkrade har flera tvister som avser samma angelägenhet eller där yrkandena stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter även om yrkandena inte stödjer sig på samma rättsliga grund,
- flera skattemål hänför sig till samma beskattningsår.

Kan den försäkrade i en och samma tvist erhålla ersättning från flera försäkringar i ett eller flera försäkringsbolag, begränsas ersättningen så att den tillsammans med ersättningen från övriga försäkringar uppgår till högst 5 basbelopp*.

5.5 Självrisk

Självrisk är den del av skadebeloppet* som den försäkrade får betala vid varje skada (tvist).

Rättsskyddsförsäkringen gäller med en självrisk som är 10 % av basbeloppet* samt 20 % av de kostnader enligt avsnitt 5.6, som överstiger 10 % av basbeloppet*.

Endast en självrisk tillämpas när

- två eller flera av de försäkrade står på samma sida i en tvist
- försäkrad har flera tvister som avser samma angelägenhet eller där yrkandena stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter, även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund.
- om flera skattemål hänför sig till samma beskattningsår.

5.6 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för nödvändiga och skäligen ombuds- och rättegångskostnader i tvist enligt 5.6.1 – 5.6.4 som försäkrade inte kan få betalda av staten eller av motpart. Försäkringen gäller endast för kostnader som uppkommer under den tid försäkrad biträds av ombud enligt 5.9.2.

Anmärkning: Försäkringen gäller således inte för brottmål.

5.6.1 Tvist utan rättegång

Försäkringen gäller för den försäkrades egna ombudskostnader i tvist som kan prövas som tvistemål i tingsrätt, fastighetsdomstol, statens va-nämnd eller miljödomstol i Sverige eller motsvarande domstolar i övriga nordiska länder enligt 5.3. Är tvisten sådan att den först ska prövas av annan instans, t ex kronofogdemyndighet, arrendenämnd eller hyresnämnd, betalas endast kostnader som uppkommit efter sådan prövning.

Vad gäller tvist som prövas enligt 5.6.2 eller 5.6.3 ersätts dock kostnader för utredningar i arrendenämnd, om den försäkrade visat att utredningen är nödvändig för den fortsatta prövningen.

5.6.2 Tvist med rättegång

Försäkringen gäller för försäkrades egna ombuds- och rättegångskostnader och sådana motpartskostnader som denne efter domstols prövning förpliktigas utge i tvistemål enligt 5.6.1 första stycket eller som efter sådan prövning kan prövas av hovrätt eller Högsta domstolen. Försäkringen gäller även för hyres- eller arrendetvist som prövas vid Svea hovrätt.

Träffas förlikning under rättegång gäller försäkringen för ombuds- och rättegångskostnader som försäkrad åtagit sig att betala motpart under förutsättning att det är uppenbart att försäkrad skulle ha ålagts att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvistemålet prövats av domstol.

Anmärkning: Som rättegångskostnad anses även kostnad för medlare som är förordnad enligt 42 kap rättegångsbalken.

5.6.3 Tvist med skiljemannaförfarande

Försäkringen gäller för kostnader för skiljemannaförfarande om tvisten utan sådant förfarande skulle ha prövats av i 5.6.1 första stycket nämnda domstolar. Ersättning lämnas för de försäkrades egna kostnader och för sådana motpartskostnader som de efter skiljemännens prövning förpliktigas utge, dock lämnas inte ersättning till skiljemännen.

5.6.4 Förvaltningsmål

5.6.4.1 Skattemål

Försäkringen gäller för nödvändiga och skäligen ombudskostnader i länsrätt, kammarrätt och regeringsrätt i skattemål angående taxering av den försäkrade verksamheten, fastighetstaxering eller momsskattemål.

5.6.4.2 Vissa förvaltningsmål

Försäkringen gäller för tvist vid omprövning eller överklagande av svensk förvaltningsmyndighets eller domstols beslut eller dom som avser

1. ändring eller upphävande av beslut om EG-stöd eller bidrag avseende arealersättning, djurbidrag, mjölkstöd, strukturfondstöd, EG-godkända nationella stöd eller angående mjölkkvoter
2. återbetalning av beviljat stöd eller bidrag enligt punkt 1 ovan.

Anmärkning: Försäkringen gäller inte för ansökan om t ex stöd eller bidrag, tilldelning av mjölkkvoter eller andra ärenden än som angetts ovan.

5.7 Vad försäkringen inte gäller för

5.7.1 Vissa tvister

Försäkringen gäller inte för tvist

1. som vid rättslig prövning ska handläggas enligt 1 kap 3d § första stycket rättegångsbalken (s k småmål). Detta undantag tillämpas inte vid tvist på grund av försäkringsavtalet
2. som rör sådan av den försäkrade bedriven eller planerad verksamhet eller del därav som enligt miljölagstiftning kallas miljöfarlig verksamhet, oavsett om denna lag åberopas eller inte
3. när den försäkrade begär eller för talan om tillstånd, godkännande eller liknande, om saken prövas av fastighetsdomstol eller miljödomstol
4. som rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare, t ex tvister gällande provision, arbetstvister eller liknande
5. som avser fordran eller annat anspråk, som överlåtits på försäkrad om det inte är uppenbart att överlåtelsen skett innan tvisten uppkom
6. som grundar sig på försäkrads borgensåtagande eller liknande åtagande
7. som avser skadestånd eller annat anspråk riktat mot försäkrad på grund av gärning som föranlett misstanke om brott eller åtal för brott som kräver grov oaktsamhet eller uppsåt för straffbarhet
8. enligt marknadsföringslagen
9. som avser ersättningsanspråk mot försäkrad som kan omfattas av ansvarsförsäkring
10. som gäller försäkrad i egenskap av ägare, brukare eller förare av motordrivet fordon
11. där försäkrad är konkursgäldenär eller part i ackordsförhandling utan konkurs eller part i förfarande som gäller företagsrekonstruktion
12. där försäkrad inte har befogat intresse av att få sin sak prövad
13. som avser ersättningsanspråk som uppkommit mellan företag inom samma koncern eller mellan delägare som omfattas av detta försäkringsavtal
14. om frågan om rättsskydd kan vänta till dess en annan rättslig angelägenhet, där anspråket stödjer sig på väsentligen likartad grund, har avgjorts (s k pilotmål)

5.7.1.1 Vissa kostnader för eget arbete mm

Försäkringen ersätter inte

1. kostnader som avser försäkrads eget arbete, inkomstbortfall, resor eller uppehälle
2. kostnader för utredning om innehållet i utomnordisk rätt
3. kostnader för ombuds resor utom Norden
4. kostnader för verkställighet av dom, beslut eller avtal
5. bokföringskostnader
6. avgifter, räntor, skattetillägg, viten eller böter

5.7.1.2 Vissa merkostnader

Försäkringen ersätter inte merkostnader på grund av att försäkrad

1. anlitar fler än ett ombud eller byter ombud
2. gjort sig skyldig till försumlig processföring eller i övrigt förfarit försumligt
3. underlåtit att i eller utom rättegång tillvarata möjligheten att utfå ersättning av motpart
4. krävs på högre ersättning för ombudskostnader än vad som utdömts efter prövning av domstol

5.7.2 Förvaltningsmål

5.7.2.1 Skattemål

Försäkringen gäller inte för biträde i mål

1. angående skattebrott
2. angående skönstaxering
3. angående arvs- eller gåvoskatt
4. huruvida skatt eller avgift har inbetalts till myndighet
5. angående eftertaxering som beror på att försäkrad fullgjort sin uppgiftsplikt på oriktigt sätt
6. som har samband med köp eller försäljning av aktier eller liknande andelsbevis

5.7.2.2 Vissa andra förvaltningsmål

Försäkringen gäller inte om

1. tvisten grundas på att försäkrad anses ha lämnat felaktiga eller ofullständiga uppgifter såvida inte försäkrad kan visa att detta inte, till någon del, beror på grov vårdslöshet eller uppsåt
2. tvisten avser rätten till omprövning eller överklagande eller avser avvisningsbeslut p g a att ansökan inkommit för sent eller försäkrad inte är behörig sökande
3. värdet av det som yrkas i tvisten understiger 1 basbelopp
4. tvisten har samband med ett beslut som beror på bristande medel eller anslag.

5.7.2.3 Vissa kostnader i förvaltningsmål

Försäkringen ersätter inte

1. kostnad som avser försäkrads eget arbete, inkomstbortfall, resor eller uppehålle
2. bokföringskostnader
3. avgifter, räntor, skattetillägg, viten eller böter
4. kostnader för inhämtande av förhandsbesked eller liknande från EU-domstol, EU-myndighet eller annat EU-organ.

5.7.2.4 Vissa merkostnader i förvaltningsmål

Försäkringen ersätter inte merkostnader på grund av att försäkrad

1. anlitar fler än ett ombud eller byter ombud
2. gjort sig skyldig till försumlig processföring eller på annat sätt förfarit försumligt.

5.8 Åtgärder vid tvist eller mål

5.8.1 Anmälan om skada

Skada (tvist) ska anmälas och ersättningskrav framställas till bolaget så snart som möjligt, dock senast tre år från tvistens uppkomst respektive den händelse som tvisten grundar sig på.

Anmäls skadan senare är bolaget fritt från ansvar.

Försäkrad anses ha fått kännedom om skadan när ombud anlitas i tvist.

5.8.2 Val av ombud

Vid tvist ska försäkrad anlita ombud innan talan väcks i domstol. Är tvist sådan att den enligt avsnitt 5.6.1 eller 5.6.4 först ska prövas av annan instans, ska ombud anlitas senast när sådan tvist överklagas.

Ombudet ska vara lämpligt med hänsyn till de krav som ställs på ett ombud enligt det lands lag där processen drivs och antingen vara

- advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå eller jurist anställd på LRF s Juridiska Byrå eller
- annan person som för den enskilda tvisten uppfyller kraven på lämplighet.

Ombudet, bolaget och försäkrad har rätt att begära prövning av ombudets lämplighet hos Sveriges Försäkringsförbund. Förbundets beslut är rådgivande.

Vid tvist gällande skäligheten av ombudets arvode och övriga kostnader mellan ombud, som är ledamot av Sveriges advokatsamfund (advokat) eller biträdande jurist anställd hos sådan ledamot, och bolaget ska prövning ske hos Ombudskostnadsnämnden. Ombudet och bolaget förbinder sig att godta utfallet av sådan prövning.

Övriga ombud och försäkrad har rätt att begära prövning av skäligheten av arvode och övriga kostnader hos Försäkringsförbundets nämnd för rättsskyddsfrågor. Ombudet och försäkrad förbinder sig att godta utfallet av sådan prövning.

5.8.3 Kostnadsräkning

Av ombudets kostnadsräkning ska framgå vilka åtgärder ombudet har vidtagit samt tidsåtgång för dessa åtgärder med motivering för uppkomna sakkunnigkostnader. Med kostnadsräkning ska lämnas upplysning om resultatet av tvisten samt bifogas dom eller förlikningsavtal.

5.9 Skadeersättningsregler

5.9.1 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet utgörs av

- kostnader enligt 5.6. med avdrag för
- kostnader enligt 5.7.
- självrisk enligt 5.5.

5.9.2 Högsta ersättning

Se 5.4, Försäkringsbelopp

5.9.3 Ersättning, räntebestämmelser

5.9.3.1 Tidpunkt för betalning av ersättning

Ersättning betalas till försäkrads eget ombud för försäkrads egna ersättningsbara kostnader enligt 5.6 när ärendet slutredovisats, i den mån försäkringsbeloppet inte tagits i anspråk av motpart genom verkställighet av dom eller liknande förfarande. Om försäkrad blir, eller riskerar att bli, ersättningsskyldig till flera, har bolaget rätt att fördela resterande del av försäkringsersättningen.

Ersättning à conto förutsätter särskild prövning. Bolaget åtar sig utbetalning högst en gång var sjätte månad.

6 Skogsförsäkring

Om det anges i försäkringsbrevet att skogsförsäkring ingår, omfattar försäkringen ett skydd enligt detta avsnitt. Försäkring kan tecknas med två alternativa skydds nivåer; skogsbrandförsäkring (avsnitt 6.8.1 – 6.8.4) eller skogspaketförsäkring (avsnitt 6.8.1 – 6.8.6). Högsta ersättning per ha* vid storm och/eller snöbrottsskada - om skogspaketförsäkring tecknats - beror på var i landet skogsfastigheten är belägen och framgår under avsnitt 6.7.2.

För Skogsförsäkring svarar normalt det Dina-bolag vars namn och adress framgår av försäkringsbrevet.

6.1 Vem försäkringen gäller

Försäkringen gäller – om inte annat angetts i försäkringsbrevet - för försäkringstagaren. Beträffande skogsprodukter gäller försäkringen dock endast för försäkringstagaren såsom ägare till försäkrad egendom.

6.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffat under försäkringstiden under förutsättning att försäkringsbolagets ansvar föreligger – se Allmänna villkor företag avsnitt 1.3 Premiebetalning.

6.3 Var försäkringen gäller

6.3.1 På försäkringsstället

Försäkringen gäller på försäkringsstället, varmed avses den eller de fastigheter som angetts i försäkringsbrevet.

6.3.2 På annan plats

För skogsprodukter enligt avsnitt 6.6.3 gäller försäkringen även utanför försäkringsstället inom Norden.

6.4 Försäkrat intresse

Försäkringen avser egendomsskada som är en oundviklig följd av sådan skadehändelse för vilken försäkringen gäller.

Begränsningar

Med egendomsskada avses sådan fysisk skada på eller förlust av försäkrad egendom som har till följd att egendomens värde minskas eller går förlorat.

Sålledes ersätts inte sådan förlust som uppkommer till exempel genom att egendom inte kan användas på beräknat sätt.

Har skada på viss egendom medfört förlust i tillverkning, förvaring, användning eller försäljning av annan egendom, ersätts inte sådan förlust genom försäkringen.

6.5 Självrisk

Självrisk är den del av skadebeloppet* som den försäkrade får betala vid varje skadetillfälle.

Självriskan är 20 % av basbeloppet*, om inte annat angetts i försäkringsbrevet.

Ska ersättning betalas genom denna försäkring och genom flera av dina försäkringar hos oss drar vi bara en självrisk – den högsta - från det sammanlagda skadebeloppet*.

6.6 Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar:

6.6.1 Skogsmark*

6.6.2 Växande skog* på skogsmark*

6.6.3 Skogsprodukter*

Försäkringen omfattar endast skogsprodukter som härrör försäkringsstället.

6.7 Försäkringsform och försäkringsbelopp

6.7.1 Försäkringsform

1. Fullvärdesförsäkring gäller för all försäkrad egendom vid skada enligt avsnitt 6.8.1 – 6.8.4 och 6.8.6. Med fullvärdesförsäkring avses att egendomens hela värde enligt avsnitt 6.12 är föremål för försäkring. Försäkringen gäller utan försäkringsbelopp.
2. Förstariskförsäkring gäller för all försäkrad egendom vid skada enligt avsnitt 6.8.5 storm och/eller snöbrottsskada. Med förstariskförsäkring avses att en viss del av egendomens värde, beräknade enligt avsnitt 6.12.1 är föremål för försäkring. Försäkringen gäller med ett försäkringsbelopp per ha* skog enligt avsnitt 6.7.2.

6.7.2 Försäkringsbelopp vid storm och/eller snöbrottsskada

Vid storm- och/eller snöbrottsskada enligt avsnitt 6.8.5 gäller nedanstående försäkringsbelopp per ha*, beroende på var i landet skogen finns.

Område	Högsta ersättning per ha*
Norrbottnens län	40 % av basbeloppet
Västerbottens län	40 % av basbeloppet
Jämtlands län	40 % av basbeloppet
Västernorrlands län	40 % av basbeloppet
Gävleborgs län	50 % av basbeloppet
Dalarnas län	50 % av basbeloppet
Uppsala län	50 % av basbeloppet
Stockholms län	50 % av basbeloppet
Södermanlands län	50 % av basbeloppet
Västmanlands län	50 % av basbeloppet
Örebro län	50 % av basbeloppet
Värmlands län	50 % av basbeloppet
Västra Götalands län	50 % av basbeloppet
Östergötlands län	50 % av basbeloppet
Kalmar län	50 % av basbeloppet
Jönköpings län	50 % av basbeloppet
Kronobergs län	50 % av basbeloppet
Gotlands län	50 % av basbeloppet
Hallands län	60 % av basbeloppet
Skåne län	60 % av basbeloppet
Blekinge län	60 % av basbeloppet

6.8 Vad försäkringen gäller för

Skogspaketförsäkring omfattar skadehändelserna 6.8.1 – 6.8.6. Skogsbrandförsäkring omfattar skadehändelserna 6.8.1 – 6.8.4. Vilken omfattning försäkringen har framgår av försäkringsbrevet.

Anmärkning

Skogsmark* och skogsprodukter* omfattas endast vid skada enligt 6.8.1 – 6.8.4.

6.8.1 Brand

Försäkringen gäller för skada genom brand*.

6.8.2 Explosion

Försäkringen gäller för skada genom explosion*.

6.8.2.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada orsakad av sprängningsarbete.

6.8.3 Åskslag

Försäkringen gäller för skada genom åskslag.

6.8.4 Luftfartyg

Försäkringen gäller för skada genom att luftfartyg eller föremål från sådant träffar egendom.

6.8.4.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada genom spridning av kemiska eller biologiska preparat.

6.8.5 Storm och/eller snöbrott

Försäkringen gäller för skada genom storm och/eller snöbrott när samtliga tre nedanstående punkter är uppfyllda.

- Ett sammanhängande område på minst 0,5 ha* ska vid ett och samma tillfälle ha stormskadats eller skadats genom snöbrott.
- Minst halva virkesförrådet* ska inom varje enskild del ha skadats i sådan grad att det måste avverkas enligt skogsvårdslagens* föreskrifter 29§.
- Det ska enligt skogsvårdslagen* 5§, som en direkt följd av skadan, råda föryngringsplikt inom det skadade området, se Virkesförrådsdiagram kurva märkt 5 §1 avsnitt 6.13.1.1.

6.8.5.1 Timmerställning, högskärm, fröträdställning

Försäkringen gäller för skada genom storm och/eller snöbrott när nedanstående två punkter är uppfyllda.

- Ett sammanhängande område på minst 0,5 ha* ska vid ett och samma tillfälle ha stormskadats, eller skadats genom snöbrott.
- Minst halva virkesförrådet* ska inom varje enskild del ha skadats i sådan grad att det måste avverkas enligt skogsvårdslagens* föreskrifter 29§.

6.8.5.2 Undantag

- Skyddszoner* som enligt skogsvårdslagens* föreskrifter 30§ ska lämnas vid avverkning omfattas inte av försäkringen såvida inte myndighet efter skada tillåter försäkringstagaren att avverka dessa.
- Träd och trädssamlingar som lämnats vid föryngringsavverkning* på grund av skogsvårdslagens* föreskrifter 30§ med hänsyn till växt och djurliv, kulturmiljö eller landskapsbild, omfattas inte av försäkringen.

6.8.6 Skada på föryngring genom torka, frost, svamp-, sork- eller insektsangrepp

Med föryngring avses plantskog med en medelhöjd på högst 1,3 meter.

Försäkringen gäller för plantskada när nedanstående fyra punkter är uppfyllda.

- Minst 0,5 ha* ska vid ett och samma tillfälle ha skadats inom varje enskild del genom torka*, frost*, svamp-, sork- eller insektsangrepp.
- Minst 50 % av föryngringen ska ha skadats i sådan grad att plantorna enligt skogsvårdslagens* föreskrifter 6§ inte kan betraktas som utvecklingsbara.
- Gräns för hjälpplantering enligt skogsvårdslagens* föreskrifter 6§ ska på grund av skadehändelsen ha underskridits, se tabell 6.8.6.2.
- Kravet är att maskinell markberedning utförts före planteringen eller att stora behandlade barrotsplanter använts.

Med föryngring* avses att antalet utvecklingsbara* plantor, oavsett trädslag och uppkomstsätt, omedelbart före skada minst ska uppfylla antal plantor* lämpliga för ståndorten* enligt tabell avsnitt 6.8.6.2.

6.8.6.1 Undantag

Ersättning lämnas inte för skada på lövträdplanter som planterats på åker eller betesmark.

6.8.6.2 Hjälpplantering – Tabell

I tabellen anges det lägsta antal plantor per ha* som ska finnas utan att krav på hjälpplantering uppstår enligt skogsvårdslagens* föreskrifter 6§.

För trädslagen i tabellen gäller att deras andel av antalet plantor ska vara minst 70 %.

Ståndortsindex H100	Gräns för hjälpplantering Skogsvårdslagen 6§ Föreskrifter Lägsta stamantal/ha, normal mark	Gräns för hjälpplantering Skogsvårdslagen 6§ Föreskrifter Lägsta stamantal/ha, svårföryngrad mark i norra Sverige
Tall T28+	2300	1800
T24	2000	1600
T20	1700	1300
T16	1300	1000
T12	1100	900
Gran G36+	2300	-
G32	2000	1600
G28	1800	1400
G24	1500	1200
G20	1100	900
G16	900	700
Björk Alla	2000	1500

Andra trädslag hanteras enligt tabellen ovan men med hänsyn tagen till lagstiftning, föreskrift och aktuellt trädslag. Om inget trädslag uppnår 70 % av antalet plantor ska jämkning göras.

6.9 Säkerhetsföreskrifter Skogsförsäkring

En säkerhetsföreskrift är en föreskrift om vissa bestämda handlingssätt eller anordningar som är ägnade att förebygga eller begränsa skada. Den kan också vara en föreskrift om vissa bestämda kvalifikationer hos den försäkrade eller dennes anställda eller andra medhjälpare.

Den försäkrade svarar gentemot bolaget för att säkerhetsföreskrifter följs av

- den försäkrades företagsledning
- övriga anställda hos den försäkrade
- entreprenörer och andra uppdragstagare som anlitats av den försäkrade.

Beträffande påföljd vid skada om säkerhetsföreskrift åsidosatts, se 6.9.3.

6.9.1 Allmänna säkerhetsföreskrifter

De försäkrade ska iaktta aktsamhet och vidta åtgärder för att förebygga skada.

De försäkrade ska iaktta de föreskrifter som

- anges i försäkringsbrevet.
- meddelas i lag, författning eller av myndighet i syfte att förhindra eller begränsa skada
- meddelas av tillverkare, leverantör, besiktningsman eller motsvarande.
- anges i 6.9.2.

6.9.2 Särskilda säkerhetsföreskrifter

Öppen eld får inte anläggas när eldningsförbud råder.

Vid skogsarbete och markberedning ska åtgärder vidtas för att förebygga brand när risk för brand eller brandspridning föreligger enligt SMHI eller allmän väderleksrapport. Under perioden april – oktober ska det alltid finnas 2 st brandsläckare av lägst klass 34 A 233 B C eller motsvarande tillgänglig på skogsmaskin.

Särskilda säkerhetsföreskrifter för Skogsförsäkring – som ges ut av Dina försäkringar och kan hämtas från hemsidan eller kan beställas från ditt lokala Dina-bolag – ska följas.

6.9.3 Påföljd vid åsidosättande av föreskrift

Har föreskrift inte följts sätts ersättningen ned med 20 % av eljest utgående ersättning, dock med lägst ett halvt och högst 10 basbelopp*. Nedsättningen kan minska om särskilda skäl föreligger. Vid allvarligt åsidosättande av föreskrift kan nedsättning ökas, till och med så mycket att ingen ersättning betalas.

Nedsättning görs dock inte

- om det kan antas att skadan skulle ha inträffat även om föreskriften uppfyllts.
- om den som skulle tillse att föreskriften uppfyllts inte kan lastas för att den åsidosatts.

6.11 Åtgärder vid skada

6.11.1 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående.
- begränsa skada som redan inträffat.
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad egendom.

6.11.1.1 Räddningskostnad

Bolaget ersätter den försäkrades kostnader för räddningsåtgärder enligt 6.11.1, om de med hänsyn till omständigheterna varit skäligen. I samband med sådan skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för skada som uppkommit genom att försäkrad egendom vid skäligen räddningsåtgärd skadats. Ersättning lämnas dock inte om gottgörelse kan erhållas från annat håll.

Med räddningskostnad avses skäligen kostnader* för nedlagt arbete och förluster av egendom som orsakats av brandbevakning* enligt räddningstjänstens skriftliga order och skriftliga instruktioner.

Brandbevakning* kan tidigast starta efter det att räddningstjänsten avslutat släckningsarbetet.

Ersättning för brandbevakning* enligt ovan, omfattar även annan skogsmark (exempelvis impediment) än den som beskrivs enligt 2.6.1 under förutsättning att skogsmark enligt 6.6.1 ingår i skadat område. Dock ersätts inte brandbevakning* avseende torvmossar, naturreservat och naturvårdsområden.

Andra kostnader än de ovan angivna ska godkännas av bolaget för att rätt till ersättning ska finnas. Detta gäller till exempel hyra av utrustning.

Vid förstariskförsäkring* eller högsta ersättning* begränsas den sammanlagda ersättningen till försäkringsbeloppet.

6.11.1.2 Undantag

Kostnader för släckningsarbete och kostnader för räddningstjänstens släckningsutrustning ersätts inte.

Åtgärder som betraktas som normal aktsamhet och normala skyddsåtgärder i verksamheten betraktas aldrig som räddningskostnad. Detta gäller till exempel skyddsåtgärder mot snytbaggengrepp.

6.11.1.3 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligt eller av grov vårdslöshet inte uppfyller sin räddningsplikt och om det kan antas att detta varit till men för försäkringsbolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på ersättningsbelopp som annars skulle ha betalats eller till fullständig befrielse från ersättningsskyldighet.

6.11.2 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas till bolaget så snart som möjligt. Om anmälan gjorts senare och detta kan antas ha varit till nackdel för bolaget är bolaget berättigat att göra skälig nedsättning av ersättningen.

Vid skada till följd av brott ska den försäkrade göra polisanmälan och sända kopia på polisanmälan till bolaget.

6.11.3 Ersättningskrav

Ersättningskrav ska framställas till försäkringsbolaget snarast efter det att skadan uppkommit och senast sex månader från det att den försäkrade fått kännedom om sin möjlighet att få ersättning. Framställs kravet senare är bolaget fritt från ansvar.

Den försäkrade är skyldig att styrka ersättningskravet genom att lämna de upplysningar som står till buds genom att tillhandahålla till exempel avräkningar och verifikationer samt på anmodan tillhandahålla bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma bolagets ansvarighet och ersättningens storlek.

Kostnad för framställande av ersättningskrav ersätts inte.

6.11.4 Gravationsbevis och panthavares godkännande

Om gravationsbevis eller panthavares godkännande behövs för att betala ut ersättning, ska den försäkrade sända in dessa handlingar till bolaget.

6.11.5 Besiktning av skada

Bolaget har rätt att låta besikta skada samt att - innan åtgärder vidtas - utfärda anvisningar för tillvaratagande av skadad egendom. Den försäkrade är skyldig att följa bolagets anvisningar om val av entreprenör eller metod för tillvaratagande av skadad egendom.

Åtgärder som påverkar möjligheten att besikta och värdera skadan får påbörjas först efter medgivande från bolaget, detta gäller till exempel avverkning av skadad skog och/eller hjälplantering.

Iakttar den försäkrade inte bolagets anvisningar begränsas bolagets ansvar till de förluster som kan antas ha uppkommit om anvisningarna följts.

6.12 Skadevärderingsregler

Skada utgörs av de ekonomiska förluster som görs på försäkrad egendom orsakad av skadehändelse enligt avsnitt 6.8.

6.12.1 Värdering av skada på växande skog enligt avsnitt 6.8.1 – 6.8.5

Skada utgörs av virkesförluster och ökade direkta avverkningskostnader* på grund av lägre produktivitet vid avverkningsarbete.

Värdering av de ekonomiska förlusterna görs utifrån de marknadsvillkor och marknadspriser som var rådande omedelbart före skadetillfället. Detta gäller värdering av virkesvärde och avverkningskostnader. Allmänt prisfall på marknaden till följd av skada ersätts inte.

6.12.2 Värdering av skogsvårdskostnad vid skada enligt avsnitt 6.8.1 – 6.8.5

Värdering av kostnader för skogsvård* görs med hjälp av schabloner enligt Dina Försäkringars gällande prislista. Prislistan revideras årligen och kan erhållas från Dina Försäkringar.

6.12.2.1 Röjningskostnad vid brandskada enligt avsnitt 6.8.1 – 6.8.4

Röjningskostnader som är en följd av skada enligt avsnitt 6.8.1 – 6.8.4 ersätts.

6.12.2.2 Föryngringskostnad vid brand-, storm- och/eller snöbrottskada samt annan skada enligt avsnitt 6.8.1 – 6.8.5

Kostnader för föryngring* ersätts fram till den lägsta tillåtna slutavverkningsåldern enligt skogsvårdslagens* föreskrifter 10§. Högst ersätts det antal plantor som krävs för att med 20 % överskrida skogsvårdslagens* föreskrifters krav på lägsta plantantal, se 6.8.6.1 "Hjälplantering – Tabell".

Från och med lägsta tillåtna slutavverkningsålder, enligt skogsvårdslagens* föreskrifter 10§, minskas ersättningen enligt nedan:

Om 70 % eller mer av virkesförrådet är tall

- 1/20 av föryngringskostnaden per år

I övriga fall

- 1/10 av föryngringskostnaden per år.

6.12.2.2.1 Fröträdställning tall

I fröträdställning bestående av tall – där mer än 75 tallar per ha* i södra Sverige eller mer än 50 tallar per ha* i norra Sverige lämnats kvar - kan 65 % av föryngringskostnaderna ersättas. Ytterligare ett krav är att maskinell markberedning utförts inom 1 år från avverkningen och att det kan antas att frötallarna skulle ha resulterat i en godkänd föryngring. Vad som avses med södra och norra Sverige framgår av skogsvårdslagens föreskrifter 6 §.

Kostnader för ny markberedning ersätts vid behov på grund av skada i fröträdställning.

6.12.2.3 Hjälplanteringskostnad vid skada på föryngring enligt avsnitt 6.8.6

Vid hjälplantering på grund av skada i föryngring* beräknas ersättningen utifrån kostnaderna för hjälplantering med gran eller tall – se 6.12.2 - oavsett trädslag i den skadade föryngringen.

Högst ersätts det antal plantor som krävs för att med 20 % överskrida kraven på lägsta antal plantor i skogsvårdslagens* föreskrifter 6§, se 6.8.6.1 "Hjälplantering – Tabell".

Kostnader för markberedning ersätts vid behov på grund av skada i föryngring* där markberedning tidigare utförts.

Bestod den etablerade föryngringen - före skadan - av färre plantor än det antal som anges i 6.8.6.2 "Hjälplantering – Tabell" jämkas ersättningen utifrån detta.

6.12.3 Värdering vid skada av skogsmark

Om skada leder till att skogsmark varaktigt får lägre bonitet*, och tillståndet bedöms bestå längre än 20 år, värderas den försämrade boniteten till det skadade områdets förlorade avkastningsvärde*.

Värdering av avkastningsvärde* ska ske enligt Lantmäteriverkets riktlinjer för beståndsmetoden. Referens vid värdering av förlust är markens avkastningsvärde* utan skog, kalmarsvärdet. Detta gäller värdering av avkastningsvärde* såväl före som efter skada.

6.12.4 Värdering vid skada på skogsprodukter

Värdering av de ekonomiska förlusterna görs utifrån de marknadsvillkor och marknadspriser som var rådande omedelbart före skadetillfället.

6.12.5 Följdskada vid brand-, storm- och/eller snöbrottskada enligt 6.8.1 – 6.8.5

Vid skadehändelse enligt 6.8.1 – 6.8.5 kan nedanstående följdskador* och merkostnader ersättas:

- skada på skogsbilväg*
- skada på skogsdiken*
- merkostnad för uppdatering av skogsbruksplan yngre än 3 år.

Ersättning lämnas för återställandekostnader utöver den kostnad som kan betraktas som den normala med hänsyn tagen till avverkad volym, standard på skogsbilväg* och skogsdike*.

Förutsättning för att ersättning ska lämnas är att skogsbilväg* och skogsdiken* omedelbart före skadetillfället var väl underhållna och lämpade för respektive ändamål samt att skadad och via försäkringen ersättningsbar volym skog överstiger ett års normal tillväxt.

För en före skadan uppdaterad och gällande skogsbruksplan ersätts merkostnad för uppdatering på grund av skadan.

6.13 Skadeersättningsregler

6.13.1 Ersättningsbelopp vid storm- och/eller snöbrottskada

Om den genom storm och/eller snöbrott skadade skogen omedelbart före skadan hade ett:

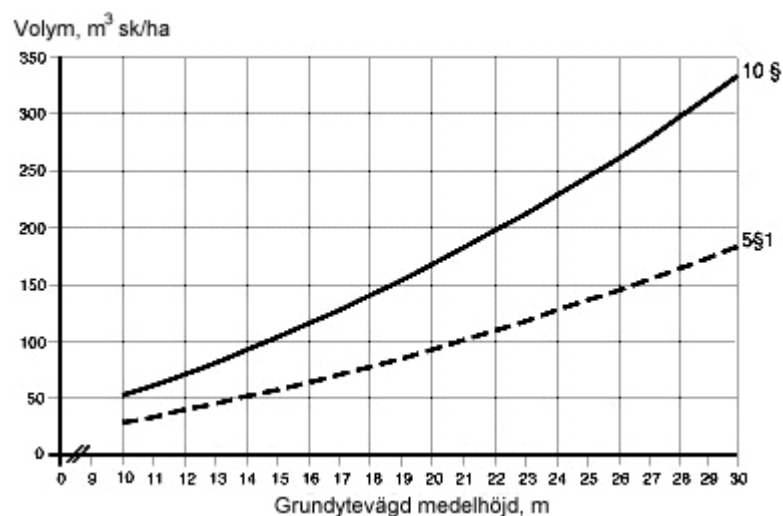
- virkesförråd* som är högre eller lika med virkesförrådet* som ges av kurvan märkt 10§ i Virkesförrådsdiagram 6.13.1.1, kan högst försäkringsbeloppet enligt 6.7.2 betalas.
- lägre virkesförråd* än virkesförrådet* som ges av kurvan märkt 10§ i Virkesförrådsdiagram 6.13.1.1 anges den högsta ersättningen i ”Tabell – högsta ersättning” enligt 6.13.1.2.

Vid skada på plantskog ersätts skadan enligt 6.12.2.3.

6.13.1.1 Virkesförrådsdiagram - hämtad från Skogsstyrelsens ”Skogsvårdslagen – Handbok”

”Bilaga till Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till 5 och 10 §§ skogsvårdslagen*.

Virkesförrådsdiagram

————— Lägsta virkesförråd efter en avverkning i barrskog som syftar till att främja skogens utveckling

- - - - - Virkesförråd i barrskog, björkskog och blandskog av barrträd som anger den nivå där skyldighet att anlägga ny skog normalt inträder

Med barrskog avses bestånd som till minst 7/10 består av tall och/eller gran.

Med björkskog avses bestånd som till minst 7/10 består av björk. Med blandskog av barrträd och björk avses bestånd som till minst 7/10 består av sådana trädslag.

6.13.1.2 Tabell – Högsta ersättning vid olika virkesförråd

Virkesförråd före skada i procent av kurvan märkt 10 §, se 6.13.1.1	Högsta ersättning i procent av försäkringsbelopp	Högsta ersättning i procent av försäkringsbelopp vid fröträdsställning tall, se 6.12.2.2
+ 100	100	-
80 – 99	80	-
60 – 79	60	-
40 – 59	40	-
20 – 39	20	45
10 – 19	10	35
1 – 9	0	-

6.13.2 Fullvärdesförsäkring

6.13.2.1 Ersättningsbelopp

Ersättning utgörs av:

- skadebeloppet enligt 6.12 Skadevärderingsreglerna
- räddningskostnad enligt 6.11.1
- uppröjningskostnad enligt 6.13.4

med avdrag för

- självrisk enligt 6.5
- eventuell underförsäkring enligt 6.13.2.2
- eventuell påföljd vid åsidosättande av föreskrifter enligt 6.9.4 och räddningsplikt enligt 6.11.1.3

med hänsyn till

- skadersättningsregler i övrigt enligt 6.13.6

6.13.2.2 Underförsäkring

Om den i försäkringsbrevet angivna arealen produktiv skogsmark är mindre än den verkliga föreligger underförsäkring. Ersättningsbeloppet minskas då till den del som erlagd premie för skogsförsäkringen utgör av den premie som skulle ha erlagts för den verkliga arealen.

6.13.3 Förstarisikförsäkring

6.13.3.1 Ersättningsbelopp

Ersättning utgörs av:

- skadebeloppet enligt 6.12 Skadevärderingsreglerna
- räddningskostnad enligt 6.11.1
- uppröjningskostnad enligt 6.13.4

med avdrag för

- självrisk enligt 6.5
- eventuell påföljd vid åsidosättande av föreskrifter enligt 6.9.4 och räddningsplikt enligt 6.11.1.3

med hänsyn till

- skadersättningsregler i övrigt enligt 6.13.6

6.13.3.2 Högsta ersättning

Ersättning lämnas högst med försäkringsbeloppet enligt 6.7.2, med avdrag för eventuell påföljd vid åsidosättande av föreskrift enligt 6.9.3 och räddningsplikt enligt 6.11.1.3.

6.13.4 Uppröjningskostnad

Vid brandskada på annan skogsmark än den som omfattas av försäkringen enligt 6.6.1 tillämpas Skadevärderingsreglerna enligt 6.12 under förutsättning att myndighet ålagt försäkringstagaren att röja eller avverka brandskadad skog som kan utgöra yngelplats för mörghor, sextandad granbarkborre och/eller åttatandad granbarkborre.

6.13.4.1 Undantag

Ersättning enligt 6.13.4 lämnas endast om intäkterna understiger de skäligena kostnaderna och om kompensation inte kan erhållas från annat håll.

6.13.5 Inteckningshavare

6.13.5.1 Panträtt i fast egendom

För den som har panträtt i fast egendom eller tomträtt gäller bestämmelserna i lag om säkerhetsrätt i försäkringsersättning vid betalning av ersättning på grund av försäkringsavtal.

Säkerhetsrätten gäller inte vid skada på lös egendom.

6.13.5.2 Företagsinteckning

Om den som har rätt enligt företagsinteckning anmäler namn och adress hos bolaget, så har han - om skadan avser företagsintecknad egendom - företrädesrätt till ersättning för skada enligt försäkringsavtalet.

Företrädesrätten gäller om ersättningsbeloppet överstiger 10 % av skogsbruksvärdet vid senaste fastighetstaxering. Vid storm- och skada genom snöbrott gäller dock företrädesrätten om ersättningsbeloppet överstiger 10 % av här gällande försäkringsbelopp. Gällande lag om inbördes företrädesrätt mellan dessa inteckningshavare samt andra rättsägares rätt vid konkurs och utmätning är tillämplig.

6.13.6 Skadeersättningsregler i övrigt

I de fall ersättning eller kompensation i någon form erhålls från annat håll, i samband med skada som omfattas av försäkringen, begränsas rätten till ersättning så att summan uppgår till högst 100 % av skada enligt 6.12 Skadevärderingsregler.

Bolaget är inte skyldigt att överta skadad egendom men äger rätt att efter värdering överta större eller mindre del av egendomen.

6.13.7 Betalning och ränta

6.13.7.1 Tidpunkt för betalning av skadeersättning

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade via avräkningar eller andra verifikationer styrkt sina krav och i övrigt fullgjort vad som krävs, enligt 6.11.

Den del av ersättning som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs eller återanskaffats, ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade visat att så skett.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen eller värderingen.

6.13.7.2 Räntebestämmelser

Betalas skadeersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljemannavärdering betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta.

Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt 2.11.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 % av basbeloppet*.

7. Olycksfallsförsäkring för oavlönad arbetskraft

När det i försäkringsbrevet anges att försäkringen omfattar olycksfallsförsäkring för oavlönad arbetskraft, gäller denna med det villkor som framgår av försäkringsbrevet och med följande ändringar/tillägg till detta villkor. För Olycksfallsförsäkringen svarar Dina Försäkring AB, Box 2372, 103 18 Stockholm.

7.1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för personer som inte är folkbokförda på försäkringsstället och som, utan att få lön eller annan ersättning, tillfälligt hjälper till i den försäkrade verksamheten.

Anmärkning: Med att en person "tillfälligt hjälper till" avses här att personen hjälper till under sammanlagt högst en vecka per försäkringsår och under högst två dagar i följd.

7.2 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller bara för skada till följd av olycksfall* som drabbar försäkrad person enligt avsnitt 7.1.

7.3 Försäkringsbelopp

	Antal basbelopp
Invaliditetskapital	
○ avser enbart medicinsk invaliditet (se anmärkning nedan).....	10
Dödsfallskapital	1
Läke- och tandvårdskostnader	2
○ om den försäkrade fyllt 70 år.....	1
Kläder och glasögon som skadas i samband med olycksfall ersätts högst med ...	0,5

Anmärkning: Invaliditetskapitalet sänks med 5 % för varje år som den försäkrade är äldre än 55 år. Det sänks dock aldrig mer än till 1 basbelopp.

7.4 Självrisk

Självrisk är den del av skadebeloppet* som den försäkrade får betala vid varje skada.

Olycksfallsförsäkring för oavlönad arbetskraft gäller med en självrisk som är 10 % av basbeloppet*

8. Epidemiförsäkring för djur

Om det anges i försäkringsbrevet att epidemiförsäkring för djur ingår, omfattar försäkringen skydd enligt detta avsnitt och omfattar då endast de djurslag som angivits där.

Ersättning lämnas inte enligt 2 Egendomsförsäkring eller 3 Avbrottsförsäkring för skada enligt avsnitt 8.

För Epidemiförsäkring svarar normalt det Dina-bolag vars namn och adress framgår av försäkringsbrevet.

8.1 När försäkringen gäller

Ansvarstiden räknas från den dag ingripande enligt 8.5 nedan sker. Ansvarstiden är 1 år.

8.2 Försäkrat intresse

Försäkringen avser egendomsförsäkring för djur och avbrottsförsäkring till följd av ersättningsbar skada enligt avsnitt 8.5, samt saneringskostnader enligt avsnitt 8.9.

Ersättning lämnas inte för skada på eller värdeminskning av djur eller för förlust som är en indirekt följd av myndighets åtgärd, såsom att på grund av rådande förhållanden djuren inte kunnat säljas.

8.3 Försäkringsbelopp

Ersättning vid varje skadetillfälle är begränsad till högst 100 basbelopp.

8.4 Självrisk och karens

Självrisken är 15 % av skadebeloppet, dock lägst 20% av basbeloppet per skadetillfälle.

Som ett skadetillfälle anses även flera ingripanden föranledda av samma orsak.

Från kostnaderna för sanering dras ingen självrisk.

8.5 Vad denna tilläggförsäkring gäller för

Ersättning lämnas för förlust eller avbrott genom att myndighet med stöd av lag ingriper mot verksamheten för att hindra spridning av smittsam sjukdom, under förutsättning att besättningen är ansluten till husdjursföreningens frivilliga hälsokontrollprogram och uppfyller kraven. Med ingripande från myndighet jämställs åtgärd av veterinär, på vilka det ankommer att utöva kontrollerande verksamhet inom hälsovårdens område.

8.6 Säkerhetsföreskrifter

Den försäkrade ska iaktta de föreskrifter som meddelas i lag eller författning eller av myndighet i syfte att förhindra eller begränsa skada.

8.6.1 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift

Har säkerhetsföreskrift inte följts sätts ersättningen ned med 20 % av eljest utgående ersättning, dock med lägst ett halvt och högst 10 basbelopp*. Nedsättningen kan minskas om särskilda skäl föreligger. Vid allvarligt åsidosättande av föreskrift kan nedsättning ökas, till och med så mycket att ingen ersättning betalas.

Har ersättning av statsmedel ej medgetts på grund av att anspråk på sådan ersättning inte framställts inom härför föreskriven tid, lämnas inte ersättning genom denna försäkring för sålunda utebliven ersättning av statsmedel.

8.7 Skadevärderingsregler

Med komplettering av avsnitten 2.12 och 3.9 i övrigt gäller följande. Skadebeloppet* utgörs av

- egendomsskada värderad enligt avsnitt 2.12.4.1, dock högst intill försäkringsbeloppet för djur som omfattas av denna försäkring
- täckningsbidragsförlust från djur som omfattas av denna försäkring värderad enligt avsnitt 3.9.5 minskad med
- ersättning som utgår av statsmedel eller från EU
- ersättning från annan försäkring samt
- avkastning som försäkringstagaren under ansvarstiden* erhållit i verksamheten eller på sådan ersättning.

8.8 Skadeersättningsregler

Med komplettering av avsnitten 2.12 och 3.10 gäller att försäkringstagaren ska, genom handling, utfärdad av vederbörande myndighet, styrka den tid som verksamheten på grund av myndighets ingripande inte kunnat drivas.

Försäkringstagaren ska vidare styrka att han i fastställd ordning sökt ersättning av statsmedel.

8.9 Saneringskostnader

Vid skada som är ersättningsbar enligt detta tilläggs villkor lämnar försäkringen ersättning för saneringskostnader intill 15 basbelopp. Avdrag görs för ersättning som utgår av statsmedel, från EU eller från annan försäkring.

Ersättning för sanering lämnas enbart om myndighet har bestämt att utslaktning ska ske. Sanering får enbart ske enligt de anvisningar som lämnas av försäkringsbolaget. Från kostnaderna för sanering dras ingen självrisk.

9 Grödaförsäkring

Om det anges i försäkringsbrevet att Grödaförsäkring ingår, omfattar försäkringen ett skydd enligt detta avsnitt. Försäkringen kan kompletteras med tillägget "Omsåddsförsäkring" - se avsnitt 9.8.2 - vilket i så fall också ska vara angivet i försäkringsbrevet.

Det är viktigt att du ger oss upplysningar om ändrade förhållande beträffande din odling - se avsnitt 9.7.1.

9.1 Vem gäller försäkringen för

Försäkringen gäller för dig som försäkringstagare och odlare på den försäkrade arealen.

9.2 När gäller försäkringen

Försäkringen gäller för:

- Hagelskada på försäkrad gröda om skadan inträffar under perioden 1 april – 31 oktober.
Anmärkning: Skadad blast – se 9.6 nedan – ersätts enbart om skadan inträffat under perioden 1 augusti – 31 oktober.
- Om omsåddsförsäkring tecknats – se avsnitt 9.8.2 - gäller försäkringen om sådan skada inträffar under perioden 1 april – 15 juni.

Undantag: Grödaförsäkringen gäller dock inte för:

- Höstsådda grödor under insåningsåret.
- Skador som orsakas av växtsjukdomar, parasiter eller skadeinsekter.

9.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller på försäkringsstället, varmed avses den eller de fastigheter som angetts i försäkringsbrevet.

9.4 Försäkrat intresse

Försäkringen avser egendomsskada som är en oundviklig följd av sådan skadehändelse för vilken försäkringen gäller.

9.5 Självrisk/Karens

Grödaförsäkringen gäller utan självrisk eller karens. Se dock begränsningar beträffande skadans storlek under avsnitt 9.8.1.

9.6 Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar endast grödor inom den eller de grödagrupper som finns angivna i försäkringsbrevet. Se även avsnitt 9.7.

Har rotfrukter försäkrats, omfattar försäkringen också blastskörden om skadan inträffat under perioden 1 augusti - 31 oktober och under förutsättning att blasten normalt tas tillvara som foder.

All areal av odlad gröda inom i försäkringsbrevet angiven grödagrupp måste vara försäkrad, antalet hektar* för respektive grödagrupp ska vara angivet i försäkringsbrevet.

9.6.1 Grödagrupper

Vi har delat in växterna i 4 olika grödagrupper.

Grödagrupp A består av följande växtslag/grödor.

Stråsäd: Foderblandsäd, foder- och grynhavre, höst- och vårvete, hybridråg, foder- och malkorn samt råg och rågvete.

Trindsäd: Baljväxtblandsäd, bruna bönor, foder-, mat-, och konservärter, lupiner, vicker, åkerbönor, samt ärt- och oljeväxtblandning.

Dessutom: Fodermajs, fodermärgkål, foderraps, oljelin samt spånadslin.

Grödagrupp B består av följande växtslag/grödor.

Oljevaxter: Crambe, gurkört, höst- och vårraps, höst- och vårrybs, oljedådra, safflor, sojabönor, solros, senap samt vallmo.

Frövall: Alsikeklöver, blåluzern, engelskt och italienskt rajgräs, foderbetor, foderlost, frölök, humleluzern, kummin, krypven, renlost, rovor, röd- och vitklöver, rödsvingel, spenat, sockerbetor, timotej, vit sötväppling, ängsgröe, ängskavle samt ängssvingel.

Rotfrukter: Foderbetor, rovor samt blast till dessa rotfrukter.

Potatis: Fabrikspotatis, industripotatis, matpotatis, utsädespotatis samt färskpotatis.

Grödagrupp C består av

Socketbetor samt blast till dessa.

Grödagrupp D består av

Grönsaker: Morot, rödbeta, gul lök samt rödlök.

9.7 Försäkringsform, upplysningsplikt och försäkringsbelopp

Försäkrad gröda är fullvärdesförsäkrad* och ska omfatta samtliga grödor inom respektive huvudgrupp.

Krav:

Den totala arealen av samtliga grödor eller växtslag inom samma grödagrupp måste vara försäkrad.

Om ett växtslag sås och skördas i flera omgångar under samma växtodlingssäsong ska den sammanlagda arealen för omgångarna vara försäkrad.

9.7.1 Upplysningsplikt

Senast den första juni varje år måste du meddela oss om antalet hektar* som odlas per grödagrupp inte överensstämmer med vad som är angivet i försäkringsbrevet.

9.7.2 Underförsäkring

Om du vid skadetillfället har mer odlad areal inom respektive huvudgrupp än vad som är försäkrat, eller om du har gjort ändringar mellan grödagrupperna är du inte fullt försäkrad. Om du inte är fullt försäkrad är försäkringsbolagets ersättningsskyldighet begränsad till så stor del av skadan som svarar mot den premie du har betalt i förhållande till den premie som du skulle ha betalat för att vara fullt försäkrad.

9.8 Vad försäkringen gäller för

Avsnitt 9.8.1 nedan beskriver vad som gäller om du tecknat Grödaförsäkring. Har du tecknat tillägget

Omsäddsförsäkring gäller försäkringen dessutom för vad som sägs i avsnitt 9.8.2.

Här talar vi om vilka förutsättningar och särskilda krav som måste vara uppfyllda för att skadehändelsen ska omfattas av försäkringen. Här får du också reda på de ersättningsnivåer och begränsningar som gäller för olika typer av skadehändelser.

9.8.1 Skördeförlust vid hagelskada

Du kan få ersättning om utestående växande försäkrad gröda skadas på grund av hagel.

Krav: Följande krav måste vara uppfyllda:

- Skadan ska inträffa mellan 1 april till 31 oktober, beträffande blast se avsnitt 9.6.
- Skada på stråsäd i grupp A måste överstiga 250 kilo per hektar* och gröda/växtslag
- Skada på övriga växtslag måste överstiga 300 kronor per gröda/växtslag och hektar*
- Du måste anmäla skadan inom fyra dagar från skadetillfället
- Du måste låta en av försäkringsbolaget utsedd gröдавärderingsman värdera skadan. Om vi medger skörd innan värdering ska provtytor lämnas kvar på fältet. Dessa ska vara 10 x 10 meter och så många att de ger en representativ bild av fältet.

Ersättning: Du får ersättning med ett belopp som motsvarar grödans värde – upp till och med genomsnittspriset för normal kvalitet av respektive gröda/växtslag. Skadans omfattning framgår av värderingsprotokollet.

Ersättningen räknas ut enligt följande:

- Grödan ersätts med ett genomsnittspris för varje gröda/växtslag grundat på den dominerande volymen hos marknadsledande aktör, oavsett om du har kontrakt eller inte.
- För grödor godkända enligt KRAV:s bestämmelser sätts ett särskilt genomsnittspris.
- För utsädesodling sätts ett särskilt genomsnittspris.

Begränsningar: Vi ersätter inte:

- Efterlikvid och kvalitetstillägg.
- Följdskadorna efter hagelskadan, till exempel växtsjukdomar.
- Merkostnader orsakade av hagelskada, till exempel kostnader för jordbearbetning, extra gödsling och ogräsbekämpning.
- Biprodukter, till exempel halm.
- Skadad gröda som skördas innan den värderats.
- Höstsådd gröda som skadas samma år som den sås.

9.8.2 Omsåddsförsäkring

Detta avsnitt gäller enbart för grödor för vilka omsåddsförsäkring tecknats.

Du kan få ersättning för omsådd om utestående växande gröda skadas på grund av:

- Torka
- Skorpbildning
- Frost
- Jord- och sanddrift orsakad av vind.

Krav: Följande krav måste vara uppfyllda:

- Skadan ska inträffa mellan 1 april och 15 juni.
- Skadan ska medföra att grödan måste sås om.
- Skadan måste överstiga 0,5 hektar*.
- Du måste skörda grödan samma år som den sås.
- Du måste anmäla skadan inom fyra dagar från skadetillfället.
- Du måste låta en av försäkringsbolaget utsedda grödavärderingsmän värdera skadan.

Om vi medger jordbearbetning innan värdering ska provtytor lämnas kvar på fältet.

Dessa ska vara 10 x 10 meter och så många att de ger en representativ bild av fältet.

Ersättning: Försäkringen ersätter kostnader för omsådd av den gröda som ursprungligen såddes. Ersättningen baseras på en genomsnittlig kostnad per hektar* för varje grödaslag. Hektarersättning fastställs av försäkringsbolaget. Skadans omfattning framgår av värderingsprotokollet.

Begränsningar: Vi ersätter inte:

- Omsådd av potatis, gul lök, röd lök samt rödbetor.
- Omsådd där jordbearbetning eller sådd har skett innan vi har besiktigt fältet.
- Skador om omsådd inte sker.
- Följdskadorna efter omsådd, till exempel lägre skörd eller sämre kvalitet.
- Merkostnader orsakade av omsåddsskadan, till exempel kostnader för jordbearbetning, extra gödsling och ogräsbekämpning.
- Extra omsåddskostnader i till exempel Krav-, utsädes-, special- eller försöksodlingar.
- Höstsådd gröda som skadas samma år som den sås.
- Höstsådd gröda som skadas på grund av torka, skorpbildning eller frost.

9.9. Avdrag från ersättningen

För alla skadehändelser gör bolaget avdrag från ersättningen för:

- Skördebundna kostnader som till exempel arbete, emballage, transporter och försäljning.
- Premie och övriga fordringar som har förfallit till betalning men som du inte har betalat.
- Ersättning som du har fått från en myndighet eller från någon annan.

9.10 Åtgärder vid skada

9.10.1 Säkerhetsföreskrifter

Du är skyldig att i möjligaste mån förebygga eller begränsa skada på gröda, till exempel skorpbildning.

9.10.2 När skadan ska anmälas

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas till bolaget så snart som möjligt och senast inom fyra dagar från skadetillfället. Om anmälan gjorts senare och detta kan antas har varit till nackdel för bolaget är bolaget berättigat att göra skälig nedsättning av ersättningen.

Din rätt till ersättning preskriberas om du inte anmält dina ersättningsanspråk inom sex månader från det att du fick kännedom om din möjlighet att få ersättning ur försäkringen.

9.10.3 Värdering av skada samt din skyldighet att medverka vid skadereglering

Inträffad skada ska besiktas och värderas av en av försäkringsbolaget utsedd gröдавärderingsman. Du är skyldig att medverka i utredningen av skadehändelsen och lämna gröдавärderingsmannen och bolaget all information av betydelse för bedömningen av försäkringsfallet och försäkringsbolagets ansvar. Försummar du att medverka till utredningen av försäkringsfallet eller av bolagets ansvar får vi reducera ersättningen enligt försäkringsavtalslagen. Du godkänner värderingen genom att underteckna värderingsprotokollet. Du måste även meddela om du är momsredovisningsskyldig samt om skadehändelsen omfattas av någon annan försäkring. Det senare gäller oberoende av om händelsen har anmälts till det andra försäkringsbolaget.

9.11 Ersättning vid skada

9.11.1 Betalning och ränta

9.11.1.1 Tidpunkt för betalning av skadeersättning

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade via avräkningar eller andra verifikationer styrkt sina krav och i övrigt fullgjort vad som krävs, enligt 9.10.

Den del av ersättning som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs eller återanskaffats, ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade visat att så skett.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen eller värderingen.

9.11.1.2 Räntebestämmelser

Betalas skadeersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljemannavvärdering betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta.

Bolaget betalar inte den ränta som beror på dina dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på dig enligt 9.10.3.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 % av basbeloppet*.

9.11.2 Skadeersättningsregler i övrigt

I de fall ersättning eller kompensation i någon form erhålls från annat håll, i samband med skada som omfattas av försäkringen, begränsas rätten till ersättning så att summan av ersättningarna eller kompensationen uppgår till högst 100 % av den ersättning som medges enligt 9.8.

10. Definitioner

Under denna rubrik finns alla de ord som i villkoren är markerade med asterisk (*) beskrivna. Orden finns införda i bokstavsordning, utom då det gäller ord som är knutna till en viss objekttyp, t ex byggnad.

AB 04

Med AB 04 avses Allmänna Bestämmelser för byggnads-, anläggnings- och installationsentreprenader. Även andra allmänna avtalsbestämmelser som exempelvis ABT 06, ABS 05, NLM 02 eller motsvarande bestämmelser som är utfärdade av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde, avses i de fall dessa avtalsbestämmelser gäller.

Annans egendom (objekttyp)

Härmed avses egendom i verksamheten enligt 2.6, som är i försäkringstagarens vård men tillhör annan än försäkringstagaren eller arbetstagare. I egendomens värde ingår även kostnader som försäkringstagaren lagt ned på denna egendom.

Annan näringsverksamhet

Med annan näringsverksamhet avses i jord- och skogsbruket bedriven förvärvsverksamhet, som avser att utvinna en biförtjänst med utnyttjande av:

- fastighetens alster och naturtillgångar eller,
- vid jordbruket anställd arbetskraft eller därför avsedda anläggningar eller inventarier och som är direkt sammanhängande med jord- och skogsbruket.

Beträffande ansvars- och rättsskyddsförsäkring ingår inte annan näringsverksamhet och körning för annans räkning som överstiger 2 basbelopp i sammanlagd årlig bruttointäkt, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Drives sådan annan verksamhet i större omfattning såsom mera fristående företag och med särskilda därför avsedda byggnader, inrättningar, maskiner eller inventarier och med i huvudsak särskilt anställd personal är verksamheten inte att betrakta som annan näringsverksamhet i lantbruksförsäkringen.

Arbetstagares egendom (objekttyp)

Härmed avses arbetstagares

- personliga löseegendom, dock inte Pengar och värdehandlingar.
- egendom, som enligt kollektivavtal vid skada ska ersättas av arbetsgivaren.

Arkivalier (objekttyp)

Med arkivalier avses

- originalritningar och andra originalhandlingar, exempelvis manuskript, bokföringshandlingar, kartotek, korrespondens och exponerad originalfilm,
- tidningars, bildbyråers och fotoateljéers arkiv och liknande,
- datainformation* och datamedia*.

Ansvarstid

Med ansvarstid avses den längsta tid under vilken ersättning för avbrottskada lämnas, räknat från den tidpunkt när egendomsskadan eller annan händelse som omfattas av avbrottsförsäkringen inträffade.

Avkastningsvärde

Med avkastningsvärde avses nuvärdet av skogsbrukets framtida intäkter och kostnader inom berört skadat område. Referens vid värdering av förlust är den kala markens avkastningsvärde. Detta gäller värdering av avkastningsvärde såväl före som efter skada.

Avverkningskostnader, direkta avverkningskostnader

Kostnader som följer på avverkning av skog:

- fälla/kapa träd
- kvista och uppdelade fällda/kapade träd
- transportera upparbetade träd till närmaste lämpliga avlägg vid skogsbilväg.

Avverkning ska ske med moderna och rationella metoder.

Flyttkostnader och administrativa kostnader är inte att betrakta som direkta avverkningskostnader.

Basbelopp

Med basbelopp avses det prisbasbelopp som fastställs enligt lagen om allmän försäkring och som gällde för januari månad det år skadan inträffade.

Vid beräkning av självrisk uttryckt i basbelopp, avrundas självrisken nedåt till närmast 100-tal kronor.

Andra belopp uttryckta i basbelopp avrundas uppåt till närmaste 100-tal kronor.

Brand

Med brand förstås eld som kommit lös. Som brandskada anses inte skada genom hetta från eldstad eller genom att glöd eller upphettat föremål, som inte är i brand, sveder eller bränner hål utan att brand uppstått.

Brandbevakning

Med brandbevakning avses här:

- Visuell bevakning av område drabbat av brand enligt direkt skriftlig order av räddningstjänst.
- Släckning, med hjälp av lättare utrustning (till exempel spade och hink med vatten) av mindre enstaka uppflammande bränder i till exempel stubbar och myrstackar.
- Brandbevakning kan tidigast påbörjas när räddningstjänsten avslutat brandbekämpande insats.

Byggherre

Med byggherre avses den ägare eller brukare av fastighet för vars räkning entreprenad utförs.

Byggnad (objekttyp)

Härmed avses ekonomibyggnad och fast egendom som hör till sådan byggnad, enligt 2 kap 2 § Jordabalken. Vid skadevärdering skiljs byggnad och byggnadsinventarier åt. Till byggnad räknas stomme, mellanbotten, tak, innertak, väggar, väggbeklädnader, fönster och dörrar.

- Byggnadsdel

Med byggnadsdel förstås dels sådan byggnadsdel som t ex skorsten och utvändigt tak- och väggbeklädnad, dels sådan del av byggnad som t ex djurstall, loge och lider. Byggnadsdelar kan i sin tur delas upp i delar t ex när en byggnadsdel endast är delvis skadad eller när kapaciteten ändras.

- Driftsenhet

Med driftsenhet förstås verksamhet som på skadedagen drivs av en driftsledning, med samma arbetsstyrka och maskinpark.

För utarrenderad fastighet och fastighet som inte brukas aktivt, räknas den enskilda fastigheten som en driftsenhet. Fastigheter som skadedagen ägs av samma person och samtidigt brukas av samma arrendator i en driftsenhet enligt ovan, anses dock tillsammans vara en driftsenhet.

- Ekonomiskt värde

Med byggnads och byggnadsinventarier ekonomiska värde förstås 70 % av det tekniska värdet. Ekonomiskt värde är en beräkning av det skadebelopp som försäkringstagaren erhåller (enligt 2.12.1.5) när byggnad/byggnadsinventarie varken återställs eller annan byggnad/byggnadsinventarie uppförs.

- Kapacitet

Byggnaders kapacitet bestäms för byggnader som är ytkrävande, t ex djurstallar och maskinhallar av dess rationellt användbara yta. För byggnader som är volymkrävande, t ex logar och lador, bestäms kapaciteten av dess rationellt användbara volym.

- Nyanskaffningsvärde

Med nyanskaffningsvärdet vid viss tidpunkt förstås den kostnad som skulle ha uppkommit, om byggnaden, byggnadsdelen eller byggnadsinventarierna färdigställts som nya vid denna tidpunkt. I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att byggnaden, byggnadsdelen eller byggnadsinventarierna ska kunna tas i bruk.

- Samma ändamål

Vid bedömning av om en byggnad återställs för samma ändamål som en skadad lämnas dess utrustning med byggnadsinventarier utanför bedömningen. En byggnad är uppförd för samma ändamål om t ex djurstall ersätts med djurstall, lagerbyggnad/maskinhall ersätts med lagerbyggnad/maskinhall. För att byggnadsinventarier ska anses återställda för samma ändamål som de skadade ska t ex inredning i djurstall vara avsedd för samma djurslag.

- Tekniskt värde

Med byggnads eller byggnadsinventariers tekniska värde förstås nyanskaffningsvärdet med avdrag för värdeminskning genom ålder och bruk. Tekniskt värde är en beräkning av det högsta skadebelopp som försäkringstagaren kan anskaffa andra byggnader eller byggnadsinventarier för enligt 2.12.1.4. Tekniskt värde beräknas enligt värdeminskningstabell sid 23.

- Återuppbyggnadsvärde

Med byggnads eller byggnadsinventariers återuppbyggnadsvärde förstås nyanskaffningsvärdet med avdrag för värdeminskning genom ålder och bruk. Återuppbyggnadsvärdet är en schablonberäkning av skadebeloppet för bolaget när byggnad eller byggnadsinventarier återställs enligt 2.12.1.2 - 2.12.1.3. Återuppbyggnadsvärdet beräknas enligt värdeminskningstabell sid 23.

Byggnadsinventarier (objekttyp)

Härmed avses inventarier som är fast egendom och som är avsedda för byggnadens användning men inte räknas till byggnad enligt definitionen för byggnad ovan. Till byggnadsinventarier hänförs el-, vatten-, ventilation- och värmeinstallationer, fast utrustning och inredning avsedd för djurskötsel t ex golv i djurstallar, utgödning, utfodringsanordning och mjölkutrustning, liksom annan fast utrustning t ex foderberednings- och torkanläggningar, transportörer, silos och sorterare.

För byggnadsinventarier har försäkringen annan omfattning, se 2.8.1.1, och vid skada gäller andra skadevärderingsregler, se 2.12.1.

Datainformation

Med datainformation avses programvara samt skapad information (data) lagrad på datamedia*.

Se även definition av Arkivalier*.

Datamedia

Med datamedia avses det fysiska underlag på vilket datainformation* finns lagrad, exempelvis magnetband, disketter, CD-skivor, skivpackar och dylikt.

Se även definition av Arkivalier*.

Djur (objekttyp)

Med djur avses verksamhetens djur, dock inte: pälsdjur, renar, fiskar kräfter eller andra vattendjur, vilt som föds upp utanför byggnad eller voljär, sällskapsdjur, hundar eller katter.

Elfenomen

Med elfenomen menas plötslig och oförutsedd inverkan av producerad elektricitet, t ex kortslutning, överslag, ljusbåge eller överspänning.

Explosion

Med explosion menas en ögonblicklig uppträdande av kraftyttring, förorsakad av gasers eller ångors strävan att utvidga sig. För att explosion ska anses föreligga ifråga om behållare eller kärl av vad slag som helst (såsom ångpanna, cylinder, eller annat kärl för ånga, gas eller vätska samt kokare) förutsätts dessutom att behållarens väggar skadas till så stort omfång, att genom utströmning av gas eller ånga eller ångbildande vätska trycket inom och utom behållaren ögonblickligen utjämnas.

Som explosion anses däremot inte t ex bristning som orsakas av centrifugalkraften hos roterande kropp eller som uppkommer genom materialspänningar, t ex gjutspänningar, och inte heller bristning som uppkommer genom undertryck t ex implosion.

Frost

Frost uppstår vid temperatur under noll grader Celsius. Ersättningsbar frostskada ska ha inträffat under den normala vegetationsperioden.

Fröträdställning, högskärm

Med fröträdställning och högskärm avses följande:

- Träd lämnade med syfte att ge upphov till föryngring eller med syfte att genom skärmande effekt ha en gynnsam till skyddande inverkan på föryngring.
- Virkesförrådet ska vara under kurva märkt 5§1 i virkesförrådsdiagrammet i 2.13.1.1.

Fullvärdesförsäkring (försäkringsform)

Med fullvärdesförsäkring avses att egendomens hela värde är föremål för försäkring. Försäkringen gäller utan försäkringsbelopp.

Premien är baserad på en av bolaget tillämpad metod för fastställande av kalkylbelopp, byggnadens konstruktion, planlösning med flera omständigheter. Försäkringstagaren ska meddela bolaget vid ny-, till-, eller ombyggnad eller annan jämförlig förbättring eller utökning, för att nytt premieunderlag ska kunna fastställas. Om försäkringstagaren inte meddelar bolaget föreligger underförsäkring som medför att ersättningen blir reducerad.

Följdskada

Skada på viss uppräknad egendom som är en oundviklig följd av ersättningsbar skada på annan försäkrad egendom som omfattas av försäkringsvillkoret.

Förstarisk försäkring (försäkringsform)

Försäkringen gäller med försäkringsbelopp, som utgör högsta belopp för sammanlagd skadeersättning inklusive räddnings- och röjningskostnader.

Försäljningskostnader

Med försäljningskostnader förstås sådana omkostnader som den försäkrade får betala till följd av försäljning för t ex frakter, annonsering, provisioner.

Föryngring

Härmed avses befintlig föryngring bestående av på växtplatsen (ståndorten) utvecklingsbara plantor.

Föryngringsavverkning

Med föryngringsavverkning menas avverkning som syftar till att avveckla befintlig skog och genom föryngringsåtgärder (plantering med mera) etablera ny skog. Enligt skogsvårdslagens föreskrifter gäller anmälningsplikt vid föryngringsavverkning. Anmälan ska lämnas till skogsstyrelsen.

Genetiska egenskaper

Den genetiska sammansättningen av försäkrad egendom har bearbetats genom förädling eller annan metod i syfte att påverka egenskaper i viss riktning.

Ha

Med ha avses arealmåttet hektar. 1 ha är 10 000m².

Hektar

En hektar är 10 000 m².

Helvärdesförsäkring (försäkringsform)

Helvärdesförsäkring innebär att försäkringstagaren själv ansvarar för att försäkringsbeloppet minst ska motsvara högsta försäkringsvärdet under försäkringsåret, för att full försäkring ska föreligga.

I försäkringsbrevet ska försäkringsbeloppet finnas angivet.

Egendom, som helvärdesförsäkrats, ersätts vid uppkommen skada enligt villkorets bestämmelser under förutsättning att försäkringsbeloppet vid försäkringsårets början var riktigt.

Är försäkringsbeloppet för lågt föreligger risk för underförsäkring vilket innebär att ersättningen reduceras.

Högsta ersättning

Försäkringen gäller med försäkringsbelopp, som utgör högsta belopp för skadeersättning.

Inköpskostnader

Med inköpskostnader förstås här skäligen omkostnader för frakter som den försäkrade får betala till följd av inköpet.

Investering

Med investering avses anskaffning av ny egendom eller utökning av befintlig egendoms värde eller kapacitet genom aktiv handling.

Jordskalv

Med jordskalv vars följd ger rätt till ersättning enligt denna försäkring menas här när Seismologiska Institutet i Uppsala - eller motsvarande utländsk institution - registrerat jordskalv av minst stryka 4 enligt den regionala Richterskalan och bedömt att skalvet på försäkringsstället haft sådan intensitet att skada kunnat uppstå.

Kvalitetsförlust

Med kvalitetsförlust avses förlust som kan påverka värdet av växande träd, men som inte orsakar skyldighet till hjälpplantering eller avverkning enligt skogsvårdslagets föreskrifter 5§, 6§ och 29§.

Lantbruksinventarier (objekttyp)

Härmed avses egendom som inte är hänförlig till annan objekttyp och som inte anskaffats eller tillverkats för försäljning. Lantbruksinventarier indelas i:

1. ej trafikförsäkringspliktig självgående maskin för skördarbete eller annat lantbruksarbete (t ex gräsklippare).
2. trafikförsäkringspliktig men ej registreringspliktig motordrivet fordon för skördarbete, växtskyddsarbete eller radrensning i jordbruk.
Anmärkning: Om sådana ingår i försäkringen måste de vara särskilt angivna på försäkringsbrevet.
3. trafikförsäkringspliktig men ej registreringspliktig motordrivet fordon som används i djurstall för transport av foder till djur.
4. andra maskiner och redskap.
5. verksamhetens förbrukningsartiklar, driv- och smörjmedel, bränsle, gårdscistern, verkstadsutrustning, reservdelslager, byggnadsmaterial, kontorsinventarier och kontorsmaterial.
6. datorer som används i verksamheten och inte är byggnadsinventarier.

- Återställande

Med återställande förstås reparation eller anskaffande av motsvarande föremål av samma eller lika ändamålsenligt slag för samma ändamål med rationella metoder och material.

- Marknadsvärde

Med marknadsvärde förstås det värde som föremålet betingar i allmänna handeln.

Lantbruksprodukter (objekttyp)

Härmed avses

1. verksamhetens produkter, dock inte skogsprodukter enligt 6 Skogsbrand- och skogsförsäkring.
2. utsäde, foder, strö, handelsgödsel, bekämpningsmedel, emballage och förnödenheter för gårdens eget behov.

Luftförorening

Med luftförorening avses luftburna och för träd direkt eller indirekt skadliga kemiska ämnen.

Markanläggning och markinventarier (objekttyp)

Härmed avses anläggning och inventarier som inte är hänförliga till objekttyperna byggnad, byggnadsinventarier eller lantbruksinventarier.

- Markanläggning

Härmed avses sådan fast anläggning som t ex brunnar, broar, vägar, täckdiken, öppna diken, dammar och invallningar.

- Markinventarier

Härmed avses t ex stängsel, utrustning i dammar, ledningar utanför huskropp som betjänar ekonomibygnader samt pumpar i brunnar, dammar och invallningar.

Markberedning

Med markberedning avses följande:

- Bearbetning av planteringspunkt så att mineraljord blottas.
- Bearbetning sker genom harvning, fläckmarkberedning eller högläggning.
- Bearbetad yta ska vara minst 50 x 50 cm per planteringspunkt.

Marknadsvärde

Med marknadsvärde förstås det värde som föremålet betingar i allmänna handeln.

Markarbete

Med markarbete avses sprängningsarbete samt övrigt arbete i mark eller grund, exempelvis pålning, spontning, schaktning, grävning och packning.

Motor

Under denna rubrik finns beskrivningar som har med motorfordon och motorredskap med mera att göra.

- Garage

Med garage avses här lokal som ska uppfylla LBK:s rekommendationer för garage/gårdsverkstad. Upplag av lättantändliga ämnen får inte finnas i garage.

- Gnistsläckare

Gnistsläckare ska vara utformad och monterad så att den effektivt hindrar utströmning av gnistor tillsammans med avgaserna från motor. Gnistsläckarens funktion ska kontrolleras fortlöpande, t ex vid varje oljebyte.

- Huvudströmbrytare

Huvudströmbrytare är en avstängningsanordning som bryter maskinens strömtillförsel från batteriet.

Huvudströmbrytare med anslutningar ska uppfylla försäkringsbranschens krav enligt SBF 127. Strömmen ska brytas med huvudströmbrytaren när maskinen lämnas utan tillsyn, samt vid uppställning, reparation och rengöring.

- Motordrivna fordon

Med motordrivna fordon avses här samtliga fordon och motorredskap som drivs med förbränningsmotor.

- Motorfordon

Med motorfordon avses här bil (t ex personbil, lastbil), motorcykel eller moped.

- Motorredskap

Med motorredskap avses här t ex traktor, lastmaskin, gaffeltruck, snöskoter, terrängskoter eller självgående maskin (se definitionen för lantbruksinventarier punkterna 1 och 2). Med motorredskap avses här inte motorredskap vars startbatteri avlägsnats.

- Stationär förbränningsmotor

Med stationär förbränningsmotor avses här fast uppställd förbränningsmotor, t ex motor för drift av reservverk.

Naturliga utbredningsområden

En art anses ha sitt naturliga utbredningsområde inom Sverige när arten räknas upp i "NATIONALNYCKELN till Sveriges flora och fauna", utgiven av Artdatabanken Sveriges Lantbruksuniversitet.

Norden

Med Norden avses Sverige, Norge, Danmark, Finland, Island och Färöarna.

Objekttyper

Härmed avses beteckning på försäkrade föremål. Objekttyper är:

- Byggnader, byggnadsinventarier,
- markanläggningar, markinventarier,
- lantbruksinventarier,
- lantbruksprodukter, obärgad gröda,
- annans egendom
- djur,
- varor i annan näringsverksamhet
- arkivalier,
- pengar och värdehandlingar,
- arbetstagares egendom

Obärgad gröda (objekttyp)

Härmed avses växande gröda och produkter som skördats men inte placerats på slutligt förvaringsställe.

Olycksfall

Vad som avses med olycksfall framgår av OL 2002.

Pengar och värdehandlingar (objekttyp)

Härmed avses verksamhetens

- pengar och gällande frimärken.
- aktier, obligationer, kuponger, växlar, checkar och andra fordringsbevis.

Plantor, lämpliga

Med plantor lämpliga på ståndorten avses att typ av planta, plantstorlek och trädslag ska vara lämpligt på aktuell växtplats med hänsyn tagen till markförhållanden samt risk för skada genom frost och/eller torka

Ren förmögenhetsskada

Med ren förmögenhetsskada avses ekonomisk skada som uppstår utan samband med person- eller sakskada.

Rån

Med rån avses tillgrepp genom våld på person eller användande av hot som innebär trängande fara. Här innefattas även lindrigare våld på person förutsatt att våldet och tillgreppet omedelbart uppfattas av den som utsatts för våldet, att denne gjort vad som rimligen kan begäras för att hindra eller minska skadan och att händelsen kan styrkas genom tillförlitlig utredning.

Skadebelopp

Med skadebelopp avses det belopp till vilket vi värderat skadan.

Skogsbilväg

Skogsbilväg anses vara lämpad för sitt ändamål om den har en standard som tillåter lastbilstransporter av virke året runt med undantag för perioder med tjällossning och ihållande regn.

Skogsdiken

Skogsdiken med syftet att avvattna skogsmark för att gynna skogsproduktion.

Skogsmark

Mark som är lämplig för virkesproduktion och som inte i väsentlig utsträckning används för annat ändamål och som i genomsnitt minst producerar 1 m³sk per hektar och år, enligt skogsvårdslagens föreskrifter 2§. Som försäkrad skogsmark räknas mark som taxerats som skogsmark enligt fastighetstaxeringslagen och som ingår i försäkrad areal enligt försäkringsbrevet.

Skogsprodukter

Med skogsprodukter menas:

- rundvirke (timmer och massaved)
- ihopsamlade stamdelar, stubbar och hyggesavfall för avsalu eller egen användning.

Som försäkrade skogsprodukter räknas dock endast skogsprodukter som härrör från försäkringsstället.

Skogsvård

Med skogsvård avses markberedning, plantering m fl förnygringsåtgärder, skötsel av förnygring t ex åtgärder mot snytbaggeangrepp, gräsrensning och ungsogsgröjning.

Skogsvårdslagen

- Skogsvårdslagen 1979:429
- Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd SKSFS 1993:2

Skyddszoner

Med skyddszoner menas att enligt skogsvårdslagens föreskrifter 30§ ska skyddszoner med träd och buskar lämnas mot skogliga impediment, utmed hav, sjöar, vattendrag och öppen jordbruksmark samt vid bebyggelse i sådan utsträckning som behövs av hänsyn till växt- och djurlivet, kulturmiljön och landskapsbilden.

Skäliga kostnader

Med skäliga kostnader avses här:

- kostnader som utifrån omständigheterna kan anses vara normala och rimliga, och som i ett regionalt perspektiv kan försvaras utifrån detta
- kostnader för arbete som utförts med moderna och rationella metoder, med lämplig utrustning och med genomsnittligt professionellt kunnande.

Snötryck

Med skada genom snötryck avses skada som uppkommit i direkt samband med extrem nederbördsmängd eller andra extrema väderleksförhållanden under förutsättning att det på grund av väderleksbetingelserna inte varit möjligt att undanröja snön samt att tidigare snöbelastning inte väsentligt påverkat skadan.

Storm

Med storm förstås vind med hastighet av minst 21 meter per sekund.

Ståndort

Med ståndort menas växtplats.

Tillverkningskostnad

Med tillverkningskostnad avses kostnader för direkt material, materialomkostnader, direkt arbetslön, tillverkningsomkostnader och administrationsomkostnader.

Tillväxtförlust

Med tillväxtförlust avses förlust som påverkar växande träds volymproduktion negativt, men som inte orsakar skyldighet till hjälpplantering eller avverkning enligt skogsvårdslagens föreskrifter 5§, 6§ och 29§.

Trafikolycka

Med trafikolycka avses en störning vid färd med fordon eller i samband med färden som är överraskande och betraktas som olycka.

Täckningsbidrag

Härmed avses försäljningsvärde (intäkter) - exklusive mervärdesskatt - för sålda eller levererade djur, produkter, varor och tjänster minskat med häremot svarande särkostnader för

- försäljningen (rabatter, frakter m m).
- produktionen (t ex förnödenheter, förbrukningsmaterial, råvaror, underhåll, energi, telefon m m).

Anmärkning: I täckningsbidraget ingår värdet av eget arbete eller löner till arbetstagare samt av dessa beroende avgifter enligt lag eller avtal.

Kostnaderna ska så nära som möjligt beräknas efter marknadspriset under ansvarstiden.

Underförsäkring

Härmed avses att förändringar, som gjorts före försäkringsårets början, inte anmälts till försäkringsbolaget och att detta - om det anmälts - skulle ha inneburit högre premie för hela den försäkrade verksamheten.

Full försäkring föreligger i så fall inte varför ersättningen reduceras enligt 2.13.2.

Utvecklingsbara plantor

Med utvecklingsbara plantor avses plantor som enligt skogsvårdslagens föreskrifter anses vara utvecklingsbara och lämpliga på ståndorten.

Varor (objekttyp)

Med varor i försäkrad näringsverksamhet avses:

- råvaror, produkter i arbete, hel- och halvfabrikat, samt varor anskaffade för försäljning
- emballage och annan lös egendom som är avsedd att ingå i varan eller dess förpackning och att åtfölja varan eller försäljas tillsammans med denna.

Vegetationsperiod

Med vegetationsperiod menas den del av året då medeltemperaturen normalt överstiger 5 plusgrader.

Virkesförråd

Med virkesförråd menas volym skog per areal, uttryckt i m³sk (skogskubikmeter) per hektar.

Värdeskåp

Med godkänt värdeskåp avses ett värdeskåp som har provats och som är certifierad eller har fått intyg av Svenska Stöldskyddsföreningen*. Sådana produkter finns upptagna i Säkerhetsguiden som utges av Svenska Stöldskyddsföreningen*.

Värdeskåp ska vara godkänt enligt standard SS 3000, SS 3050, LPS 1183 eller SS-EN 1143-1.

Växande skog

Träd som omedelbart före skadetillfället var levande och som växer på försäkrad skogsmark.

Överfall

Med överfall avses att våld utövats på person.